

РЗИ - СИЛИСТРА

ДИРЕКТОР :
Д-Р ТЕОДОРА НАЧЕВА

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА през 2016 год.

Март, 2017

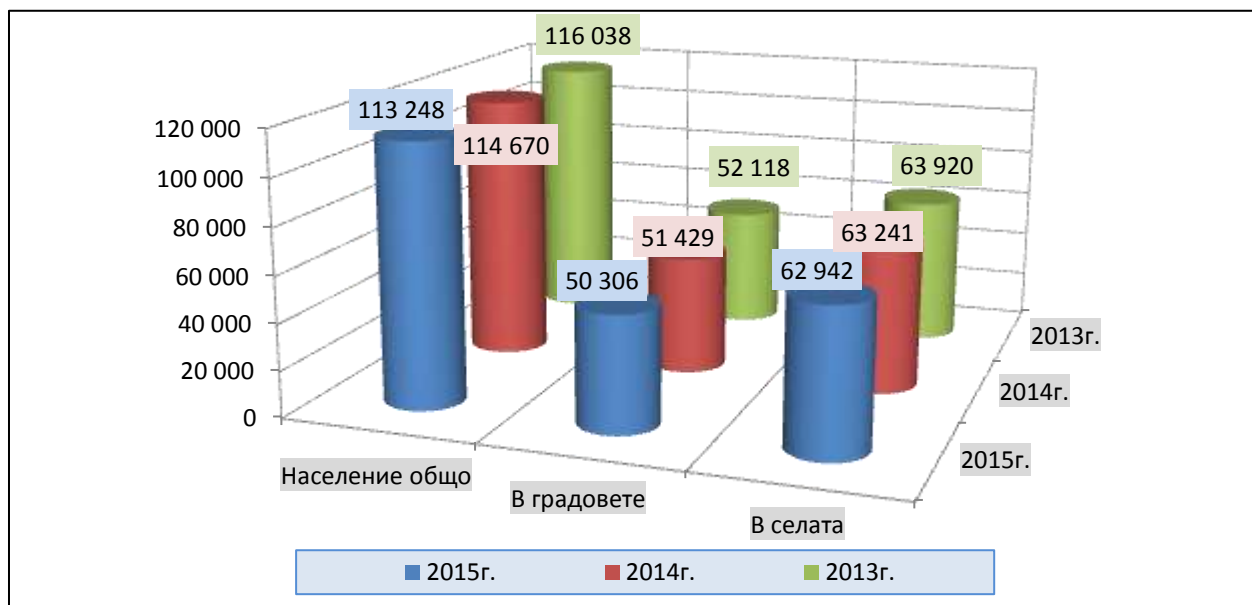
ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СИЛИСТРА КЪМ 31.12.2015Г.

Демографските процеси в страната се характеризират със застаряване и намаляване броя на населението. Неблагоприятната тенденция на депопулация през последните 30 години се формира от трайно ниската раждаемост и нарастващата смъртност, допълвани от засилените емиграционни процеси на хора в репродуктивна възраст. Област Силистра не прави изключение от тази характеристика. Към 31.12.2015г., по данни на НСИ, населението на областта наброява 113 248 души и спрямо данните за 2014 е намаляло с 1422души. Административното деление на областта включва 7 общини със 118 населени места. Преобладава селското население с 55,6% относителен дял, с разлика от 1,5 пункта, в полза на жените (табл.1)

Табл.1. Население на област Силистра за периода 2008-2015г.

Години	Население общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2015г.	113 248	55 774	49.2	57474	50.7	50306	44.4	62942	55.6
2014г.	114 670	56620	49,4	58050	50,6	51429	44,8	63241	55,2
2013г.	116 038	57337	49,4	58701	50,6	52118	44,9	63920	55,1
2012г.	117 196	58049	49,5	59147	50,5	52826	45,1	64370	54,9
2011г.	118 433	58746	49,6	59687	50,4	53496	45,2	64937	54,8
2010г.	125 827	61773	49,1	64054	50,9	56830	45,2	68997	54,8
2009г.	127 659	62743	49,1	64916	50,9	57576	45,1	70083	54,9
2008г.	129 121	63485	49,2	65636	50,8	58218	45,1	70903	54,9

Фиг. 1

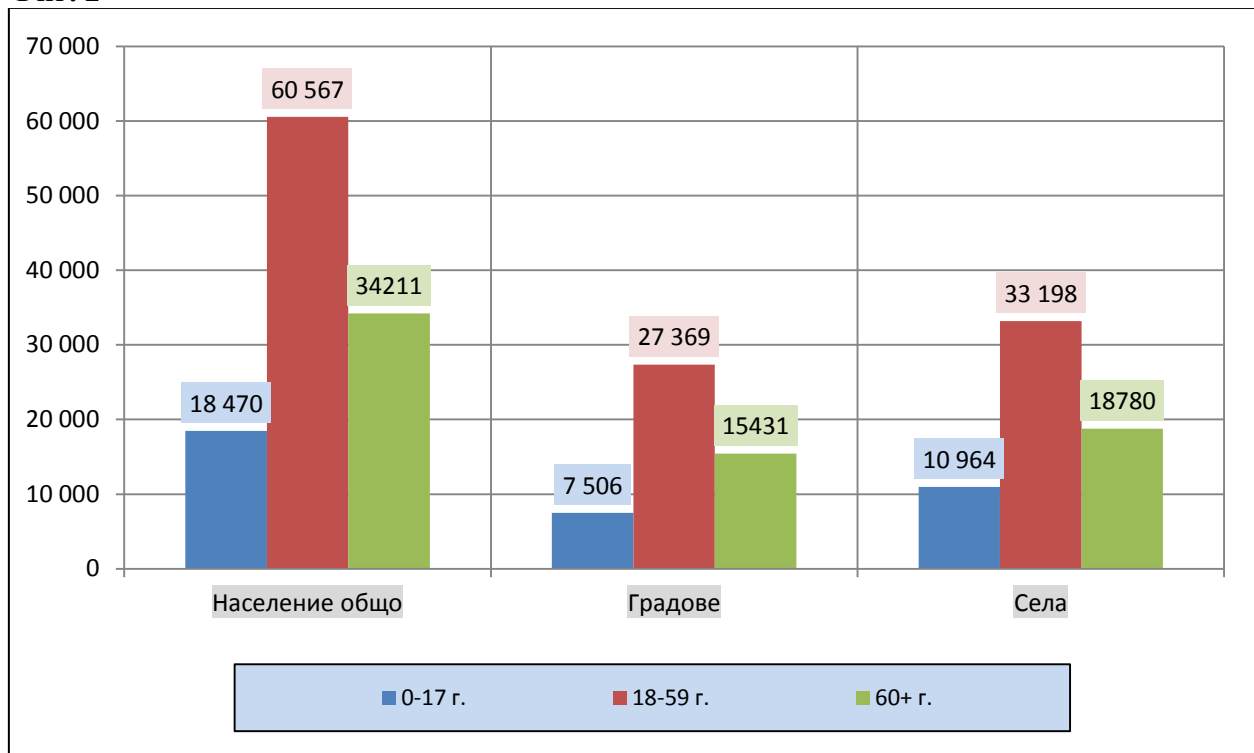

Възрастовата структура на населението в област Силистра е от регресивен тип. Нараства дялът на възрастното население за сметка на по-младото (табл.2). Застаряването на населението неизбежно поражда проблеми от здравен, социален и икономически характер и очертава по-големи потребности от здравни и социални услуги.

Табл. 2. Възрастова структура на населението в област Силистра към 31.12.2015г.

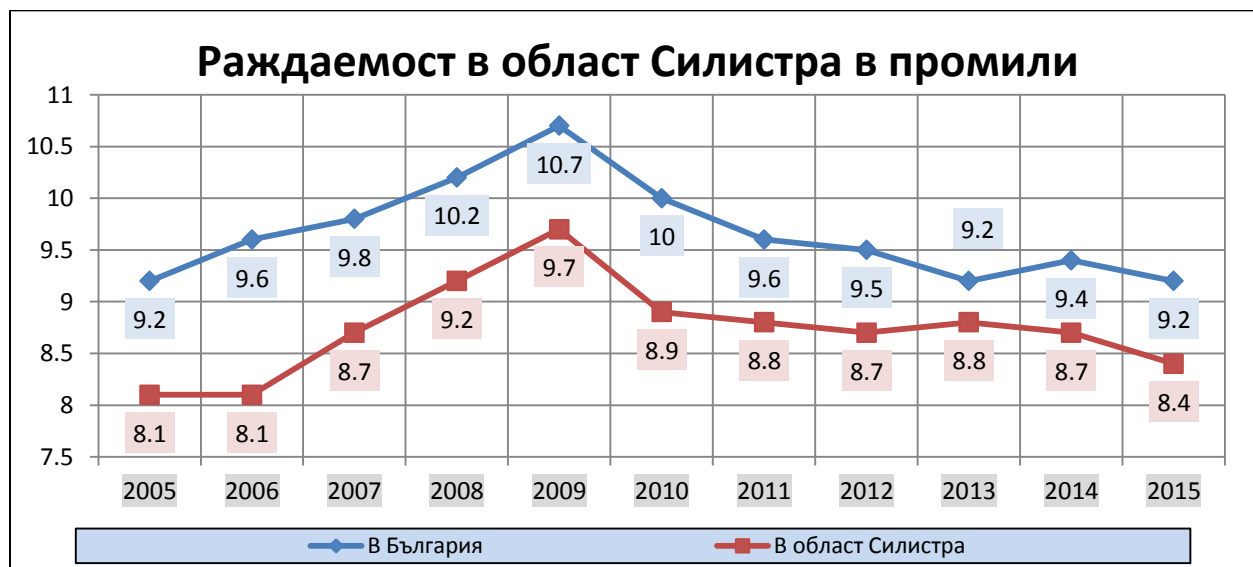
2015г.	Възрастови групи						
	Общо	0-17	%	18-59	%	60+	%
Общо	113 248	18470	16,3	60567	53,5	34211	30,2
Градове	50 306	7506	14,9	27369	54,4	15431	30,6
Села	62 942	10964	17,4	33198	52,7	18780	29,8

Фиг. 2

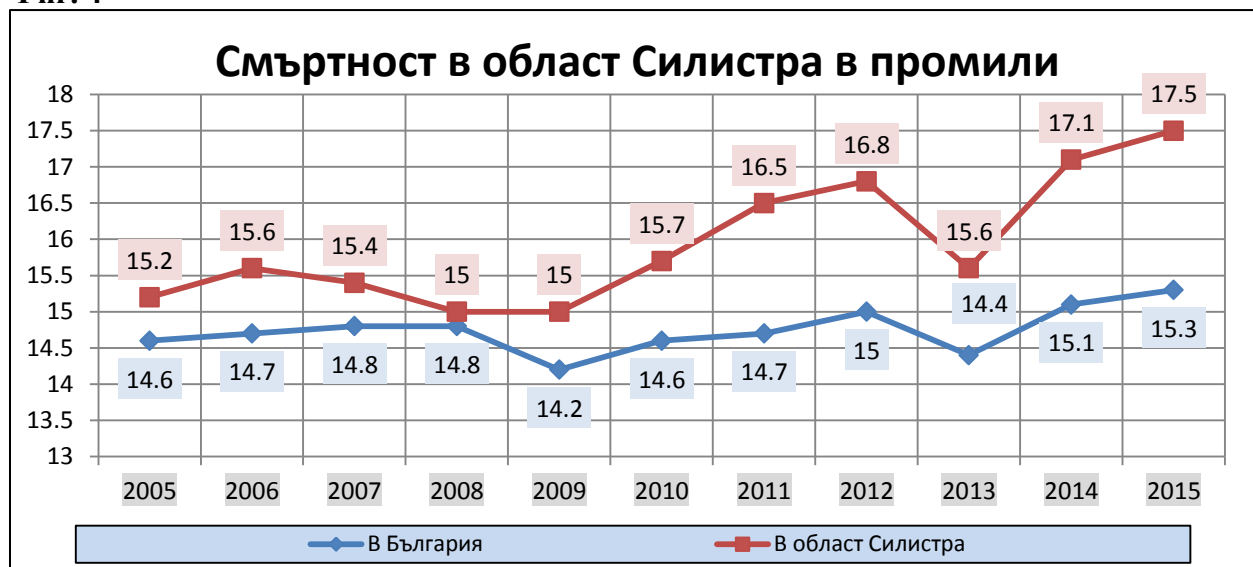
Раждаемостта в област Силистра за 2015г. е 8,4‰ (фиг. 3). За периода 2005-2015г. се задържат относително постоянни и ниски стойности на този показател на нива под средните за страната. Ниската раждаемост е един от основните фактори за намаляване общия брой на населението. Очерталата се тенденция на бавно нарастване на раждаемостта в периода 2008-2009г.) бележи спад в следващите години до 2015г. вкл

Фиг. 3

Общата смъртност в Силистренска област за 2015г. е 17,5‰ при среден за страната показател от 15,3‰ (фиг. 4). За периода 2005-2015г. общата смъртност в областта е със стойности над средните за страната и разлики от 1-2 пункта. Епизодичен спад в общата смъртност е регистриран през 2013г. (15,6‰), който е в корелация със средната за страната най-ниска стойност за разглеждания период (14,4‰).

Фиг. 4

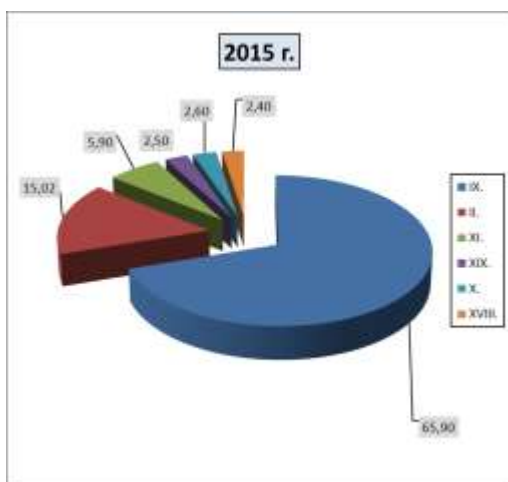

Структурата на причините за смърт през 2015г. за област Силистра според групите болести по МКБ-10 показва, че водещо място заемат *болестите на органите на кръвообръщението и новообразуванията*, така както и през 2014г. (табл. 3 и фиг.5.1 и 5.2) Групата болести на органите на кръвообръщението бележи спад през 2015г. с 5,5 пункта спрямо предходната. При втората група болести (новообразувания) в структурата на причините за смърт през 2015г. е регистриран ръст с 0,4 пункта. В третата група болестите на храносмилателната система също е налице ръст от 0,8 пункта. При четвъртата група болести (травми и отравяния) стойностите през 2015г. бележат спад с 0,7 пункта, спрямо 2014г. При останалите две структуроопределящи групи („болести на дихателната система” и” симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде) отклоненията бележат ръст в диапазона 0,2-0,5 пункта.

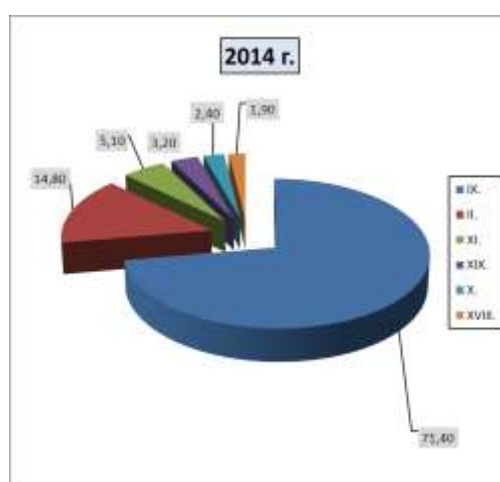
Табл. 3 Групи болести по МКБ-10 - причина за обща смъртност през 2015г. и 2014г.:

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10		2015г. (%)	2014г. (%)	Отклонение (%)
1	IX.	Болести на органите на кръвообръщението	65,9	71,4	-5,5
2	II.	Новообразувания	15,02	14,8	0,4
3	XI.	Болести на храносмилателната система	5,9	5,1	0,8
4	XIX.	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2,5	3,2	-0,7
5	X.	Болести на дихателната система	2,6	2,4	0,2
6	XVIII.	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	2,4	1,9	0,5

Фиг.5.1

Фиг.5.2

Детската смъртност в област Силистра, разгледана в динамичен ред за периода 2005-2015г. (табл.4) показва колебания на показателя в диапазона от 5,9‰ до 11,9‰, с изключение на значителното снижение през 2010 година, което е спорадичен факт. През 2015г. детската смъртност в област Силистра е 9,4‰, представена предимно в селата (11,6‰), при средна за страната 6,6‰. (Фиг. 6). Основните причини за настъпване на смърт при деца до 1годишна възраст през 2015г. са „Състояния възникващи през перинаталния период у новороденото”.

Табл.4.1 Детска смъртност (умрели деца до 1г. възраст) в област Силистра

година	общо		в градовете		в селата	
	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени
2015г.	9	9,4	2	5,6	7	11,6
2014г.	8	8,0	1	1,0	7	7,0
2013г.	6	5,9	3	2,9	3	2,9
2012г.	8	7,8	4	3,9	4	3,9
2011г.	11	10,5	5	11,7	6	9,7
2010г.	4	3,5	1	2,2	3	4,5
2009г.	14	11,2	2	4	12	16
2008г.	11	9,2	4	7,8	7	10,4
2007г.	11	9,6	4	7,9	7	10,9
2006г.	10	9,2	5	11	5	7,9
2005г.	13	11,9	7	15,9	6	9,2

Табл.4.2 Детска смъртност (умрели деца до 1г. възраст) за периода 2005-2015г.

Година	общо за страната		за област Силистра	
	брой	на 1000 живородени /‰/	брой	на 1000 живородени /‰/
2015г.	434	6,6	9	9,4
2014г.	517	7,6	12	12,0
2013г.	489	7,3	6	5,9
2012 г.	536	7,8	8	7,8
2011 г.	601	8,5	11	10,5
2010 г.	708	9,4	4	3,5
2009 г.	729	9,0	14	11,2
2008 г.	668	8,6	11	9,2
2007 г.	690	9,2	11	9,6
2006 г.	720	9,7	10	9,2
2005 г.	739	10,4	13	11,9

Фиг. 6

Естествен прираст

През 2015г. в област Силистра е отчетен отрицателен естествен прираст от -9,0‰, при средна за страната стойност от -6,2‰.

Формиралата се в последните 2-3 десетилетия трайна тенденция на отрицателен естествен прираст в област Силистра запазва своята характеристика и през последните 10 години, със стойности в диапазона от -5,3‰ до -9,0‰, като за целия период стойностите са над средните за страната. (табл.5)

Единствената община с отчетен положителен естествен прираст от 1,9‰ в областта е Кайнарджа (община с преобладаващо ромско население).

Табл. 5 Естествен прираст по общини в област Силистра в динамичен ред за периода 2005-2015г.

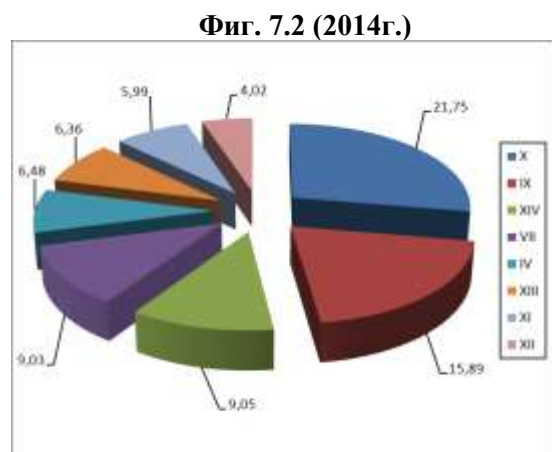
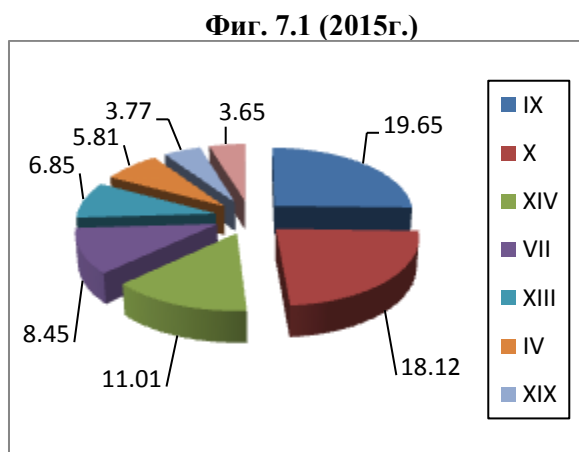
община	2015г.	2014г.	2013г.	2012г.	2011г.	2010г.	2009г.	2008г.	2007г.	2006г.	2005г.
	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой
	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души	На 1000 души
За страната	44167	41367	37767	40160	37412	34652	27112	32811	37655	39460	42299
	-6,2	-5,7	-5,2	-5,5	-5,1	-4,6	-3,58	-4,31	-4,93	-5,14	-5,48
Област Силистра	1027	973	779	960	925	858	681	765	883	980	954
	-9,0	-8,4	-6,7	-8,1	-7,7	-6,8	-5,3	-5,92	-6,74	-7,38	-7,11
Алфатар	52	61	50	59	41	54	46	48	55	73	67
	-18,3	-21,7	-16,5	-20	-13,5	-16,66	-13,84	-14,16	-15,94	-20,6	-18,46
Главиница	99	109	68	112	103	86	40	93	81	108	83
	-9,5	-10,5	-6,2	-10,5	-9,5	-6,91	-3,17	-7,28	-6,25	-8,26	-6,24
Дулово	90	107	62	70	94	49	6	63	101	131	109
	-3,2	-3,8	-2,2	-2,5	-3,3	-1,71	-0,2	-2,18	-3,46	-4,44	-3,67
Кайнарджа	10	25	27	7	12	12	16	15	7	6	4
	+1,9	+4,9	5,3	1,4	-2,4	2,32	3,05	2,83	1,3	1,11	-0,74
Силистра	539	503	457	505	434	467	406	412	421	432	417
	-11,3	-10,3	-8,9	-10,1	-8,5	-8,66	-7,4	-7,4	-7,46	-7,55	-7,21
Ситово	71	77	71	51	63	77	60	66	85	92	107
	-13,7	-15,0	-13,2	-9,7	-11,7	-13,42	-10,33	-11,15	-14	-14,78	-16,83
Тутракан	186	141	118	170	178	137	139	98	147	150	167
	-13,0	-9,7	-7,7	-11,4	-11,6	-8,23	-8,2	-5,72	-8,44	-8,45	-9,32

Табл.6. Естествен прираст за периода 2005-2015г. (в ‰)

Показатели	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Раждаемост за областта	8,13	8,16	8,78	9,22	9,75	9	8,8	8,7	8,8	8,7	8,4
Обща смъртност за областта	15,25	15,55	15,52	15,15	15,09	15,78	16,5	16,8	15,6	17,1	17,4
Детска смъртност за областта	11,92	9,22	9,57	9,24	11,24	3,55	10,5	7,8	5,9	8,0	9,4
Естествен прираст за областта	-7,11	-7,38	-6,74	-5,92	-5,3	-6,8	-7,7	-8,1	-6,8	-8,4	-9,0
Естествен прираст за страната	-5,48	-5,14	-4,93	-4,31	-3,58	-4,6	-5,1	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2

Заболееаемост

Структурата на новооткритите заболявания през 2015г. по МКБ-10 в област Силистра, сравнително с 2014г. е показана на **фиг.7.1** и **фиг.7.2**.

През 2015г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в област Силистра са регистрирани 120 106 новооткрити заболявания. Произтичащата от това заболеваемост в областта по обръщаемост на лицата за медицинска помощ е 1060,7 на 1000 души от населението. В структурата на заболеваемостта водещо място заемат болестите на **органиите на кръвообръщението** – 23 606 случая (196.5‰), болестите на **дихателната система** – 21760 случая (181.1 ‰) и болестите на **пикочо-половата система** – 13230 случая (110.1‰). Другите структурообразуващи групи са болестите на **окоото и придатъците му** – 10153 случая (84.5 ‰), **болестите на костно-мускулната система и съединителната тъкан** – 8236 случая (68.6 ‰) и **болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата** – 6979 случая (58.1 ‰).

При децата до 17 годишна възраст водещо място заемат болестите на **дихателната система** – 14832 случая (570.7‰), следвани от **някои инфекциозни и паразитни болести** – 1945 случая (75,1 ‰), **болестите на окоото и придатъците му** – 1439 случая (55.6 ‰), **болести на кожата и подкожната тъкан** – 1407 случая (54.3‰) и **болести на пикочо-половата система** – 1048 случая (40.5‰).

В групата на лицата над 18 години водещи са болестите на **органиите на кръвообръщението** – 18471 случая (230‰), следвани от болести на **пикочо-половата система** – 13611 случая (171,7 ‰), **болести на окоото и придатъците му** – 7519 случая (94,8 ‰) и **болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата** – 6877 случая (86,7‰).

Хоспитализирана заболеваемост

С най-висок относителен дял в хоспитализираната заболеваемост през 2015г. са болестите на органиите на кръвообръщението, следвани от болести на дихателната система, бременност, раждане и послеродов период, болести на храносмилателната система, и болести на пикочо-половата система.

Прави впечатление фактът, че и при общата заболяемост, и при хоспитализираната заболяемост през 2015г. водещи групи са болестите на органите на кръвообръщението, следвани от болестите на дихателната система. По-високата ползваемост на болничните услуги от тези групи болести вероятно е свързана с неефективност в извънболничната помощ, с недостатъчния брой лекари заети на пълен график в извънболничната помощ, с недостатъчната преценка на острите състояния при лечение на заболяванията на органите на кръвообръщението и на заболяванията на дихателната система.

Не трябва да се пренебрегва коментара, че финансирането на болничната помощ от НЗОК по клинични пътеки е предпоставка за избор на „удобната“ КП, което значително променя структурата на хоспитализираната заболяемост, особено по определени класове болести и отделни диагнози. Това повлиява коректността на статистическите данни и затруднява качественият анализ на заболяемостта по причини за хоспитализация, както и прогнозирането на тенденции в развитието на здравните потребности от болнична помощ.

РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВНА МРЕЖА В ОБЛАСТ СИЛИСТРА И МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО КЪМ 31.12.2016г.

БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Стационарното лечение на населението от област Силистра се осъществява в **3 МБАЛ (областна в град Силистра и две общински - в гр. Тутракан и гр. Дулово).**

1., „МБАЛ-Силистра“ АД е акционерно дружество с преобладаваща държавна собственост на капитала (72.4%) и пропорционално дялово участие на 7-те общини от областта. Болницата обслужва населението на област Силистра (113 248 души по данни на НСИ към 31.12.2015г.) и осъществява дейност по 27 медицински специалности в 25 отделения (с легла, без легла и клинично-диагностични структури). Общият брой на леглата е 304, от тях 294 за активно лечение и 10 легла за продължително лечение.

Болницата е акредитирана като база за практическо обучение по 22 медицински специалности. На този етап 13 специализанта по 11 медицински специалности провеждат практическото си обучение в болницата. От месец ноември 2015г. „МБАЛ-Силистра“ АД има удостоверение от ИАТ за дейности по трансплантация - вземане и експертиза на органи (откриване, установяване на мозъчна смърт и поддържане на жизнените функции на потенциален донор с мозъчна смърт при налична сърдечна дейност) и предоставянето им за трансплантация.

Медицинската дейност на болницата се осигурява от 118 заети лекарски длъжности, от които 112 на основен трудов договор, като с призната специалност са 90 (76%).

Основните проблемите на МБАЛ-Силистра са свързани с:

- големите разходи по поддръжката на амортизираната материална база, за обслужването на медицинската и стопанска дейност, особено за отопление през зимния период, предвид павилионния тип;

- липсата на капиталови разходи за преустройство на горелката в парната инсталация за ползване на газ, след като в града вече има изградена газова мрежа за стопански, публични общински и държавни фирми;

- поддръжка на амортизираната ВиК система в стария сграден фонд;

- финансовата неангажираност на общините, акционери в лечебното заведение;

- недофинансирането на медицинска дейност по договорите с НЗОК и от МЗ извън договора за субсидиране на медицинските дейности по методиката;

- недостатъчната мотивация за работа на новозавършили лекари, поради невъзможност за по-високи възнаграждения на медицинските специалисти.

2., „МБАЛ-Тутракан“ ЕООД е със 100% общинска собственост и териториално обслужва населението на две общини: Тутракан (14 267-2015г.) и Главиница (10 306-2015г.) – общо 24 627 души. Болницата осъществява медицинска дейност по 15 специалности в 9

отделения (7 с леглова база и 2 без легла) и клинично-диагностична структура с клинична и микробиологична лаборатория. Общият брой на леглата е 101, от тях 91 за активно лечение и 10 легла за продължително лечение.

Болницата е акредитирана за практическо обучение за придобиване на специалности по Акушерство и гинекология и Образна диагностика. Към момента специализират 3 лекари по специалност Акушерство и гинекология.

Отличаващата характеристика за тази общинска болница е големия пациенто-поток от населени места извън медицинския район, който съставлява около 30% от преминалите болни и се дължи основно на дейността на АГО (модернизирани условия на работа, обезпеченост със съвременна апаратура и лекари-специалисти, база за специализация). В родилното отделение на МБАЛ-Тутракан през 2016г. са родени 611 бебета, които са повече от родените в областната болница (506), тъй като е изградена отлична професионална школа, с много добър медицински екип и модерни условия за работа в родилна и операционна зала, с професионална грижа за родилките, новородените и недоносени бебета.

Медицинската дейност на болницата се осигурява от 44 заети лекарски длъжности, от тях 41 на основен трудов договор, като с призната специалност са 32 (78%) и 3-ма специализанти. Само 8 от лекарите са от гр.Тутракан.

Проблем в болницата остава текучеството от лекари-специалисти с различни специалности (36 от работещите лекари са приходящи).

3. „МБАЛ- Дулово” ЕООД е лечебно заведение със 100% общинска собственост и обслужва населението на община Дулово (27 857 души-2015г.). Болницата осъществява дейност по 14 специалности в 6 отделения с 86 легла (76 за активно лечение и 10 за продължително лечение), 1 отделение без легла, 1 клинична лаборатория и 1 микробиологична лаборатория.

Към 31.12.2016г. медицинската дейност в болницата се осигурява от 30 лекари на основен трудов договор, като със специалност са 27 (90%) и само 9 са местни.

В едно от основните отделения - по акушерство и гинекология, през 2016г. средно-месечно са се раждали по 5-6 бебета.

Основните проблеми на МБАЛ-Дулово са свързани с:

- амортизиран и голям за капацитета на една общинска болница сграден фонд;
- дефицит на кадри с висше медицинско образование и потребности от лекари с различни специалности.
- много висок относителен дял на медицински персонал в предпензионна и пенсионна възраст.

В края на 2015г. РЗИ-Силистра направи анализ на състоянието на здравната система и оценка на потребностите от здравни услуги за населението в обл.Силистра и съгласно утвърдената от Министъра на здравеопазването Методика се изготви Областната здравна карта, която бе предложена, обсъдена и приета от комисията по чл.29, ал.3 от Закона за лечебните заведения. С решение №202/24.03.2016г. Министерски съвет утвърди Националната здравна карта, след което експерти от Дирекция „Медицински дейности“ извършиха съвместни проверки с РЗОК-Силистра, съгласно чл.12 от Наредбата за критериите и реда за избор на лечебните заведения за болнична помощ, с които НЗОК сключва договори.

РЗОК-Силистра през 2016г. сключи договори с ЛЗБП за 398 легла (14-интензивни, 177-терапевтични, 84-хирургични, 51 акушеро-гинекологични, 50 педиатрични, 22 неонатологични), 30 за продължително лечение, 15 психиатрични и 20 за физиотерапия и рехабилитация.

Към 31.12.2016г. общият брой на разкрити легла по Устройствен правилник в трите болници в областта е **491, в т.ч. 426 за активно лечение** (14 интензивни, 189 терапевтични, 100 хирургични, 72 педиатрични и 51 акушеро-гинекологични), **30 за продължително лечение, 15 психиатрични и 20 за физиотерапия и рехабилитация.**

Средногодишна осигуреност с легла и медицински персонал в болничните лечебни заведения в област Силистра през 2016г.:

- Осигуреност с легла на 10 000 души население – 42 ‰;
- Осигуреност с лекари на 10 000 души население – 16 ‰;
- Осигуреност с медицински специалисти по здравни грижи на 10 000 – 48 ‰.

Освен големия дефицит на лекари и потребността от лекари с различни специалности в системата на болничната помощ, се наблюдава и тревожна тенденция във възрастовата структура на работещите в болничната помощ лекари: във възрастовата група 35–64 години попадат **66%** от лекарите, в групата над 65 години - **24%** и едва **10%** са на възраст под 35г. На този етап няма изгледи тази структура да се подобрява, тъй като болничните лечебни заведения в периферията на страната не са така атрактивни, както големите болници (университетски и частни).

Причините за това могат да се търсят, както в политиката за обучение и квалификация, недостатъчните стимули и липсата на мотивация на здравните кадри, липсата на стратегическо планиране на местата по държавна поръчка и адекватна политика на финансиране на образованието по медицина и на специализациите, недостатъчен брой новозавършващи лекари и засилена емиграция на новозавършили лекари в чужбина.

От няколко години две от болниците (МБАЛ-Силистра и МБАЛ-Тутракан) имат разрешения за база за специализация по 17 различни специалности. Във връзка с това през следващите 4 години се очаква 16 лекари от лечебните заведения за болнична медицинска помощ да придобият специалност, от които 7 ще са на възраст до 35 години. За същия период се очаква 39 от лекарите-специалисти да преминат във възрастовата група над 60г. С тази характеристика се очертава неблагоприятната прогноза за намаляване броя на лекарите, упражняващи специалност поради нарастване на тяхната възраст.

За системата на болничната помощ в област Силистра е налице крайна необходимост от лекари със специалност по спешна медицина, психиатрия, ревматология, микробиология, медицинска паразитология, епидемиология на инфекциозните болести, обща и клинична патология и др. На този етап в ЛЗБП има 1 лекар със специалност по спешна медицина и 2 специалисти по обща и клинична патология (единият от които на 76г.), както и 4 лекари със специалност микробиология, от които 3 са в пенсионна възраст. Други специалности, от които има потребност болничната помощ в областта са: анестезиология и интензивно лечение, кардиология, нефрология, хирургия, ендокринология, педиатрия, неонатология, нервни болести, трансфузионна хематология и клинична лаборатория.

СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Спешната медицинска помощ в областта е организирана чрез мултипрофилно спешно отделение (МСО) към МБАЛ-Силистра и ЦСМП с 5 филиала (гр.Силистра, гр. Тутракан, гр. Дулово, гр. Главиница и с. Кайнарджа)

През МСО за 2016г. са преминали 16 608 лица, като 4 485 от тях са хоспитализирани (27%). В сравнение с 2015г. този относителен дял се е запазил.

В структурите на ЦСМП е налице значим дефицит на лекари. Съгласно отчета за 2016г. при 31 лекарски длъжности по щат, заети са 14, в т.ч. с тези по съвместителство. На основен трудов договор са 9 лекари (29%), от тях 5 със специалност, в т.ч. 1 със специалност спешна медицина. През отчетната 2016г. във ФСМП са извършени 17 931 амбулаторни прегледи и са изпълнени 10 573 повиквания. Обслужени са 27 931 лица, от които със спешни медицински показания 11 447 (41%) и 16 484 неспешни състояния.

Системата на спешната помощ (спешно отделение и филиали на ЦСМП) често е ангажирана да обслужва пациенти с неотложни медицински нужди, които по-скоро са предмет на медицинско обслужване от неотложните кабинети на общопрактикуващите лекари или такива създадени в други лечебни заведения.

ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Първична извънболнична медицинска помощ

Към 31.12.2016г. в РЗИ-Силистра са регистрирани 57 лечебни заведения за първична медицинска помощ - индивидуални практики. Групови практики за ПМП не са регистрирани. Лекарските практики за първична медицинска помощ са под определения минимум за областта според действащата Националната здравна карта на РБългария, съгласно която минималният брой за област Силистра е 76. Най-голяма концентрация на АПМП-ИП се наблюдава в областния град и в двата по-големи общински центрове (Дулово и Тутракан). Над половината (31) от заетите общи лекарски практики са в община Силистра, което съставлява 54% от регистрираните АПМП. Броят на регистрираните практики в селата е едва 20 (35%), което затруднява медицинското обслужване на преобладаващо в областта селско население (56%).

През последните няколко години не са регистрирани нови АПМП. Населението се обслужва от действащите лекарски практики след избор на нов личен лекар. Силистренска област е единствената или сред малкото в страната, където не е решен проблема с организиране на неотложната помощ от страна на общопрактикуващите лекари. В този случай потребността от медицинска помощ в извънработно време, в почивни и празнични дни натоварва системата за спешна помощ (ЦСМП-Силистра и филиали, както и МСО на МБАЛ-Силистра).

В първичната дентална помощ осигуреността е по-добра откъм брой на регистрираните ОПДП (76, от които 1 групово практика), но те отново са концентрирани в градовете, като имат регистрирани допълнителни кабинети в селата. Регистрирани са само 2 специализирани дентални практики в гр.Силистра.

Данните за областта показват неравномерно разпределение на регистрираните лечебни заведения. Запазва се тенденцията за трайно незаети селски практики, които не са атрактивни за лекарите поради неблагоприятните условия на работа. Това създава проблеми в достъпа на населението до първична медицинска помощ. Важно е да се отбележи, че много от регистрираните ОПЛ обслужват население от две или три практики, което е също предпоставка за затруднение в достъпа на пациентите до своевременна и качествена здравна услуга.

Осигуреността с ОПЛ в област Силистра е 5,03‰. Един общопрактикуващ лекар обслужва средно по 1986 души от населението на област Силистра при работещи 57 практики. Под средната за областта е осигуреността с ОПЛ са в общините Тутракан (4,9‰), Кайнарджа (3,9‰), Дулово (3,6‰) и Главиница (2,9‰).

Осигуреността на населението с лекари по дентална медицина е 7 ‰.

Състоянието на здравната мрежа (лечебни заведения и медицински кадри) в комплекс с високата безработица и засилените миграционни процеси се отразяват негативно на здравно-демографската характеристика на областта (ниска раждаемост, висока смъртност, отрицателен естествен прираст и застаряващо население).

Потребност от първична медицинска помощ

Съобразно регистрираните на този етап 57 практики за първична медицинска помощ и потребността от 76 такива по НЗК, област Силистра има потребност от допълнителен ресурс от лекари-специалисти по обща медицина за попълване на незаетите практики. Тази потребност най-силно е изразена в голяма част от селата на областта. Най-голяма е потребността за община Дулово, където от планирани 17 практики, заетите са само 10 (59%) и община Главиница, където от планирани 7 практики, заетите са само 3 (43%).

Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Силистра през 2016г.

община	Брой по национална здравна карта		Брой регистрирани в РЗИ (физ.лица)			
	лекари	дентални	В инд. практики		В групови практики	
			лекари	дентални	лекари	дентални
1. Общ. Силистра	33	53	30	48	-	-
2. Общ. Дулово	17	23	10	13	-	2
3. Общ. Тутракан	10	14	7	10	-	-
4. Общ. Главиница	7	8	3	1	-	-
5. Общ. Кайнарджа	3	5	2	2	-	-
6. Общ. Ситово	4	5	3	1	-	-
7. Общ. Алфатар	2	3	2	-	-	-
Област Силистра	76	111	57	75	-	2
В т.ч. в градовете	38	62	36	59	-	2
в селата	38	49	21	16	-	-

СПЕЦИАЛИЗИРАНА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ в област Силистра се осъществява от:

- 60 амбулатории за специализирана медицинска помощ (59 индивидуални и 1 груповая практика по хирургия);
- 2 специализирани дентални практики;
- 1 диагностично-консултативен център;
- 3 медицински центъра;
- 8 медико-диагностични лаборатории, включително 3 МДЛ само с регистрирани манипулационни;
- 23 медико-технически лаборатории.

Амбулаториите за специализирана извънболнична медицинска помощ са регистрирани в градовете Силистра (45), Дулово (9), Тутракан (6), като обслужват населението в областта чрез 60 основни и 17 допълнително регистрирани кабинети. Основни и допълнителни специализирани кабинети в селата не са регистрирани. Голям брой от практиките са регистрирани от лекари, работещи в болничните лечебни заведения и предоставят специализирана медицинска помощ по договор с РЗОК във времето извън графика им на работа в болниците. В доболничната медицинска помощ само 28% от работещите са на пълен работен график, концентрирани предимно в областия град Силистра.

Регистрирания в гр.Тутракан „Медицински център Св.Иван Рилски“ ЕООД осъществява високотехнологична дейност „In vitro методи за асистирана репродукция“. Медицинският център има разрешение за извършване на дейности по асистирана репродукция, осигуряване, обработка и използване на човешки сперматозоиди, яйцеклетки и зиготи, както и съхранение на сперматозоиди, яйцеклетки, зиготи и предимплантационни ембриони. От 05.08.2011г. има договор за извършване на дейности по асистирана репродукция, финансирани от Център „Фонд за асистирана репродукция“, по настоящем „Център за асистирана репродукция“ (ЦАР), който се преподписва ежегодно, с оглед покриване на изискванията на чл.28 от Правилника за организацията на работа на ЦАР.

Област Силистра има потребност от 95 специалисти в извънболничната медицинска помощ, разпределени по различните специалности. В извънболничната медицинска помощ има недостиг от специалисти по инфекциозни болести, кожни и венерически болести, кардиология, педиатрия, психиатрия, акушерство и гинекология, ревматология и физикална и рехабилитационна медицина микробиология, медицинска паразитология.

ЛЕЧЕБНО-ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ И ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА БОЛНИЧНИТЕ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА ПРЕЗ 2016Г.

I. ЛЕЧЕБНО-ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ

Болничното лечение на населението в област Силистра се осъществява от **три многопрофилни болници: две общински (гр.Дулово и гр.Тутракан) и една областна - в гр. Силистра.** Средногодишният брой използвани легла през 2016г. в трите болници е **472**, като най-голяма използваемост е отчетена от областната болница. Отн. дял на леглата в МБАЛ-Силистра съставляват 64% от общия брой болнични легла в областта и това формира най-големия пациенто-поток (брой на постъпили и изписани болни, проведени леглодни). За сравнение с 2015г. данните сочат средногодишен брой легла 457 за 2015г.

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения в област Силистра.

Табл.2

МБАЛ	2016 г.									
	Легла средно-год. брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (в дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо за област Силистра	472	24339	23945	359	24532	124362	255	52	4,92	1,22
МБАЛ-СИЛИСТРА АД	300	15288	15010	275	15427	82147	274	51	5,32	1,80
МБАЛ-ТУТРАКАН ЕООД	86	5157	5073	50	5184	21291	248	60	4,11	0,98
МБАЛ-ДУЛОВО ЕООД	86	3894	3862	34	3921	20924	243	46	5,34	0,87

МБАЛ	2015 г.									
	Легла средно-год. брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо за област Силистра	457	23678	23293	385	23870	121020	252	52	4,90	1,27
МБАЛ-СИЛИСТРА АД	292	15075	14766	309	15213	81474	279	52	5,36	2,05
МБАЛ-ТУТРАКАН ЕООД	92	4979	4936	43	5006	20321	214	53	4,06	0,86
МБАЛ-ДУЛОВО ЕООД	73	3624	3591	33	3651	19225	263	50	5,27	0,91

През 2016г. през болниците са преминали 24 532 пациента, срещу 23 870 през 2015 г. Проведени са 124 362 леглодни, при 121 020 за предходната година, при средна използваемост за легло 255 дни от годината и среден престой на един болен от 4,9 дни (за 2016 г. съответно използваемост от 252 дни и среден престой от 4,9 дни). Не се наблюдават съществени различия в общите показатели за дейността на болниците.

Показателят „среден престой на 1 лекуван болен“ остава без значителна промяна, общо и по болници. Осигуреността с легла на 10 000 души население в област Силистра показва слаб ръст от 40,3‰ през 2015 на 41,6‰ през 2016г.

Медико-диагностичната дейност на болничните лечебни заведения през 2016г. показва ръст в броя на извършените изследвания с 63 201, както и в дейността на ДКБ - с 11 756 и във функционалната диагностика – с 9 906.

Дейност по физиотерапия и рехабилитация се извършва само в МБАЛ-Силистра и МБАЛ-Дулово. През 2016г. отчетения брой преминали пациенти в двете болници е 1674, срещу 1875 за 2015г.. Налице е спад с 201 пациента, въпреки, че по областна здравна карта и по договор с РЗОК нямаше проблем с броя на леглата за тази дейност. Проблемът е по-скоро кадрови-и в двете болници работи само по един лекар със специалност „Физиотерапия и рехабилитация“, което корелира с проблема на национално ниво. Прави впечатление, че в МБАЛ-Силистра на един преминал пациент се извършват средно по 51 процедури, а в МБАЛ-Дулово- по 22. Вероятно това е следствие от обезпечеността с апаратура и разнообразие на методи и средства за физикална терапия и рехабилитация, както и с наличието на съответните специалисти по здравни грижи (рехабилитатори, кинезитерапевти и мед.сестри).

Дейности по хемодиализа се извършват само в МБАЛ-Силистра. През 2016г. на хемодиализа са преминали 120 лица, срещу 117 за 2015г. Извършени са съответно 10 583 и 10 038 диализни процедури.

Лекарска експертиза за трайна нетрудоспособност, вид и степен на увреждане се осъществява от два състава на ТЕЛК, в състава на МБАЛ-Силистра. През 2016г. са постановени 6 120 ЕР, срещу 6 384 за 2015г. Отчетен е спад от 264 ЕР, за което мотивите могат да се търсят в демографския срив на населението и във все по-голямата трудност на обезпечаване на съставите на ТЕЛК с лекари на пълен работен график.

Спешната помощ в областта се осъществява от МСО на МБАЛ-Силистра и от филиалите на ЦСМП в Силистра, Тутракан, Дулово, Главиница и Кайнарджа. През 2016г. е отчетен ръст на преминалите пациенти с 389, както и на приетите в стационара с 378 лица, след консултативен преглед от дежурните лекари на болниците. Отн. дял на хоспитализираните пациенти преминали чрез филиалите на спешен център в Дулово и Тутракан през 2016г. увеличен от 48,5% на 50% (за МБАЛ-Дулово) и от 27% на 31% (за МБАЛ-Тутракан). За преминалия пациентопоток прави впечатление малкия брой консултативни прегледи от МБАЛ-Дулово през двете години (186 за 2015г. и 177 за 2016г.), за сметка на по-големия брой хоспитализирани пациенти (3623 за 2015г. и 3894 за 2016г.). По-логични са данните отчетени от МБАЛ-Тутракан, съответно брой хоспитализирани пациенти (1315 за 2015г. и 1447 за 2016г.) и брой консултативни прегледи (620 за 2015г. и 681 за 2016г.)

2. ПРИХОДИ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА (сравнително за 2015г. и 2016г.)

табл. 4.1

БОЛНИЦИ	П Р И Х О Д И 2016г.							
	Приходи от МЗ	Приходи от община	Приходи от НЗОК	Приход и от пациентски такси	Приход и от други продажби	Други приходи и	Приход и от дарения	ВСИЧК ПРИХОДИ
МБАЛ - СИЛИСТРА	739,059	0	9,823,138	791,786	111,691	933	116,410	11,583,017
МБАЛ - ТУТРАКАН	114,177	20,000	2,330,084	28,620	235,717	7,426	9,623	2,745,647
МБАЛ - ДУЛОВО	107,179	262,000	1,784,538	122,909	49,927	115,311	2,150	2,444,014
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА:	960,415	282,000	13,937,760	943,315	397,335	123,670	128,183	16,772,678

табл. 4.2

БОЛНИЦИ	П Р И Х О Д И 2015 г.							
	Приходи от МЗ	Приходи от община	Приходи от НЗОК	Приходи от пациентски такси	Приходи от други продажби	Други приходи	Приходи от дарения	ВСИЧКО ПРИХОДИ
ОБЛАСТ СИЛИСТРА								
МБАЛ - СИЛИСТРА	663 524	0	9 541 874	652 971	109 395	265	318 634	11 286 663
МБАЛ - ТУТРАКАН	138 189	50 000	2 388 396	211 272	0	69 895	36 497	2 894 249
МБАЛ - ДУЛОВО	108 704	258 600	1 758 667	114 938	49 830	6 355	11 266	2 308 360
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА:	910 417	308 600	13 688 937	979 181	159 225	76 515	366 397	16 489 272

Приходите на болниците от област Силистра се формират основно от три източника: бюджетни субсидии от МЗ и/или общини, от НЗОК за дейност по договор и от дейността на лечебните заведения като търговски субекти – продажби на медицински услуги, други продажби и други приходи, които може да включват лихви по банкови средства, приходи от отдадени под наем помещения и т.н.

През 2016г. общият приход на трите болници е 16 772 678лв., срещу 16 489 272лв. за 2015г. Наблюдава се незначителен общ ръст от 283 406лв., като за МБАЛ-Тутракан приходите за 2016г. са намалели със 148 602лв., спрямо 2015г.

Приходите от дарения са намалели от 366 397лв. през 2015г. на 128 183лв. през 2016г. за трите болници, като само в МБАЛ-Силистра може да се отчете съществен принос от дарения – 116 410лв за 2016г., срещу 318 634лв. за 2015г.

В структурата на общите приходи на трите болници най-голям отн. дял заемат приходите по договор с РЗОК (83%), през двете години. Приходите от МЗ и общини съставляват 7,4% през двете години, а тези от други продажби на услуги – 8,7% за 2016г., срещу 7,4% за 2015г. Приходите от дарения заемат символичен дял от 2,2% през 2015г. и 0,8% през 2016г. Финансиране от общините са получили само двете общински болници в Дулово и Тутракан, въпреки че областната болница е акционерно дружество с пропорционално участие на всяка от 7-те общини в областта. Най-голям принос в общинско дотиране на болница е отчетено за МБАЛ-Дулово- 258 600лв. за 2015г. и 262 000лв. за 2016г., докато МБАЛ-Тутракан е получила от принципала само 70 000лв. за двете години (20хил.лв. за 2016г. и 50хил.лв. за 2015г.).

Основно перо във финансирането на болниците са приходите от НЗОК, като за МБАЛ-Силистра се наблюдава ръст през 2016г. с 281 264 лв., а за МБАЛ-Дулово – с 25 871лв. За МБАЛ-Тутракан е отчетено намаляване на приходите през 2016г. с 58 312 лв.

3. РАЗХОДИ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА (сравнително за 2015г. и 2016г.)

табл.5.1.

2016г.	И К О Н О М И Ч Е С К И Е Л Е М Е Н Т И : /в лева/									КАПИТАЛ ОВИ РАЗХОДИ	ОБЩО РАЗХОДИ
	Силистра	С/ка 604	С/ка 605	С/ка 601			Разход и за текущ ремонт	Всички други разходи	С/ка 603		
ЛЗ	Залати и др.възнаг раж. на персонала	Осигурителни вноски	Храна за болни	Лекарства и мед.консултативни и др.	Горива, вода, енергия и др.м-ли	Разходи за амортизации			ВСИЧКО ТЕКУЩИ РАЗХОДИ		
МБАЛ - СИЛИСТРА	6723324	1184734	40217	2618756	591655	13216	557607	707926	12437435	86939	12524374
МБАЛ - ТУТРАКАН	2088686	361814	0	528707	125306	1600	535047	355296	3996456	43146	4039602
МБАЛ - ДУЛОВО	1362956	237690	0	259345	176538	15254	353667	50772	2456222	40982	2497204
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА	10174966	1784238	40217	3406808	893499	30070	1446321	1113994	18889479	171067	19061180

табл.5.2.

2015г.	ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ: /в лева/									КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ	ОБЩО РАЗХОДИ
	Силистра	С/ка 604	С/ка 605	С/ка 601			Разходи за текущ ремонт	Всички други разходи	С/ка 603		
ЛЗ	Заплати и др.възнагражд. персонала	Осигурителни вноски	Храна за болни	Лекарства и мед.консумативи	Горива, вода,енергия и др.м-ли	Разходи за текущ ремонт			Всички други разходи	Разходи за амортизации	ВСИЧКО ТЕКУЩИ РАЗХОДИ
МБАЛ - СИЛИСТРА	5 974 418	1 063 301	46 305	2 362 755	890 897	8 087	532 397	721 662	11 599 822	713 394	12 313 216
МБАЛ - ТУТРАКАН	1 916 789	326 567	0	309 804	177 518	8 925	506 418	361 315	3 607 336	20 120	3 627 456
МБАЛ - ДУЛОВО	1 201 178	207 071	0	169 281	239 664	55 885	341 838	47 861	2 262 778	65 459	2 328 237
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА	9 092 385	1 596 939	46 305	2 841 840	1 308 079	72 897	1 380 653	1 130 838	17 469 936	798 973	18 268 909

Общите разходи на трите болници през 2016г. са 19 061 180лв., срещу 18 268 909лв. за 2015г., като са нарастнали с 792 271лв., за сметка на увеличените разходи за възнаграждения и осигурителни вноски с 1 269 880лв. (от 10 689 324лв. за 2015г. на 11 959 204лв. за 2016г.), въпреки намалените капиталови разходи с 627 906лв. (от 798 973лв за 2015г. на 171 067лв. за 2016г.).

Текущите разходи на болниците заемат 98-99% от общите разходи и само 1-2% се влагат за капиталови разходи.

Разходите за лекарства, медицински консумативи и материали, кръв и кръвни продукти през 2016г. са нарастнали с 564 968лв. По-малко разходи през 2016г. са отчетени за храна за болните (с 6088лв.), за горива, вода и енергия (с 414 580лв.) и за текущи ремонти (с 42 827лв.). Прави впечатление, че символични разходи за храна на болни са отчетени само от МБАЛ-Силистра, а традиционно общинските болници не отчитат такива разходи. Това разходно перо рефлектира върху общата грижа за пациента в негативен аспект.

През 2016 г. болниците в областта са отчетели общо 19 061 180 лв. разходи, които надхвърлят приходите с 2 288 502лв.

4. КРАТКОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА (сравнително за 2015г. и 2016г.)

2015	МБАЛ - СИЛИСТРА	МБАЛ - ТУТРАКАН	МБАЛ - ДУЛОВО	2016	МБАЛ - СИЛИСТРА	МБАЛ - ТУТРАКАН	МБАЛ - ДУЛОВО
към доставчици и клиенти	1382459	625411	675387	към доставчици и клиенти	1,464,368 ↑	635,828 ↑	583,187 ↓
към персонала	570066	329193	142498	към персонала	583,187 ↑	339,523 ↑	150,808 ↑
към осигурителни предприятия	165308	1967568	2496716	към осигурителни предприятия	170,409 ↑	2,290,697 ↑	2,481,668 ↓
данъчни задължения	44345	1216008	662265	данъчни задължения	48,054 ↑	1,566,590 ↑	729,225 ↑
др. краткоср. задължения	524019	33276	121026	др. краткоср. задължения	502,221 ↓	22,214 ↑	21,657 ↓

Общите просрочени задължения на двете общински болници възлизат на около 8 млн.лв. В МБАЛ-Силистра просрочени са само задълженията към доставчици и клиенти на болницата, докато в другите две общински болници в просрочие са задълженията към персонал, към НОИ, данъчни задължения и др. В МБАЛ-Силистра просрочените задължения към доставчици и клиенти се разпределят както следва: 67% от тях са за лекарствени продукти, 27 % са за медицински изделия и консумативи, 4 % са за вода и 2% други. Единствено МБАЛ-Дулово има задължения по търговски заеми (54 933лв за 2016г., срещу 82 733лв. за 2015г.). Най-големи просрочени данъчни задължения има МБАЛ-

Тутракан, а най- големи просрочени задължения към осигурителни предприятия има МБАЛ-Дулово.

Ежегодно с натрупване се формират нарастващи размери на задължения към доставчици на лекарства и медицински консумативи, на доставчици на вода, горива и енергия, на задължения към персонал, осигурителни и данъчни предприятия и др. Това не позволява на болниците да правят капиталовложения за съвременна апаратура, да инвестират в обучения на персонала, за да привличат достатъчно новозавършили лекари и специалисти, както и да придобиват дълготрайни активи.

Направените разходи за медицинска дейност за един преминал болен, за едно болнично легло, за лекарства и медицински консумативи на леглоден, за храна на леглоден и за персонал на леглоден в болниците формират икономически показателя, показани сравнително за 2015 г. и 2016 г. в следната таблица:

№	ПОКАЗАТЕЛИ	МБАЛ-СИЛИСТРА		МБАЛ-ТУТРАКАН		МБАЛ-ДУЛОВО	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016
1	Среден разход за едно болнично легло на ден	109.00	113.00	101.00	115.00	77.00	72.00
2	Среден разход за един преминал болен	765.00	753.00	675.00	695.00	565.00	576.00
3	Среден разход за един леглоден	142.76	154.81	166.28	169.30	108.03	107.98
4	Среден разход за лекарства на един леглоден	15.31	15.75	9.41	11.48	6.33	7.70
5	Среден разход за медицински консумативи за един леглоден	13.49	14.26	5.86	8.06	2.47	2.55
6	Среден разход за един храноден	0.57	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Среден разход за персонала за един леглоден	86.77	98.27	111.38	110.77	73.25	76.51

През разглеждания период среднодневния разход за едно болнично легло се е повишил през 2016г. в МБАЛ-Силистра и МБАЛ-Тутракан, спрямо 2015 г. и е намалял в МБАЛ-Дулово. Средният разход за един преминал болен е намалял през 2016 г. в МБАЛ-Силистра, а се е увеличил в двете общински болници. Наблюдава се ръст в разхода за лекарства и медицински консумативи на един леглоден и в трите лечебни заведения. По показател „среден разход за един храноден“ картината е тревожна, от гледна точка на потребност на пациента, тъй като в двете общински болници не са реализирани такива разходи, а в областната болница един храноден е представен със символични стойности от около 0,50-0,60лв. От грижата на болния отсъства една важна дейност - храненето, при спазване на съответната диета, съобразно заболяването. Вероятно този проблем не е изолиран случай в болничните лечебни заведения в област Силистра. Необходимо е законодателно решение, с което да се гарантира правото на пациента да получава храна, като част от лечебно-диетичния режим, както и да се гарантира безопасността на предлаганата храна, във връзка с профилактиката на хранителните токсикоинфекции. Не става ясен още един стопански разход с пряко отношение към лечебния процес – разход за стерилизация, разход за дезинфекция, разход за пране на болнично и операционно бельо.

Балансът на всяка от болниците през 2016г. е с отрицателен знак, т.е. разходите надхвърлят приходите и като се има предвид, че основен източник на приходи са дейностите финансирани от НЗОК по договор за брой и вид клинични пътеки (КП), то възниква въпроса за структурата на себестойността на клиничната пътека, щом не се реализират всички разходи необходими за диагностично-лечебния, оздравителен и/или възстановителен процес.

ЦЕЛИ НА РЗИ-СИЛИСТРА ЗА 2016 ГОДИНА

РЗИ-Силистра организира и осъществява държавната здравна политика на територията на област Силистра, чрез:

1. Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива.
2. Повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека и факторите на жизнената среда.
3. Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене, ниска физическа активност и стрес.
4. Ограничаване заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез подобряване ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести.

За опазване на здравето на населението в област Силистра, Регионална здравна инспекция – Силистра реализира дейността си през 2016 г. чрез следните

МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда, надзора на заразните болести и опазване на общественото здраве.
2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.
3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС, мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.
4. Провеждане на лабораторни изследвания при спазване на процедурите, съгласно получената акредитация по БДС ISO 17 020.
5. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.
6. Осъществяване на дейностите по приети национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност, стрес и др.) и факторите на риска в околната среда.
7. Анализиране на регионално ниво на демографските показатели и здравното състояние на населението и търсене на зависимост между тях и факторите на жизнената среда и начина на живот с оглед разработване на регионални профилактични програми.
8. Разширяване на инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.
9. Изпълнение на дейности по национални програми и проекти за ограничаване влиянието върху здравето на поведенческите рискови фактори и факторите на жизнената среда.
10. Провеждане на активен епидемиологичен надзор над заразните заболявания, ефективен контрол на противоепидемичния режим в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация. Провеждане на активен епидемиологичен надзор над СПИН, туберкулозата и сексуално предавани инфекции (СПИ). Активно участие в съществуващите специализирани информационни мрежи за заразните заболявания в Европейския съюз и СЗО.

11. Осъществяване на ефективна система за опазване на страната от внос на заразни болести, укрепване капацитета на звената за граничен здравен контрол и изпълнение на изискванията, залегнали в Международните здравни правила.
12. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск чрез създаване и поддържане на механизми за своевременна и адекватна реакция при здравни заплахи от биологично естество, в т.ч. биотероризъм
13. Повишаване готовността на страната за посрещане на грипна пандемия, взривове и епидемии от други заразни болести
14. Постигане на висок обхват при изпълнение на Имунизационния календар на Република България, засилване на възискателността от страна на РЗИ по отношение на планирането и отчитането на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функционираща „хладилна верига”.
15. Осъществяване на ефективна координация на РЗИ с местните и регионални здравни структури, националните центрове по обществено здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по превенция и контрол на заразните заболявания.
16. Провеждане на системни дейности за подготовка и повишаване на квалификацията на кадрите от РЗИ.
17. Подобряване ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.
18. Осъществяване на ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести и по профилактика на болестите и промоция на здраве.
19. Анализиране на потребностите от човешки ресурси в областта на здравеопазването, планиране и координиране дейностите по провеждане на следдипломно обучение в системата на здравеопазването.

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ НА РЗИ-СИЛИСТРА КЪМ 31.12.2016Г.

Към 01.01.2016г. с утвърдения бюджет на РЗИ-Силистра е определена плановата численост на персонала от 55 щатни длъжности, организирани в 4 дирекции.

С Правилник за изменение и допълнение на Устройствения правилник на РЗИ считано от 11.11.2016 г. плановата численост на персонала е намалена на 54 бройки, за сметка на една длъжност по служебни правоотношения в Д ОЗ. В резултат на това разпределението е:

- 37 длъжности по служебни правоотношения (68,52 %);
- 17 длъжности по трудови правоотношения (31,48 %).

По административни звена разпределението на длъжностите е:

- ръководство (3) и дирекция „АПФСО” – 12 (22,22 %)
- дирекция „МД” – 11 (20,37 %)
- дирекция „НЗБ” – 14 (25,93%), директор и два отдела:
- отдел „ПЕК” – 7
- отдел „МИ” – 6
- дирекция „ОЗ” – 17 (31,48%)

Към 31.12.2016 г. заетите длъжности са както следва:

- по служебни правоотношения – 31 (83,78 %).
- по трудови правоотношения – 16 (94,11%).

Кадрова окомплектованост към 31.12.2016 г.:

- ръководни длъжности – 9, от тях заети 6 (66,66%);
- експертни длъжности с аналитични и контролни функции – 30, от тях заети 26 (86,66%);
- експертни длъжности със спомагателни функции – 10, от тях заети 10 (100%);
- технически длъжности – 5, от тях заети 5 (100%).

ФИНАНСИРАНЕ НА РЗИ-СИЛИСТРА ПРЕЗ 2016 Г.

Утвърденият за 2016г. бюджет възлизаше на 746 660 лв., изцяло обезпечен чрез субсидия от Републиканския бюджет.

През 2016 г. са събрани собствените приходи в размер на 33 511 лв. и включват:

- такси за административни и други услуги и дейности – 30 711 лв.
- глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети – 2 800 лв.

Направените разходи по бюджета за 2016 г. възлизат на 746 215 лв., в т.ч.:

Вид на разходите	Сума	Отн. дял
Заплати	415674	56%
Други възнаграждения и плащания за персонал	29921	4%
Задължителни осигурителни вноски от работодателя	114687	15%
Издръжка	185933	25%
Придобиване на дълготрайни материални активи	0	0%
Всичко	746215	100%

От таблицата е видно, че през 2016 г. в бюджета на инспекцията най-висок отн. дял заемат разходите за персонал, а издръжката е 25 %.

В края на всяко тримесечие се изготвяха анализи за приходите и разходите на инспекцията, а резултатите се докладваха на заседания на Директорския съвет. В резултат на положените усилия инспекцията завърши 2016 г. без просрочени вземания.

По отношение на разходите предприехме мерки за тяхното ограничаване чрез стриктен предварителен контрол и анализи относно техния размер и целесъобразност. В резултат на тези действия РЗИ-Силистра нямаше проблеми с финансирането на дейността през годината и завърши отчетния период без просрочени задължения. Осъществихме СРР по поддържане на материалната база на РЗИ-Силистра чрез ремонтни дейности на двора, около сградата за предотвратяване проникване на вода в основите ѝ, осигуряване на допълнителни архивохранилища и подготовка на работни кабинети на II-ри етаж за администрацията, във връзка с отнемане на I-ви етаж за нуждите на ЦСМП-Силистра, в полза на проекта за развитие на спешната помощ в страната.

КОНКУРСНИ ПРОЦЕДУРИ ПО ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ СЛУЖИТЕЛ

През 2016 г. са проведени 4 (четири) конкурсни процедури по ЗДСл за следните длъжности:

- началник отдел „Медицински изследвания“ в дирекция „Надзор на заразните болести“;
- главен експерт в дирекция „Медицински дейности“;
- старши експерт в дирекция „Медицински дейности“;
- младши експерт в дирекция „Обществено здраве“.

Три от конкурсите приключиха с назначение на класираните на първо място кандидати. Конкурсът за длъжността началник отдел „Медицински изследвания“ беше прекратен, поради липса на кандидати.

ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ ПО ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО И ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ, НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, НА ПРОДУКТИ, СТОКИ И ДЕЙНОСТИТЕ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА и ПО НАДЗОРА НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ,

Контрол на обекти: по поддържаните в РЗИ публични регистри на лечебните заведения, на обектите с обществено предназначение и на дрогерите на територията на област Силистра и във връзка с указанията за планиране на контролно-методичната дейност на

административните звена в инспекцията през изтеклата 2016г. на контрол са подлежали **1481 обекта**, в които са извършени **4138 проверки** по текущия и систематичен здравен контрол по ЗЗ, ЗЛЗ и ЗЛПХМ (средно по **2,8 проверки** на обект).

Контрол на дейности със значение здравето на човека: през 2016г. са извършени **2444 проверки** (по устройство на урбанизираните територии, по проектиране, строителство, реконструкция и въвеждане в експлоатация на обекти с обществено предназначение, по поддържане чистотата на населените места, по изпълнение на имунизационния календар и извършване на ДДД дейности, за съгласуване на седмични разписания, за спазване на физиологични норми на хранене и на изискванията за здравословно хранене, по дейността на службите по трудова медицина и на лечебните заведения с опасни отпадъци, по спазване на установените забрани и ограничения за реклама на алкохолни напитки и за спазване на установените забрани за тютюнопушене).

Контрол на продуктите и стоките със значение за здравето на човека: през 2016г. са извършени **1151 проверки** (бутилирани води, лекарствени и козметични продукти, химични вещества и препарати, дрехи втора употреба и други по системата RAPEX).

Контрол на факторите на жизнената среда: извършени са **15 957 химични**, микробиологични, серологични, паразитологични анализи на проби от външна среда в лечебни заведения, от профилактични изследвания на здрави лица, от контактни лица в заразни огнища, от биоциди и работни разтвори в лечебни заведения и ООП, води за питейно-битови цели, води за къпане, шум в жилищни и обществени сгради, фактори на работната среда и др.; извършени са **106** измервания на шум по програмата за мониторинг в урбанизираните територии, **25** измервания на нейонизиращи лъчения и **111** измервания на микроклимат, шум, осветеност и фактори на работна среда по заявки на физически и юридически лица. Във връзка с постъпили жалби са извършени **21** измервания на микроклимат (в средношколско общежитие „Младост“-Силистра, търговски обект, библиотека и банка). По жалба за транспортен шум от преминаващи тирове през гр.Силистра към и от ГКПП-Силистра, препратена от Омбудсмана на РБългария, за извършени **3** измервания, с данни за несъответствие на изискванията на Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (ДВ бр. 58/2006г.).

МЕРКИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА

Административно-наказателните мерки от дейността на инспекцията през 2016 г. включва:

- 270 издадени предписания;
- 38 съставените АУАН на физически лица;
- 39 издадени наказателни постановления, на обща стойност 7900 лева.

Пред съдебните органи е обжалвано 1 НП, на етап второ насрочване в АС-Силистра, като касационна инстанция. Доброволно платени в касата на РЗИ-Силистра или по банков път са 15 НП, на обща стойност 2800 лв.

Изпратени за принудително събиране от НАП са 15 НП, на обща стойност 3000 лв.

С поредни опити за предстоящо връчване са 8 НП.

Издадени са 20 заповеди, в т.ч.:

- 18 заповеди за заличаване от регистъра на обектите с обществено предназначение;
- 2 заповеди за спиране експлоатацията на обекти или на части от тях.

СИГНАЛИ, ЖАЛБИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Постъпилите в РЗИ-Силистра жалби и сигнали, относно медицинско обслужване и здравно-хигиенни неблагоприятния бележат спад през 2016 г. Постъпили са общо 51 жалби/сигнали, с 26 по-малко от 2015г., в т.ч.:

- 5 основателни (1 на Д МД, 1 на Д НЗБ и 4 на Д ОЗ);
- 42 неоснователни (15 на Д МД, 6 на Д НЗБ и 21 на Д ОЗ);
- 3 пренасочени към други ведомства (на Д ОЗ).

През 2016 г. не са постъпвали сигнали за корупция в РЗИ-Силистра.

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

През 2016 годината предоставянето на административни услуги в РЗИ-Силистра беше организирано в 3 фронт-офиса: „Административно обслужване“; „Регионална картотека на медицинската експертиза“ (ет.1, стая 120) и „Приемен сектор-Лабораторни изследвания“. През периода са извършени 7551 услуги на граждани по общо 41 вид по СУНАУ, които РЗИ-Силистра предоставя. Административните услуги по вид и брой са както следва:

№ по ред	Наименование на административната услуга по СУНАУ	Брой извършени административни услуги
1	2	3
1	Издаване на служебна бележка за сключване на договор с РЗОК за осъществяване на специализирана извънболнична помощ, при недостатъчност на регистрираните практики	70
2	Издаване на удостоверение за регистриране на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите и удостоверение за извършване на лечебна дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища .	5
3	Издаване на удостоверение при промяна на обстоятелствата на лечебните заведения за извънболнична помощ, хосписите и лечебната дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища.	18
4	Заличаване от регистъра на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите	3
5	Издаване на удостоверение за регистрация на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0
6	Заличаване от регистъра на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0
7	Издаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0
8	Прекратяване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	2
9	Изготвяне на протокол за извършена проверка във връзка с издаване на лицензия за търговия на едро или дребно и съхраняване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	2
10	Издаване на заповеди за откриване, закриване и промяна в обстоятелствата на лекарски консултативни комисии	10
11	Предоставяне на специални рецептурни бланки на лечебни заведения за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	90
12	Предоставяне на специални формуляри на аптеки за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	6
13	Приемане на молби за освидетелстване и преосвидетелстване от Териториалната експертна лекарска комисия и други във връзка с извършване на медицинската експертиза на работоспособността	2867
14	Вписване в регистъра на обектите с обществено предназначение	109

15	Заличаване от регистъра на обектите с обществено предназначение	12
16	Издаване на удостоверение за съответствие с изискванията на Наредба № 49 от 2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве	8
17	Издаване на заключение, че са спазени здравните изисквания в помещенията за търговия на едро с лекарствени продукти	10
18	Издаване на удостоверение за регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	1
19	Заличаване на регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0
20	Издаване на санитарно удостоверение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина	0
21	Издаване на становище за класифициране на отпадъци	78
22	Издаване на становище за съгласуване на проекти за устройствени схеми и планове	11
23	Издаване на становище за съгласуване на инвестиционен проект	56
24	Издаване на становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация	15
25	Издаване на международен сертификат за имунизации	33
26	Издаване на сертификат за имунизационно състояние	11
27	Издаване на удостоверение за правоспособност за изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации	0
28	Издаване на сертификат за здравен контрол или за освобождаване от здравен контрол на кораб	2
29	Издаване на разрешение за дейности по разрушаване или отстраняване на азбест и/или азбестосъдържащи материали от сгради, конструкции, предприятия, инсталации или кораби	0
30	Издаване на разрешение за пренасяне на покойници извън страната	0
31	Издаване на хигиенно заключение за получаване на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека	0
32	Издаване на удостоверение за регистрация на дрогерия	1
33	Издаване на становище относно готовността за въвеждане в експлоатация на обект с източници на йонизиращи лъчения	0
34	Издаване на заповед за възстановяване на дейност или експлоатация на обект с обществено предназначение, вкл. на обект с източници на йонизиращи лъчения	1
35	Издаване на становище за унищожаване на лекарства	0
36	Извършване на лабораторни анализи и дейности, поискани от физически и юридически лица	2372
37	Издаване на заверен препис или допълнителен екземпляр от документ	2
38	Изготвяне на здравна оценка на седмичните учебни разписания на ученици	110
39	Регистрация и заверка на лична здравна книжка	1635
40	Издаване на удостоверение за осигурителен доход (УП 2)	6
41	Издаване на удостоверение за трудов и/или служебен стаж на осигурявани лица (УП 3)	5

През 2016 г. не са постъпвали жалби от граждани за лошо отношение или лошо обслужване от страна на служителите в инспекцията.

През отчетния период са подадени общо 7 заявления за достъп до обществена информация. На всички заявления е отговорено в регламентирания срок. На 6 от тях е предоставен пълен достъп до обществена информация, а на един от заявителите е отговорено писмено, че не разполагаме с исканата информация и нямаме данни за нейното местонахождение. Отчет за постъпилите заявления съгласно ЗДОИ е изготвен и публикуван на интернет страницата на РЗИ-Силистра. През м. юни 2016 г. бяха актуализирани Вътрешните правила за достъп до обществена информация на РЗИ.

В съответствие с изискванията на чл. 15, ал. 1, т.2 от Закона за достъп до обществена информация за публикуване на информация в интернет през 2016 г. е разработен и публикуван Списък на издадените актове от директора на РЗИ в изпълнение на правомощията си.

РЗИ поддържа в актуален вид интернет страницата си (www.rzi-silistra.com). Системно информираме гражданите за епидемичната обстановка в областта, за осъществената контролна дейност по дирекции, за провежданите мероприятия по профилактиката и промоцията на здравето и по други актуални теми.

На интернет страницата на инспекцията са публикувани регистрите на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите, на обектите с обществено предназначение, на дрогериите, на издадените разрешения за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина по Наредба № 5, Регионалния регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води и регистъра на лицата, които практикуват неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве, както и списък на аптеките в област Силистра. Същите се актуализират ежемесечно. За улеснение на гражданите е публикуван ред за достъп до публичните регистри, както и описание на тяхното съдържание. Същите бяха актуализирани през годината. Инспекцията поддържа в актуален вид и данните в интернет базирания Административен регистър.

С цел подобряване на административното обслужване сме актуализирали процедурите за услугите и образците от документи към тях, както на интернет страницата на РЗИ, така и в каталога, намиращ се във фронт офиса. Последна актуализация е направена през м. юни 2016 г.

В РЗИ-Силистра е разработена система за обратна връзка с потребителите на административни услуги, чрез събиране и анализ на анкетна карта. Анкетната карта за оценка на административното обслужване е достъпна за гражданите чрез интернет страницата на РЗИ или на административното гише при заявяване или предоставяне на услуга. През 2016 г. са постъпили общо 21 анкетни карти. От тях: 10 карти са постъпили във фронт –офис „Административно обслужване“, 10 във фронт-офис „РКМЕ“ и 1 карта от фронт-офис „Приемен сектор - Лабораторни изследвания“.

Изготвен е анализ за удовлетвореността на гражданите от административното обслужване, който е публикуван в раздел „Административни услуги“ на електронната страница на инспекцията. Резултатите показват удовлетвореност от страна на клиентите от предоставените услуги и информация, както и от отношението и компетентността на служителите.

Интернет базираните отчетни доклади за състоянието на администрацията и за административното обслужване в инспекцията през 2016 г. са въведени в срок на интернет-страницата на Министерския съвет в „Информационна система за попълване на отчетните доклади за състоянието на администрацията“ и „Система за самооценка на административното обслужване“.

В изпълнение на Антикорупционни правила и процедури в РЗИ-Силистра се поддържат регистрите за сигнали за корупция. През 2016 г. не са постъпвали сигнали за корупционни прояви на служители на инспекцията, сигнали за действия или бездействия, свързани с злоупотреба с власт, лошо управление на държавното имущество или за други незаконосъобразни или нецелесъобразни действия или бездействия на административния орган и длъжностни лица в инспекцията, сигнали за нарушения на Кодекса на поведение на служителите в държавната администрация и Етичния кодекс на служителите на РЗИ-Силистра.

Във връзка с изпълнение на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ) и Вътрешните правила за работа със сигнали по ЗПУКИ, всички служители заемащи публична длъжност са подали декларации по чл.12 от ЗПУКИ и е изготвен регистър на декларациите. Същият е публично достъпен при съблюдаване на Закона за достъп до обществена информация и Закона за защита на личните данни. През 2016 година не са постъпили сигнали за конфликт на интереси.

КВАЛИФИКАЦИЯ И ОБУЧЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ

За квалификацията и обучението на служителите през 2016 г. бяха утвърдени План за задължително и специализирано обучение в ИПА, НЦЗПБ и НЦОЗА, т.нар. външна квалификация и План за тематичните семинари в РЗИ-Силистра, т.нар. вътрешна квалификация:

1.Външна квалификация.

За 2016 г. са планирани 10 обучения, 5 от които са проведени, а 5 не са осъществени, поради служебни ангажименти на служителите.:

1. Екипна ефективност. Управление и развитие на екипи. (д-р Ев. Нанева, директор Д МД);
2. Организация на документооборота в държавната администрация (Иванка Ангелова, директор Д АПФСО);
3. Практически проблеми на административните нарушения и наказания (за юристи) (Никола Огнев, главен юрисконсулт);
4. Иновации и инвестиции в системата на здравеопазването (д-р Ев. Нанева, директор Д МД)
5. Актуални аспекти на храненето (Вилиана Петрова, младши експерт в Д ОЗ).

Извън утвърдения план са реализирани следните обучения:

1.1.Задължителни обучения:

1.1.1.Въведение в държавната служба (учасвала Вилияна Петрова, мл.експерт ДОЗ).

1.2.Специализирани обучения:

1.2.1.Лабораторни методи за химичен контрол на дезинфектанти (участвала Пепа Ганева – главен експерт в ДОЗ);

1.2.2.Въвеждане на амортизации в бюджетния сектор (участвали Иванка Ангелова – директор дирекция „АПФСО”, Теменужка Банкова – главен счетоводител)

1.2.3.Изменения и допълнения в закона за държавния служител (участвали д-р Теодора Начева – директор на РЗИ – Силистра, Иванка Ангелова – директор дирекция „АПФСО”);

1.2.4.Годишно счетоводно приключване в БО за 2016 г., Начисляване на амортизации в БО (участвали Иванка Ангелова – директор дирекция „АПФСО”, Теменужка Банкова – главен счетоводител);

1.2.5.Обучение за работа с КОНТО 66 (Иванка Ангелова – директор дирекция „АПФСО”, (участвала Теменужка Банкова – главен счетоводител);

1.2.6.Новият ЗОП в сила от 15 Април и правилникът за прилагането му: експертен анализ на промените и практически съвети за прилагането на закона (участвали Иванка Ангелова – директор дирекция „АПФСО”, Никола Огнев – главен юрисконсулт);

2.Вътрешна квалификация

Във всички дирекции се провеждат тематични семинари по утвърден годишен план. Тематиката на вътрешните обучения е свързана с прилагането на нормативната уредба или с конкретни специализирани теми, касаещи работата на съответния отдел/дирекция, в т.ч. и при обнародвани промени в нормативни актове по дейността на инспекцията. През 2016 г. са проведени 29 семинара: Дирекция „МД” (8), Дирекция”НЗБ” (7) и Дирекция „ОЗ” (14).

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ“

Дирекция „Медицински дейности“ е обезпечена с 11 щатни длъжности, в т.ч. трима лекари - директор на дирекция и двама лекари със специалност (един главен експерт и един главен инспектор), четирима главни експерти с немедицинско образование, един старши експерт, един инспектор, един главен специалист АОИ и един специалист. Към 31.12.2016г. няма незаети длъжности.

През отчетната 2016г. дейността на дирекция „Медицински дейности“ беше подчинена на основната стратегическа цел в сферата на здравеопазването, а именно „Повишаване качеството на медицинското обслужване на населението“. Спазвайки указанията на МЗ за дейността на РЗИ през 2016г. в дирекцията бяха организирани и осъществени следните дейности:

1.Регистрация на лечебните заведения за извънболнична помощ /ЛЗИП/, хосписи и за лечебната дейност по чл.2а от Закона за лечебните заведения и контрол по извършената регистрация.

Регистрацията на ЛЗИБП и хосписите се извършват в съответствие с изискванията на Наредбата за водене на Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите. За отчетния период са постъпили 7 заявления за регистрация на лечебни заведения за извънболнична медицинска помощ. Регистрирани са 5 лечебни заведения за извънболнична помощ (3 за първична дентална помощ и 2 за специализирана медицинска помощ). По две от заявленията преписките са прекратени: едното поради отказ на заявителя, а другото – поради необходимостта от привеждането му с изискванията на ЗУТ. За периода са извършени 18 пререгистрации на лечебни заведения за извънболнична помощ поради промяна в обстоятелствата по регистрацията им.

Заличени са 3 ЛЗИП, на основание чл.45, ал.1, т.7 (по искане на лечебното заведение).

Информация за регистрираните лечебни заведения за първична извънболнична помощ по здравни райони и месторазположение е публикувана на сайта на инспекцията ежемесечно, а на полугодие – обявена на таблото на РЗИ. Всяко шестмесечие актуализираният регистър на лечебните заведения се изпраща на МЗ, НЦОЗА и кметовете на общини в областта.

За отчетния период са издадени 81 становища за недостатъчност по чл.81 от Закона за лечебните заведения.

2. Издаване на Удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл.46, ал.3 от Закона за лечебните заведения, правилника по чл.28а, ал.3 от ЗЛЗ и на утвърдените медицински стандарти във връзка с издаването на Разрешения.

През 2016г. са издадени 8 удостоверения във връзка с подадени заявления за промяна на обстоятелствата в разрешенията за дейност на лечебни заведения за болнична помощ:

1.Удостоверение №1/23.02.2016г. на „МБАЛ-Тутракан“ЕООД във връзка с промяна нивото на НО от I-во на II-ро и наименованието на Отделение за долекуване в Отделение за продължително лечение.

2.Удостоверение №2/02.03.2016г. на „МБАЛ-Дулово“ЕООД във връзка с промяна нивото на НО от I-во на II-ро и вписване дейност по продължително лечение.

3.Удостоверение №3/08.03.2016г. на „МБАЛ-Силистра“АД във връзка с промяна нивото на ОАИЛ от II-ро на III-то ниво, нивото на СО в МСО II-ро ниво, вписване дейност по продължително лечение.

4.Удостоверение №4/08.04.2016г. на „МБАЛ-Силистра“АД във връзка с промяна нивото на СО в МСО II-ро ниво - корекция.

5.Удостоверение №5/20.04.2016г. на „МБАЛ-Дулово“ЕООД във връзка с промяна нивото на НО от I-во на II-ро – корекция след предписание.

6.Удостоверение №6/20.04.2016г. на „МБАЛ-Тутракан“ЕООД във връзка с промяна нивото на НО от I-во на II-ро – корекция след предписание.

7. Удостоверение №7/12.08.2016г. на „МБАЛ-Дулово“ЕООД във връзка с промяна нивото на ВО от I-во на II-ро.

8. Удостоверение №8/13.09.2016г. на „МБАЛ-Дулово“ЕООД във връзка с вписване на дейност по кардиология, пневмофтизиатрия и ендокринология и болести на обмяната.

За издаване на удостоверенията са извършени общо 88 проверки по медицински стандарти в посочените лечебни заведения с попълнени карти за съответствие и са съставени констативни протоколи.

В съответствие с изискванията на чл.19, ал.5 от Наредба №49/18.10.2010г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи през I-во тримесечие на 2016г. е извършена проверка в „МБАЛ-Дулово“ЕООД за изпълнение на показателя „обем дейност“ на отделение по хирургия (I-во ниво) и извършената дейност на микробиологична лаборатория (II-ро ниво) за периода 01.01.2015г.-31.12.2015г., във връзка с изтекъл 12 месечен период след получено разрешение за дейност. Констатирано беше, че отделението по хирургия отговаря на изискването за минимален обем дейност по съответния медицинския стандарт, а в микробиологична лаборатория се установи, че липсва дейност, в т.ч. и по годишен статистически отчет за 2015г. За резултатите е изготвен доклад, предоставен на МЗ. На управителя на МБАЛ-Дулово с писмо беше препоръчано да уведоми министъра на здравеопазването за промяна на обстоятелства, относно частта в разрешението, касаеща неизвършването на дейност в микробиологична лаборатория. Случаят беше предаден от МЗ на ИАМО за проверка. Съгласно писмо от зам.министър д-р Ваньо Шарков (изх. №16-19-24/26.04.2016г. на МЗ) се извърши проверка в МБАЛ-Дулово за установяване наличие на валиден сертификат за външна оценка на качеството на изследванията, съгласно МС „Микробиология“ и се установи, че липсва такъв. След проверката на ИАМО микробиологичната лаборатория към „МБАЛ-Дулово“ЕООД се установи, че микробиологичната лаборатория е провела успешно контрол за външна оценка на качеството на изследванията през месец май 2016г., валиден до декември 2016г.

3. Уведомяване на Изпълнителна агенция „Медицински одит“ за случаи на нарушения на медицинските стандарти, констатирани при изпълнение на правомощията на РЗИ.

През изминалата година е подадено уведомление до Изпълнителна агенция „Медицински одит“ за констатирано нарушение по чл. 39, ал.1 и чл. 40, ал. 1 от Закона за лечебните заведения – лечебно заведение за извънболнична помощ (индивидуална специализирана практика) с регистрация в друга РЗИ, което извършва дейност на територията на област Силистра. След осъществената проверка от РЗИ нарушението беше отстранено.

4. Регистрация на лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве и контрол върху дейността им.

Към 31.12.2016г. не са извършени вписвания в регистъра, поради липса на постъпили заявления.

5. Издаване на Разрешения за съхранението и продажбата на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина, съгласно Наредба № 5 от 2011г. за условията и реда за получаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина и снабдяването им с лекарствени продукти.

През отчетния период на територията на област Силистра са работили 5 общопрактикуващи лекари с регистрация във връзка с издадено разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти в населени места, където няма разкрити аптеки. През годината са планирани и осъществени 5 проверки на лекари, които имат разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти и 6 проверки на лекари, които нямат такова разрешение. Със заповед на директора на РЗИ са прекратени издадените разрешения за продажба на лекарствени продукти на двама лекари във връзка с подадено от тях

заявление. През годината няма постъпили заявления за издаване на разрешения за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина.

6.Организиране и контрол по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза (РКМЕ).

6.1 Организация и контрол на експертизата на временната неработоспособност.

През 2016г. са издадени 6 заповеди за определяне на съставите на лекарски консултативни комисии на основание чл.104, ал.1 от Закона за здравето с последващи 4 заповеди за промяна в състава им.

Регионалният съвет за контрол върху актовете, издадени от органите за експертиза на временната неработоспособност (РСКВАВН) е създаден на основание чл.111, ал.1 от Закона за здравето. През 2016г. РСКВАВН е провел общо 86 заседания. Издадени са 86 протокола, като са разгледани общо 173 издадени болнични листи в нарушение на Наредбата за медицинската експертиза, които са отправени към ЛКК или ТЕЛК. Извършени са общо 40 проверки на лечебни заведения, изпълнители на извънболнична медицинска помощ – 16 проверки на общопрактикуващи лекари и 24 проверки на ЛКК (17 от тях са в лечебни заведения за болнична помощ и 7 в лечебни заведения за извънболнична медицинска помощ). Проверките са във връзка със спазване изискванията на НМЕ и ПУОРОМЕРКМЕ и са отразени в протоколи. Няма наложени административни наказания. Осъществени са 2 работни срещи с представители на ОПЛ и членове на ЛКК за осъществяване на методична помощ с цел недопускане на нарушения при освидетелстване за временна неработоспособност.

6.2 Организация на експертизата на трайната неработоспособност.

Организацията на експертизата на трайната неработоспособност се урежда с Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинската експертиза.

През 2016г. в РКМЕ Силистра са приети и обработени 2867 документа за явяване на ТЕЛК, от тях 1637 първични. Обработените медицински експертни досиета за служебно преосвидетелстване са 3416, със 130 повече от предходната година. Проверени и заверени са 6069 експертни решения постановени от ТЕЛК, от тях 105 са обжалвани пред НЕЛК.

През отчетния период са изпратени 6069 експертни решения до заинтересованите страни – работодатели, НОИ, АСП и др.

Осъществени са две работни срещи с председателите на ТЕЛК във връзка с подобряване дейностите по експертизата на трайната неработоспособност.

6.3 Архивиране на МЕД и актуализиране на архива в съответствие с чл. 61 от ПУОРОМЕРКМЕ.

През 2016г. е разработена Процедура за определяне реда за предаване на наследниците, архивиране в държавния архив или унищожаване на медицинските експертни досиета след изтичане сроковете за съхранение в РКМЕ на РЗИ Силистра. Предмет на процедурата са медицинските експертни досиета (МЕД):

1. на лицата с определена степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, за които съгласно чл. 61 от ПУОРОМЕРКМЕ е изтекъл срокът за съхранение от 40 години от последното експертно решение;
2. на лицата, на които не е определен процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, за които съгласно чл. 61 от ПУОРОМЕРКМЕ е изтекъл срокът за съхранение от 5 години от създаването им;
3. на починали лица с определена степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, съобщени от НОИ.

Процедурата е разработена при спазване на чл.27, ал.1 и чл.28, ал.3 от Закона за здравето (ЗЗ); чл.61 от Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (ПУОРОМЕРКМЕ).; чл.48 и чл.50 от Закона за Националния Архивен Фонд (ЗНАФ). чл.28, ал.1 от Закон за защита на личните данни (ЗЗЛД).

7. Проверки по чл.93 от ЗЗ по жалби и сигнали при нарушаване правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване и участие в съвместни проверки с Изпълнителна агенция „Медицински одит“.

При осъществяване на контрол за гарантиране правата на пациента в РЗИ-Силистра през 2016г. са извършени 17 проверки по жалби и сигнали на граждани или разпоредени с прокурорско нареждане, МЗ, ИА „МО“ или МВР. Осем са на основание чл. 93 от Закона за здравето във връзка с нарушени права на пациентите, свързани с медицинското обслужване (некоректно отношение от страна на медицински специалисти или нерегламентирани парични вземания), а четири са във връзка с проверки изискани от други институции (прокуратура, омбудсман, МВР) и/или извършени съвместно със заповеди на основание чл. 10 от Устройствения правилник на РЗИ.

От постъпилите жалби по чл. 93 от ЗЗ само една е основателна, а останалите седем са неоснователни.

През отчетния период са постъпили и 5 сигнала с молба за съдействие от страна на РЗИ. По всички сигнали е извършена проверка, като по четири от тях е оказано съдействие на гражданите или институциите (за извършване на консултативни прегледи и лечение, за настаняване на близък в подходящо социално заведение, във връзка с осигуряване на помощно средство на пациент с ЕР на ТЕЛК и др.).

През 2016г. е разработена Процедура относно реда за разглеждане на жалби и молби в РЗИ-Силистра във връзка с правомощията по осъществяване на контрола при упражняване на правата на пациентите по чл.93 от Закона за здравето. Процедурата е разработена при спазване на чл.93 от Закона за здравето, чл.31 от Устройствен правилник на РЗИ и чл.15 от Административнопроцесуален кодекс.

8. Събиране и анализиране на информация, свързана с разходването на публични средства в лечебните и здравните заведения на територията на областта и осъществяване на контрол по спазването на Методиката за субсидиране на лечебни заведения със средства от бюджета на МЗ.

Със Заповед № РД-01-95 от 01.04.2016г. на Министъра на здравеопазването е утвърдена Методика за субсидиране на ЛЗБП за 2016г.

Договори за медицински дейности финансирани от МЗ по Методика за субсидиране през 2016г. имаха три МБАЛ (Силистра, Тутракан и Дулово).

Съгласно нормативните изисквания на МЗ е извършван месечен и тримесечен контрол по Методиката от експерти на дирекция „МД“. В РЗИ са приети, проверени и изпратени в НЦОЗА в срок 36 месечни и 12 тримесечни отчета от ЛЗБП. През отчетния период са извършени общо 12 проверки на място в трите болници на територията на областта за спазване нормативните изисквания по Методиката. В изготвените протоколи няма констатирани нарушения от страна на лечебните заведения по спазване на Методиката за субсидиране (МС). Допуснати са технически грешки при отчитане на дейността, които са отстранени след оказаната методична помощ на ръководителите на лечебните структури и длъжностните лица, ангажирани с техническото въвеждане на данните. През годината са проведени 3 работни срещи за оказване на методична помощ на ЛЗ по МС.

9. Контрол на спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти.

През годината са извършени 40 проверки по чл.27 и чл.28 от ЗЗ. За извършените проверки са изготвени протоколи с дадени предписания във връзка с констатирани нарушения по чл.4, ал.4 от Наредбата за медицинските критерии и реда за установяване на смърт.

10. Издаване на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл.50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и представяне информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата.

За 2016г. са извършени 4 проверки по чл.50, чл.51 и чл.53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането в Отделение по трансфузионна хематология в МБАЛ-Силистра”АД, при които не са констатирани нарушения. Изготвени са протоколи от проверките.

11. Участие в изработването на областна здравна карта и геопозиционирана областна здравна карта.

С Решение на Министерски съвет № 202/24.03.2016г. беше утвърдена областна здравна карта за област Силистра. Във връзка с това и предстоящото сключване на договори на трите болници с НЗОК през м. май експерти от дирекцията извършиха съвместни проверки съгласно чл.12 от Наредбата за критериите и реда за избор на лечебни заведения за болнична помощ, с които НЗОК сключва договор. Изискана, обработена и анализирана беше статистическа, медицинска и финансово-икономическа информация от РЗОК, лечебните заведения и РЗИ и беше изготвен анализ на състоянието на трите лечебни заведения за болнична помощ във връзка с потребностите от болнични легла по видове дейности и нива съгласно утвърдената областна здравна карта за област Силистра. Проведени бяха две работни заседания с РЗОК-Силистра и три съвместни проверки – по една проверка във всяка болница, в които бяха определени критериите за избор на лечебни заведения за болнична помощ, с които НЗОК сключва договор съгласно приложенията на Наредбата. За извършените проверки бяха съставени протоколи, въз основа на които беше сключен договор между НЗОК и ЛЗБП за дейностите в обхвата на основния и допълнителния пакет здравни дейности.

Изготвянето на областната здравна карта беше разпоредено на Областна комисия, под ръководството на областния управител. РЗИ-Силистра участва активно в разработване на макета с данни за потребностите от болнични легла по видове и нива на обслужване, от лекари-специалисти, в т.ч. необходим брой по специалности за извънболничната помощ, от медицински специалисти по здравни грижи, определяне на потребността от болнични легла за продължително лечение и за рехабилитация. Представителите на РЗИ-Силистра представиха състоянието на лечебната мрежа и визията за развитие, съгласно указанието на МЗ и разписаните критерии за брой легла, лекари и здравни кадри, с цел обезпечаване на лечебната мрежа в областта.

12. Съвместно със звената за социалното подпомагане в общините, осъществяване на дейности по Закона за закрила на детето и по други нормативни актове, във връзка с т.31 „Дейности, свързани с детското здравеопазване“, съгласно Указание на МЗ за планиране и отчитане на дейностите на дирекция „Медицински дейности“:

- ежемесечно събиране и обработка на актуална информация за състоянието на детската смъртност. Обобщената информация се изпраща на шестмесечие в НЦОЗА.
- проверка от главен експерт в дирекцията за всяко починало и мъртвородено дете, като се съставя протокол с необходимите приложения. През 2016г. са извършени 17 проверки във връзка с починали и мъртвородени деца.
- получаване, проверка и обработка на информация от трите ЛЗБП, относно случаи на новородени деца на територията на региона, припознати от лица с чуждо или двойно гражданство, в изпълнение на „Стратегия за борба с трафика на хора“.
- представяне на ежемесечна обобщена информация в МЗ по чл.54/ПМС 380 от 29.12.2015г. (натурални показатели за делегираните от държавата дейности във функция „Здравеопазване“) от общините за броя на децата в самостоятелните детските ясли и децата в в яслените групи на детските градини, броя на децата, ползващи детски кухни и броя на здравните медиатори в областта.
- заседания на Регионалния съвет по осиновяване към РДСП – през отчетния период са реализирани 48 конфиденциални заседания.
- планирани и извършени 2 проверки в ДМСГД-гр.Силистра във връзка с материално-техническата база и санитарно-хигиенното състояние съгл. Наредба № 49/18.10.2010г., разработените и утвърдени вътрешни нормативни документи и личните досиета на децата в отделните сектори.

- контрол по осигуряване на специален хранителен режим и наблюдение на здравословното състояние на децата отглеждани в ДМСГД-гр.Силистра – за отчетния период са извършени 2 проверки в ДМСГД.
- заседание на Комисията за насочване на ученици с хронични заболявания, физически и сензорни увреждания за прием през учебната 2016/2017г. в изпълнение на чл.33, ал.3 от Наредба № 11/28.03.2005год. за приемане на ученици в държавни и общински училища. Дейността се извършва един път годишно, в края на учебната година.
- заседания на Екипа за комплексно педагогическо оценяване на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, изграден със заповед на началника на РИО-Силистра. До месец септември са осъществени 5 заседания на Екипа. С влизане в сила на новата нормативна уредба и приетия Закон за предучилищно и училищно образование се създаде Регионален екип за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЕПППО) към Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (бивш Ресурсен център). В РЕПППО няма изискване да се включват представители на РЗИ, за което бяхме уведомени официално с писмо от 07.10.2017г. на РУО-Силистра.
- в изпълнение на Методическо ръководство на МЗ за превенция на изоставянето на дете на ниво родилен дом и Указанията за дейността на РЗИ на тримесечие се приема, обработва и изпраща в МЗ обобщена информация от трите ЛЗБП за броя на извършените превенции. През годината са планирани и извършени 4 проверки.

13. Проучване и установяване потребностите в област Силистра от лекари, лекари по дентална медицина, фармацевти и други медицински и немедицински специалисти с висше образование и предложения до Министъра на здравеопазването за броя на местата за следдипломно обучение.

Изготвен и изпратен в МЗ е анализ за състоянието на специалистите в областта на здравеопазването за региона съгласно чл.44 на Наредба №1/22.01.2015г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (брой на придобилите и упражняващите специалност и тяхната възраст, осигуреност на населението на областта със съответен вид специалисти, потребностите на населението от специалисти, прогноза за броя на упражняващите специалност и тяхната възраст и за потребностите от специалисти през следващите пет години).

14. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа и медико-статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравни заведения на територията на региона.

Събирането, обработването и контрола на отчетите за разделно отчитане на разходите в лечебните заведения за болнична помощ и ЦСМП-гр.Силистра се извършва по указания на НЦОЗА. Отчетите се събират на тримесечие и се обобщават годишно. Общо за 2016г. са обработени 16 отчета по разделно отчитане на разходите - за всяка от трите болници („МБАЛ-Силистра” АД, „МБАЛ-Тутракан” ЕООД и „МБАЛ-Дулово” ЕООД) и на ЦСМП-гр.Силистра.

Събирането, обработването и контрола на финансовите отчети на ЛЗБП се извършва ежемесечно, като за 2016г. за трите ЛЗБП са представени 36 отчета.

На тримесечие от 7-те общини в областта се извършва събиране, обработване и контрол на справките за натуралните показатели в делегираните от държавата дейности по здравеопазване. През 2016г. са отчетени 63 такива справки.

Изготвен е анализ за дейността, финансовите и икономическите показатели за публичните лечебни заведения за болнична помощ за 2015г. От функциониращите три болнични лечебни заведения на територията на областта най-голяма използваемост, оборот на леглата и брой преминали болни са реализирани в „МБАЛ-Силистра”АД”, следвана от общинската болница в гр.Тутракан, като последна по тези показатели е общинската болница в гр.Дулово. Най-големи приходи са реализирани в областната болница. Към 31.12.2016г. финансовите задължения на двете общински болници са нарастнали и общо са достигнали около 8 млн.лв.

Всяко ЛЗБМП, което притежава Разрешение за осъществяване на лечебна дейност в област Силистра съхранява своята финансово-икономическа и здравно-статистическа информация за дейността си и ресурсното си осигуряване в т.нар. „досие”. За 2016г. са изискани и проверени досиетата на трите болници.

През 2016г. беше проведена тематична проверка на място в лечебните заведения на територията на област Силистра, назначена от МЗ, във връзка с уточняване на броя на специалистите по здравни грижи на територията на област Силистра и тяхното членство в съсловната организация, регламентирано със закон.

15. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравни заведения.

Предоставянето на медико-статистическа информация се извършва съгласно чл. 6, ал.3 от Закона за лечебните заведения.

Събрани, обработени и предоставени на НЦОЗА през 2016г. са 294 годишни статистически отчети на ЛЗБП, ЦСМП, ЛЗИМП (за първична медицинска и дентална помощ, за специализирана медицинска помощ – индивидуална и групова, медико-технически лаборатории и др.).

Събрани, проверени и предоставени еднократно годишно на НСИ през годината са 9 отчета за дейността на четири самостоятелни детски ясли, четири яслени групи в състава на детски градини и един ДМСГД относно места, леглови фонд и наличен персонал и др.

Еднократно събрани и предоставени за обработка на ТСБ/НСИ са 46 отчета за легловия фонд и персонала на ЛЗБП, ЛЗИБП, ЦСМП, РЗИ и други дейности в здравеопазването.

Ежемесечно събиране на информация и изготвяне на информационна карта за починалите деца на територията на областта. През годината са изготвени 12 информационни карти.

Ежемесечно събиране и кодиране на „Съобщение за смърт” по Международната класификация на болестите (МКБ). Кодираният „Съобщения за смърт“ се обработват по определени показатели и предоставят на ТСБ-Силистра. През 2016г. общият брой кодирани съобщения за смърт е 1619.

През годината са планирани и извършени 40 проверки по статистическата отчетност в лечебните заведения на територията на областта, за което са изготвени протоколи.

Ежемесечно в дирекцията се събират, проверяват и обработват постъпилите „Съобщение за суицидно действие” и „Карта за суицидно действие” за лица със суицидни опити, регистрирани на територията на област Силистра, а на тримесечие се предоставят на НЦОЗА. За отчетния период са регистрирани общо 40 съобщения за суицидно действие, с 14 случая по-малко от 2015г. Изготвена е обобщена информация за суицидните действия в област Силистра за периода 2011-2016г.

Във връзка с дейностите по Националната програма за превенция на самоубийствата в Република България 2013-2018г., по проект на НЦОЗА „Подобрени услуги за психично здраве“, през месец февруари 2016г. беше проведено обучение на двама експерти от дирекцията за регистрация на суицидните действия в създадената онлайн платформа.

17. Анализи и оценки на здравно-демографските процеси на територията на региона необходими за формиране на национална и регионална здравна политика.

Изготвен е годишен анализ на здравно-демографското състояние на населението в област Силистра за 2015г., с характеристика на здравната мрежа и медицинското обслужване на населението в областта. Данните от здравно-демографския анализ са отразени в уводната част на обобщения доклад на РЗИ-Силистра за 2016г., така както състоянието на здравната мрежа и ресурсното ѝ осигуряване.

18. Контрол на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина /ЗЛПХМ/.

Дирекция „Медицински дейности” извършва систематичен здравен контрол на аптеките и дрогериите, насочен към спазването на изискванията по отношение на документацията, хигиенния режим, съхранението на термолабилни лекарства, лекарства съдържащи отровни

и наркотични вещества, лекарства с изтекъл срок на годност, леснозапалимите лекарства и др.

В дирекцията се поддържа актуален списък на аптеките в областта, както и регистър на издадените удостоверения за регистрация на дрогерии. Съгласно указанията на МЗ по Закона за контрол на лекарствените продукти в хуманната медицина обектите подлежат на контрол два пъти годишно. Проверките са извършени от главен инспектор от дирекция „Медицински дейности“. През отчетния период на територията на област Силистра действащи са 33 аптеки и 3 дрогерии, въз основа на което са планирани и извършени 69 проверки, за които са съставени протоколи. Издадено е едно наказателно постановление в една от аптеките, във връзка със съставен акт за установяване на административно нарушение (неизпълнено предписание). В същата аптека през 2016г. е връчено ново предписание за констатираното друго нарушение с последваща проверка.

През годината са извършени 2 проверки в аптеки във връзка с промени в обстоятелствата (смяна на управителя). За всички промени по регистъра на дрогериите и аптеките в областта, РЗИ е предоставила актуална информация на ОДБХ-Силистра.

През отчетния период по беше писмо на МЗ беше реализирана съвместна тематична проверка с ОДБХ във всички аптеки и дрогерии в областта за наличието на билкова субстанция „Залист, миши трън и див чемшир“, съдържаща опасни за здравето вещества (атропин). При проверките няма открити налични количества от сигнализирания продукт.

19. Осъществяване на дейности по Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) и нормативните актове по прилагането му:

През 2016г. на територията на област Силистра 21 от действащите 33 аптеки притежават лицензия за търговия с лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества. Във връзка с това са планирани 42 проверки по ЗКНВП и нормативните актове по прилагането му, а са извършени 45 проверки.

През отчетния период са извършени проверки в 2 аптеки във връзка с промяна в обстоятелствата по лицензията.

Предоставени са общо 591 карнети със специални рецептурни бланки за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества и 6 карнети със специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества. Приети са 395 протокола за отчитане на рецептурни бланки за предписване на медикаменти, съдържащи наркотични вещества от аптеки и ЛЗ, както и 243 протокола за отчитане на специални формуляри. Приети са 335 отчета за движението на наркотични вещества. Изготвени и изпратени в МЗ са 4 тримесечни отчета за движението на наркотични вещества в аптеките в областта.

Реализирано е участие на инспектора по наркотичните вещества в комисия за унищожаване на наркотични вещества и техните препарати, продукт от дейността на фирма РОМБ.

20. Регистър на лекарите и лекарите по дентална медицина, които предписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества по приложение № 2 и №3 на ЗКНВП. В регистъра не са извършвани вписвания поради липса на постъпили заявления.

21. Контрол на забраната на тютюнопушенето съгл. чл. 56 от Закона за здравето в аптеки и дрогерии. През годината са осъществени общо 69 проверки във връзка с контрола на тютюнопушенето в аптеки и дрогерии. При проверките не са констатирани нарушения.

22. Участие в изпълнението на регионални програми и проекти в областта на медицинските дейности със сътрудничество на МЗ. Координиране и контрол на изпълнението на здравните програми и проекти от национално, регионално и местно значение на територията на областта:

Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020 – По програмата бяха изпратени общо 50 покани по следните локализации: за скрининг на колоректален рак – 29 покани, за скрининг на рак на млечната жлеза – 28 покани, за

скрининг на рак на маточната шийка – 3 покани. В „МБАЛ-Силистра“ АД бяха извършени 11 скринингови изследвания в следните целеви групи:

- за рак на млечната жлеза – 6 пациента;
- за колоректален рак (рак на дебелото и правото черво) – 5 пациента.

При извършените прегледи беше установено, че 10 пациента са в клинично здраве, а един е насочен за уточняващ преглед

Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве (НППМДЗ)

Дейностите, финансирани по НППМДЗ в „МБАЛ-Силистра“ АД са в две направления: дейности в Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве и дейности във връзка със Слухов неонатален скрининг в неонатологично отделение при „МБАЛ-Силистра“ АД.

Дейностите, финансирани по НППМДЗ в двете общински болници са във връзка със Слухов неонатален скрининг.

През годината са извършени общо 5 проверки в „МБАЛ-Силистра“ АД на дейностите по НППМДЗ – 4 планови и една извънредна и по 4 планови планови проверки в „МБАЛ-Тутракан“ ЕООД и „МБАЛ-Дулово“ ЕООД.

23. Планиране, организиране и контрол на дейностите по медицинско осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

Изготвени са сведения за окомплектоваността на структурите от здравната мрежа с личен състав, леглови фонд и автотранспорт – 7 бр.

Ежедневно се изпраща информация на дежурния служител в МЗ за свободния леглови фонд в областта.

Актуализиран е списъкът на потенциално опасните обекти в областта.

Проверки на организацията на медицинското осигуряване на населението при кризи в мирно и военно време в структурата на здравната мрежа в областта – извършени са 4 проверки за готовността на лечебните и здравни заведения за работа в зимни условия. За констатациите са изготвени протоколи от проверките. Не са установени пропуски в организацията. Съгласувани и утвърдени планове на лечебните и здравни заведения в област Силистра (МБАЛ, ЦСМП и ДМСГД) за защита при бедствия – 5 бр. Изготвен е план за дейността на РЗИ по организация на медицинското осигуряване по време на кризи.

Оказана е методическа помощ на специалистите по отбранително-мобилизационна подготовка на лечебните заведения при изготвяне на планове за работа във военно време. Проведени са две заседания - на Постоянната областна комисия за бедствия, аварии и катастрофи и на Регионалния съвет по медицинско осигуряване при бедствия, аварии, катастрофи и тероризъм.

Изготвен е доклад пред Областния съвет за сигурност по медицинско осигуряване на населението при бедствия, аварии, катастрофи и тероризъм – доклад за готовността на здравната мрежа за работа при усложнена зимна обстановка.

24. Разработване на военновременни планове за организацията на медицинската помощ на населението в региона.

Указания за изготвянето на военно-временен план са получени във втората половина на месец декември 2016г., със срок за разработване на плана-февруари 2017г.

25. Извършване на други дейности, произтичащи от нормативен акт или от законните разпореждания на Директора на РЗИ.

Заседания на Пробационен съвет – 11 заседания за годината.

Заседания на Консултативна комисия към Дирекция „Социално подпомагане – 16 заседания през годината.

Планирани и проведени 8 тематични семинара, свързани с дейността на служителите в дирекцията.

Дейността на дирекция „МД“ през отчетната 2016 год. е планирана и извършена в съответствие с указанията на МЗ, с цел постигане на по-добри резултати в областта на здравеопазването.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ”

Дейността по надзора на заразните заболявания се реализира на територията на област Силистра и обхваща 7 общини със 118 населени места. По данни на ТСБ, към 31.12.2015 г., обслужваното население е 113 248 души, с 1 422 по-малко от предходната година. Характеристиката на депопулация с очерталата се тенденция за ежегодно намаляване броя на населението се свързва, както с отрицателния естествен прираст, така и със значителната интензивност на миграционните процеси, в резултат на безработицата в областта. Тази демографска характеристика повлиява неблагоприятно дейността по имунопрофилактика, а засилената миграция е предпоставка за повишен риск от внос и местно разпространение на заразни и паразитни болести.

Дейността на дирекцията е структурирана в два отдела:

- отдел „Противоепидемичен контрол” – за извършване на противо-епидемичен и противопаразитологичен контрол, надзор на заразните и паразитни болести, контрол върху имунопрофилактиката и ДДД дейностите, участие в национални програми и проекти в областта на заразните заболявания и ваксинопрофилактиката, работа по административни услуги др.;
- отдел „Медицински изследвания” – за обслужване дейността на инспекцията с лабораторни изследвания по държавния здравен, противо-епидемичен и противопаразитологичен контрол, както и за извършване на лабораторни услуги, заявени от физически и юридически лица.

През изтеклата 2016 г. здравните инспектори от отдел „ПЕК” са контролирали 549 обекта в лечебни, здравни, детски, учебни и социални заведения. На контрол през годината подлежаха още фирмите за ДДД услуги, санитарните транспортни средства, стерилизационната апаратура с пара под налягане и сушилните за трапезна посуда.

І.ЩАТ И ЩАТНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Щатната обезпеченост на дирекция „НЗБ” към 31.12.2016г. включва:

1. **Директор на дирекцията** – вакантна (поради преминаване на длъжност директор на РЗИ-Силистра на лекаря с придобита специалност „Епидемиология”);
2. **Началник отдел „ПЕК”** (лекар без специалност и 16 г. професионален опит в инспекцията);
3. **Инспектори** – пет (в отдел „ПЕК”);
4. **Младши експерти** – един (в отдел „МИ”);
5. **Старши специалист** – един (в отдел „МИ”);
6. **Технически изпълнител** – един;
7. **Хигиенист** – един.

Незаети длъжности към 31.12.2016г. – 4, в т.ч.:

1. Директор на дирекция „НЗБ“;
2. Началник на отдел „МИ”;
3. Главен експерт в отдел „МИ”;
4. Младши експерт в отдел „МИ”.

ІІ. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНАТА ДЕЙНОСТ

През отчетната 2016г. работата в дирекция „НЗБ” беше организирана и осъществявана във връзка с годишния план за мероприятия и показатели за текущ и лабораторен контрол, с противоепидемичната работа в заразните огнища, с дейностите по имунопрофилактика, с мероприятия и дейности по Националната програма за профилактика и контрол по ХИВ/СПИН и СПИ, с контрола по Националната програма за профилактика на туберкулозата, с дейностите по изпълнение на Националната програма за първична профилактика на рака на маточната шийка и Националната програма за профилактика и контрол на вектор предаваните инфекции, с контрола на забраната за тютюнопушене на закрити обществени и обособени работни места, с предоставянето на административни

услуги на физически и юридически лица и с други дейности по разпореждане на МЗ или във връзка с възникнали събития и/или епидемични взривове.

Регионална здравна инспекция (РЗИ) е създадена през януари 2011г. с постановление на МС, чрез обединие на РИОКОЗ и РЦЗ. През изтеклия период се постигна много по общата организация на дейността на двете администрации, но проблема касаещ кадрите с медицинско образование в инспекцията се задълбочава с годините. На този етап най-голям е дефицита на медицински кадри за микробиологична и паразитологична диагностика (лекари със специалност по микробиология и медицинска паразитология и лаборанти с образователно квалификационна степен професионален бакалавър). Основната причина за това са ниските възнаграждения в РЗИ, спрямо същите длъжности в лечебните заведения. По тази причина само за последните две години напуснаха работа 4-ма лаборанти, а лекар титуляр в лабораторията за медицински изследвания няма от 2011 година. До 2016г. дейността на микробиолога осигурявахме по граждански договор, а паразитологичната диагностика се извършва само от един лаборант, също на граждански договор. От 1-ви юни 2016г. спряхме извършването на микробиологичните и паразитологични изследвания като услуга на физически и юридически лица. През изтеклата година се наложи да ограничим обхвата на Органа за контрол, в частта Санитарна микробиология, поради липса на изпълнители. По същата причина през месец Юли 2016г. подписахме договор с РЗИ-Шумен за извършване на санитарно-микробиологичните изследвания на проби води (питейно-битови от централното водоснабдяване, от ведомствени и местни водоизточници и от плувни басейни). В края на годината се наложи за малък брой серуми за изследване по ELISA за ХИВ, Хепатит Б и Хепатит С да търсим съдействие в РЗИ-Русе. За лабораторната диагностика на бутилираните води и за санитарно-микробиологичните показатели на водите за питейно-битови цели от централно водоснабдяване по периодичния мониторинг ползвахме услугите на РЗИ-Варна.

РЗИ е със статут на държавна администрация в сферата на здравеопазването и прилагането на нормативните правила за формиране/увеличаване на работните заплати поставя възнагражденията на служителите, в т.ч. и на лекарите на доста по-ниско ниво в сравнение с лечебната мрежа. Тези обстоятелства, както и поэтапното реализиране на ръст само на минималната работна заплата определят инспекцията като място непривлекателно за работа на млади лекари, медицински лаборанти и здравни инспектори/мед. фелдшери. В протиепидемичната дейност (оперативна и лабораторна) медицинските специалисти са тези, които гарантират не само общия обем на работата, но така също професионалния характер и нейното качество. Дефицитът на лекари и други медицински кадри е проблем с национално измерение, но за област Силистра този проблем ни отрежда предпоследното място в скалата за осигуреност с медицински специалисти. От няколко години в системата на общественото здраве дефицита на лекари е критичен. Напр. в дейността по надзора на заразните и паразитни болести в РЗИ-Силистра през 2014г. на пълно работно време работи само един лекар, началник на отдел „ПЕК“. Работата се подкрепя от директора на РЗИ, специалист по епидемиология, а при необходимост и при отсъствие на началника на отдел ПЕК пряката епидемиологична и организационна работа се извършва от директора на РЗИ. От 4-5 години лабораторната диагностика се осъществява от един лекар-микробиолог на граждански договор, а паразитолог – няма. Общата характеристика на осигуреност на областта с лекари-лабораторни специалисти по микробиология и паразитология е твърде критична (в цялата област има един паразитолог в пенсионна възраст и пет микробиолози, от които четиримата са в пенсионна възраст). Тъй като възнагражденията са по-добри в болничните заведения и в медико-диагностичните лаборатории не се очаква благоприятно кадрово обезпечаване на РЗИ. Очертават се лоши прогнози, с влошаване на ситуацията до очаквана невъзможност да извършваме основни дейности в протиепидемичната работа, поради липса на лекари. През изтеклата 2016г. в отдел „Медицински изследвания“ останаха само двама лаборанти, от които единият е в отпуск по майчинство, а другият със слаба квалификация и липса на качества за самостоятелна организация.

В организационен план и в съответствие с изискванията на устройствения правилник, със заповед на директора на инспекцията, ежегодно работата в оперативния отдел се разпределя между инспекторите по тематичен и обектов принцип. Констатациите от

извършените проверки се отразяват в протоколи или фишове, според вида на обекта, въведени за улеснение на проверяващите.

За контролираните обекти се създават и поддържат досиета, в които се съхраняват фишове, протоколи от проверки и от лабораторен контрол, предписания, заповеди и др. Традиция от години и добра практика е поддържането на персонални досиета на ОПЛ по имунопрофилактика. В оперативния отдел се водят дневници за вписване на връчените предписания и заповедите за спиране на обекти/дейности, на АУАН и наказателните постановления.

По утвърдена от години практика във вътрешната организация на работата, ежемесечно в дирекцията се изготвя отчет за дейността, включващ извършените текущи и лабораторни проверки, дадените предписания и административно-наказателната дейност, както и за обема на работа в лабораторния отдел (видове и брой изследвания), в т.ч. и санитарно-микробиологични към органа за контрол.

Дейността в имунизационния кабинет се осъществява на функционален принцип от двама лекари (началника на отдел ПЕК и директора на РЗИ). Ежемесечно се изготвя информация за сайта на инспекцията, относно заразната заболяемост и дейността на дирекцията.

През последните 10 години, поради липса на биолог, не успяваме да осъществим дейности по наблюдение и контрол на членестоногите, насекомите и гризачите - живи вектори за предаване на заразните заболявания. Макар, че длъжността на биолога не може да има целогодишна заетост и ежедневно работно натоварване за пълен работен ден, то през пролетно-летния период от годината, когато естествено се увеличава числеността на някои инсекти с медицинско значение (кърлежи, комари, мухи, мравки, хлебарки и др.) необходимостта от оценка на ситуацията е важна, както от професионална гледна точка, така и от административна за предписване на мероприятия и предлагане на управленски решения.

Организацията по надзора на заразните заболявания, касаеща работа в заразното огнище, която прилагаме от години позволява голяма част от контактните да бъдат изследвани, макар те да са от различни пациентски листи. По-пълнения обхват е за сметка на своевременността. Изследванията се обезпечават финансово от бюджета на инспекцията, като се осъществяват онези изследвания, които са в обхвата на отдел „Медицински изследвания”. През изтеклата 2016г. възникна проблем със сročността на такива изследвания, тъй като във втората половина на годината микробиолога, обслужващ лабораторията на граждански договор имаше посещение само в два дни от седмицата. За 2017г. този проблем се очаква да се задълбочи, поради липса на изпълнител в РЗИ-Силистра.

Комуникацията с личните лекари във връзка с обработката на заразните огнища се осъществява с предписания и писма. За съжаление много рядко може да се използва бързината на електронната поща, тъй като не всички ОПЛ разполагат с интернет в амбулаториите си.

В програмата на НЗОК по детско здравеопазване веднъж годишно е включено профилактично изследване за чревни паразити на децата от 2 до 6 годишна възраст. Изследването се финансира от бюджета на НЗОК, но няма отношение към оценката за състоянието на паразитозите в детските колективи и за организирането на оздравителни мерки в детското заведение при наличие на положителни за контактни паразитози деца. Във връзка с планирания противо-паразитологичен контрол в детските и социални заведения и свързаната с него лабораторна диагностика в дирекция „НЗБ” извършваме организирани профилактични изследвания на колективите в детските и социални заведения, като след проведено лечение на положителните лица осъществяваме и контролни изследвания. Предписваме хигиенни мерки и проверяваме тяхното изпълнение. Едва тогава в заключение можем да определим статуса на колектива и да оценим резултата от лечебно-оздравителните мероприятия сред колектива и средата като цяло. Оказва се, че се организират профилактични изследвания за чревни паразити при едни и същи деца по два различни начина, реализират се двойни финансови разходи и въпреки това коректен анализ за разходите и ползите не е възможно да се направи. В медико-диагностичните лаборатории изследванията по програмата се смесват с другите изследвания за чревни

паразитози по повод „здравна книжка“ или „медицинско удостоверение“ за детско и социално заведение. При тези изследвания не може да се анализира опаразитеността сред децата нито самостоятелно, нито в обобщение с данните получени в РЗИ. Според извършените изследвания в СМДЛ отн. дял на всички опаразитени с контактни паразитози за 2016г. е 2% (81 положителни за ентеробиоза от 3943 изследвани лица-деца и възрастни), срещу 1,7% за 2015г. (69 положителни за ентеробиоза и 2 положителни за ламблиоза от 4144 изследвани лица). От проведените в РЗИ изследвания формираната обща опаразитеност от контактни паразитози през 2016г. е 3,5% (52 случая с ентеробиоза и 2 с ламблиоза от изследвани 1 522 лица), срещу 1,7% обща опаразитеност през 2015г. (38 случая с ентеробиоза и 4 с ламблиоза от изследвани 2 505 лица). От данните ясно личи, че организирани изследвания извършени от РЗИ дават по-добър резултат, както от гледна точка на качеството на пробонабиране и изследване, така и от гледна точка на организиране лечението на опаразитените с последващи контролни изследвания. Организирани от РЗИ изследвания имат характеристики като едновременност в колектива, проследимост на лечението и контролните изследвания, което води до полезния резултат за оздравяване на огнището. Извършваните от СМДЛ изследвания по програмата на НЗОК за детско здравеопазване нямат горепосочените характеристики, а контактните паразитози са от голямо значение в организирани колективи и изискват едновременни действия, както в детското заведение, така и в семейството.

На този етап СМДЛ имат по-важно значение за изследванията по клинични индикации при съмнение за ехинококоза, трихинелоза, токсоплазмоза, малария, тениидози, лайшманиоза и т.н., особено когато във връзка със засилената мигрантска вълна в страната има реален риск от внос на паразитози. Профилактичните изследвания в СМДЛ-Силистра за изготвяне на лични здравни книжки или при медицинско освидетелстване за детско заведение има важно значение за клиентите от гледна точка на предоставена възможност за тази услуга в лаборатория намираща се област Силистра, тъй като медицински стандарт „Медицинска паразитология“ не допуска наличие на манипулационни за пробонабиране извън базата на регистрираната лаборатория, още повече в друго населено място.

В дейностите по надзора на заразните и паразитни болести търсим оптимални варианти за организация, когато по епидемични показания има необходимост от изследване на контактните. Макар и несвоевременно, според възможностите на лабораторията в РЗИ, извършвахме изследвания за HBsAg, аHCV, чревно заразноносителство, бета хемолитичен стрептокок, менингокок, чревни паразитози и др. При такава необходимост писмено уведомявахме личните лекари на контактните лица, за да търсим тяхното съдействие да насочат пациента или контактния към лабораторията на РЗИ за безплатно изследване. Тази организация няма да може да се случва от 2017г., ако не се намери лабораторен екип за работа в РЗИ-Силистра. В случай на възникнали епидемични взривове вероятно ще се наложи да търсим съдействие от съседни РЗИ.

III. ЕПИДЕМИОЛОГИЧЕН НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ И ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ

1.Планови проверки

През 2016 г. работата в дирекция „НЗБ“ беше свързана с планираните текущи, тематични и лабораторни проверки, с планирания обем лабораторна дейност по държавния здравен контрол, с текущата работа в заразните огнища, с дейностите по надзора на ОВП, ОРЗ и грип, с контрола на пълната забрана за тютюнопушене, надзора на ваксинопредотвратимите инфекции, с разпоредените от МЗ дейности по Националната програма за профилактика и контрол на ХИВ/СПИН, с организацията и контрола на препоръчителната ваксинация на 12-13 годишните момичета с ваксина срещу рак на маточната шийка във връзка с Националната програма за първична профилактика на рак на маточната шийка, със задачите по стартиралата Национална програма за профилактика и контрол на вектор-предаваните трансмисивни инфекции и др. възникнали или разпоредени задачи.

Контролно-методичната дейност през 2016 г. включва:

- Отчитане и контрол на профилактичните имунизации;

- Хладилна верига, наличност и съхранение на биопродуктите;
- Срочността и начин на провеждане на имунизациите;
- Регистрация на ОЗБ и мерки в огнищата;
- Изпълнение разпоредбите на Наредба № 21/18.07.2005 г., относно регистрацията, съобщаването и отчета на заразните болести;
- Проследяване динамиката на заболяемостта от Грип и ОРЗ;
- Надзор на ОВП;
- Разкриваемост и регистрацията на нозокомиалните инфекции и спазване изискванията на стандарта по ВБИ в лечебните заведения;
- Спазване правилата на инфузионната терапия с постоянен периферен и централен венозен източник;
- Спазване изискванията на Закона за здравето, относно пълната забрана на тютюнопушенето на закрити обществени и обособени работни места;
- Дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебни заведения и в обекти с обществено предназначение, с повишен епидемичен риск;
- Прилагане на разрешени за употреба биоциди;
- Разделното събиране, съхранение, транспортиране и обезвреждане на опасните отпадъци в лечебните и здравни заведения;
- Спазване изискванията за безопасна работа на медицинския персонал, във връзка с предпазване от заразяване с трансмисивни инфекции (HIV, ОВХ-В, ОВХ-С и др.);
- Провеждане на профилактика с Римицид по националната програма за надзор на туберкулозата;
- Противоепидемичен режим в болничните лечебни заведения;
- Противопаразитологичен контрол в лечебните, детските и социални заведения;
- Контрол и методична помощ по националните програми в обхвата на заразните и паразитни болести;
- Тематични проверки според спецификата на проблемите, свързани с противоепидемичния режим в областта;

Тематични проверки – разпоредни от МЗ и по плана за 2016 г.:

- ***По дейността на ОПЛ по Националната програма за първична профилактика на рака на маточната шийка***

Проверката заложихме в плана за годината с цел анализ на причините, водещи до нисък обхват с ваксините срещу ЧПВ и трудностите, срещани от лекарите при изпълнение на програмата. Проверени бяха общо 40 общопрактикуващи лекари с по-голям брой подлежащи момичета на 12 и 13 год. възраст в пациентските листи. Проверката констатира, че целевата група се определя правилно, спазват се правилата за добра медицинска практика при ваксинация. До родителите достига достатъчно информация за програмата. За това допринася и инициативата на РЗИ-Силистра, с помощта на регионалният представител на фирма ГлаксоСмитКлайн, да се изпратят писма до всички родители на 12 год. момичета от областта, с които ги уведомяваме за възможността да бъдат включени в програмата, информация за рисковете от заболяването и възможностите за профилактика. Въпреки, че информация достига до всеки родител, голяма част от тях не желаят включване в програмата. Причините за това, според личните лекари, са страх от нежелани реакции, противоречиви информации в интернет пространството и повлияване от страховете на другите. От 503 момичета навършващи 12 год. възраст през 2016г., в програмата са включени 134 (27%) и 23 момичета на 13 годишна възраст. На 115 момичета на 12 г. и 14 момичета на 13 г. е извършен II-ри прием. От стартирането на програмата през 2012 г. до сега от общо 2617 момичета навършили 12 и 13-годишна възраст, 932 (36%) са се включили в програмата с извършен I-ви прием, а със завършена пълна схема на имунизация в края на III-то тримесечие на 2016г. са 641 (24%) момичета. По година на раждане броят на момичетата със завършена схема на имунизация към 30.09.2016г. е както следва: 1999г. – 7; 2000г. – 215; 2001г. – 169; 2002г. – 150; 2003г. – 100.

- **Тематична проверка в организирани детски колективи за провеждане на сутрешен филтър и допускане на болни деца с ОРЗ в групите**

Проверката беше заложена в плана на отдела, поради получени през предходната година сигнали от родители за контакт на техните деца в детските заведения с болни с респираторни инфекции. През есенно-зимния сезон бяха извършени 26 проверки в детски заведения. Установи се, че се извършва сутрешен филтър от медицинските специалисти и не са констатирани нарушения в пропусквателния режим. При установени здравословни проблеми медицинското лице информира родителите, че детето не може да бъде допуснато в групата. Ако детето прояви признаци на инфекция след като е оставено в детското заведение, медицинското лице се свързва с родителя, уведомява го за състоянието му и необходимостта да бъде прегледано от личния лекар и оставено за домашно лечение. Забраната за прием на болни деца е заложена в правилниците на детските заведения. По време на проверките в групите не бяха установени деца с признаци на респираторни инфекции, а в шкафчетата с лични вещи на децата не са намерени оставени от родителите медикаменти за прием по време на престоя на детето в детското заведение. По повод получен в РЗИ-Силистра сигнал на родител за допуснато дете с кашлица в групата беше установено, че детето има издадена медицинска бележка от личния лекар, че вече е здраво, завършил е курса на антибиотично лечение, по време на който е било в болнични. По време на проверките не беше констатиран повишен брой отсъстващи деца, поради заболяване от респираторни инфекции. Отсъстващите бяха в границите на обичайното за сезона. В помещенията на детските заведения се спазва добър хигиенно-дезинфекционен режим и се извършва редовно проветряване.

- **Тематична проверка в организирани детски колективи за провеждане на филтър за главови въшки**

След връчени предписания на специалистите в здравните кабинети в училища и детски градини през 2015 г., с което изискавахме от тях ежемесечни прегледи за опаразитеност с главови въшки, регистрация на опаразитените, отстраняване до почистване и преглед преди допускане в колектива, през 2016 г. проверихме допускат ли се нарушения на предписанията. Установено беше, че във всички проверени обекти се извършват проверки за въшливост. Честотата на проверките се определя от броя на децата – в 61 училища и ДГ те са ежемесечни, в 14 ежеседмични и в 4 двукратно в месеца. Във всички проверени обекти се водят журнали за регистрация на проверките с данни за дата на проверката, брой проверени деца, брой опаразитени. В 10 от проверените 47 детски заведения са открити опаразитени деца (21%). В 15 от проверените общо 32 училища са открити деца с гниди и въшки (47%). От периодичните проверки на около 8000 деца и ученици, открити въшки или гниди има при 113 (1,4%). Детските заведения и училищата с най-висок процент опаразитени ще бъдат обект на проверки и през 2017г.

Спазени са изискванията опаразитените деца да се отстраняват от колектива, констатирано е едно нарушение за липса на контролен преглед от страна на медицинският специалист преди допускане в колектива след обезпаразитяване, за което му е връчено предписание.

- **Тематична проверка в МБАЛ по пълната разкриваемост, регистрация и отчет на НКИ.**

МБАЛ-Силистра - Проверките обобщават събраната информация за периода януари - септември 2016г. Най-добра разкриваемост има в няколко рискови отделения:

ОАИЛ – отчетени за периода са 39 пациенти с 86 ВБИ. Относителният дял на болните с ВБИ е 11% от всички преминали през отделението 360 болни. Не са констатирани нарушения във воденето на учетната форма и регистрацията на ВБИ, както и при отчетането им. Най-голям е относителният дял на пневмониите, свързани с интубация (49% от всички ВБИ), следвани от инфекции на пикочните пътища (15%), инфекции на хирургичното място (12%), други инфекции на ДДП (10%), локални инфекции свързани с ЦВК и ПВК (6%), лабораторно потвърдена инфекция на кръвта и инфекции на кожа и меки тъкани (по 3%), инфекции на централната нервна система (1%). Най-често изолираните микроорганизми, причинители на ВБИ са Ешерихия коли (14%), Кандида албиканс (13%),

Псевдомонас аеругиноза (12%), Клебсиела пневмоние (8%), Ентеробактер клоаце и Ентеробактер аерогенес (по 6%), Ацинетобактер баумани (6%), Ентерококус фекалис (6%) и др. В сравнение с 2015 г. в отделението са намалели вътреболничните инфекции, причинени от Кандида, Ацинетобактер и Коагулаза негативен стафилокок, а са се увеличили причините от Псевдомонас аеругиноза, Ешерихия коли, Клебсиела пневмония. Няма повтораемост в определените като клинично резистентни щамове.

Хирургично отделение – от преминалите за периода 1143 болни, отчетени са 44 (4%) заболели с 44 ВБИ. Констатирани са пропуски в регистрацията на НКИ, поради което на старшата мед. сестра е връчено предписание. Най-голям е броят на отчетените повърхностни инфекции на хирургичното място (36%), следвани от инфекции на пикочните пътища (29%), инфекции на кожа и меки тъкани (16%), лабораторно потвърдени инфекции на кръвта (11%), локални инфекции свързани с ПВК (7%). Най-често изолираните микроорганизми са Ентерокок (18%), Ентеробактер (16%), Коагулазонегативен стафилокок (11%), Псевдомонас аерогиноза (9%), Стафилококус ауреус (9%) и др. В сравнение с предходната година, през 2016 г. е намалял относителният дял на инфекциите предизвикани от Коагулазонегативен стафилокок, Ешерихия коли и Псевдомонас аеругиноза, а са се увеличили инфекциите от Ентерококи, Ентеробактер, Стафилококус ауреус.

Неонатологично отделение – отчетени за периода са 23 ВБИ при 23 новородени, които съставляват 5% от всички новородени. Най-висок е относителният дял на конюнктивитите (52%), инфекции на ГДП и гастроентерити (по 17%), кожни инфекции, инфекции свързани с катетър и инфекции на хирургичното място (по 4%). Най-често изолираният причинител е Коагулазонегативен стафилокок (61%), останалите изолати са единични – Ешерихия коли, Ентеробактер, Ентерококус, Клебсиела, Шигела. Изследването на антибиотичната чувствителност не показва клинично резистентни щамове.

АГО – отчетени 6 ВБИ – ендометрити с изолирани Е. коли, Коагулазонегативен стафилокок, Ентерококус фекалис, Коринебактериум.

Урологично отделение – 4 ВБИ – потвърдена микробиологично инфекция на пикочните пътища с причинители Ентерококи.

Неврологично отделение – две катетър-свързани инфекции с причинител коагулазонегативен стафилокок.

МБАЛ Тутракан – в **АГО** отчетени 3 ВБИ (2 случая на повърхностна инфекция на хирургичното място с недоказан причинител и конюнктивит с причинител Ентеробактер.

В **неврологично отделение** – една локална инфекция, свързана с периферен венозен катетър с причинител коагулазонегативен стафилокок.

МБАЛ Дулово – отчетени 3 случая на локална инфекция, свързана с периферен венозен катетър с недоказан причинител.

- **Тематична проверка в МБАЛ по спазване правилата за работа с периферна и централна венозна канюла и постекспозиционна профилактика на персонала**

Проверките установиха, че правилно се избира точното място за поставяне на венозна канюла, спазват се изискванията за дезинфекция на ръцете и мястото на убождане с антисептик. Използват се предпазни средства, а мястото на венепункция се покрива със стерилна превръзка. Превръзките се преглеждат ежедневно и се фиксира резултата в Лист за интравенозен достъп към ИЗ. При нужда превръзките се подменят, при явни признаци на флебит канюлата се отстранява и се подлага на микробиологично изследване за доказване на причинител.

В МБАЛ Силистра има издадено указание за предпазване на медицинския персонал от трансмисивни инфекции. След издадено предписание от РЗИ-Силистра през 2009 г. е разработен план за действие след професионална експозиция на служителите на лечебното заведение, включващ система за своевременно докладване на инцидента, проучване и оценка на риска, постекспозиционна профилактика и документирание на случая. Във всички отделения се водят дневници за регистрация на професионалната експозиция. За регистрираните случаи са изготвени доклади. Регистрирани са общо 9 случая, които са докладвани, регистрирани, разгледани са от лечебно-контролната комисия в болницата.

Извършени са изследвания на източника, ако е известен и на персонала за трансмисивни инфекции. Назначени са профилактични мерки и повторни изследвания. Изготвени са доклади.

В МБАЛ Тутракан е изготвена програма за предпазване на персонала от трансмисивни инфекции, съдържаща план за действие при професионална експозиция. Случаите се разглеждат от лечебно-контролната комисия. Водят се журнали за регистрация на инцидентите. За периода януари-септември 2016 г. няма регистрирани случаи.

МБАЛ Дулово има изготвено указание за предпазване на персонала от трансмисивни инфекции. След връчено предписание от РЗИ-Силистра през 2009 г. е изготвен план за действие при професионална експозиция. Водят се сежурнали за регистрация на инцидентите. За периода януари – септември 2016 г. няма регистрирани случаи на професионална експозиция.

2. Контрол на обектите и наказателна дейност

Плановите показатели за контролната дейност през 2016 г. са изпълнени на **103%**. През отчетната 2016 г. здравните инспектори са извършили **2178 проверки на 566 обекта – средно по 3,8 проверки на обект.**

- По текущия противоепидемичен контрол – **848 проверки на 498 обекта (средно по 1,7 проверки на обект);**
- По спазване изискванията на ЗУО и Наредба №1 за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебни и здравни заведения – **215 проверки;**
- По надзора на острите вяли парализи – **84 проверки на наблюдаваните обекти;**
- По текущия противопаразитологичен контрол - **187 проверки на 187 обекта (по 1 проверки на обект);**
- По чл. 56 от ЗЗ, относно забраната за тютюнопушене - **434 проверки на 395 обекта (по 1,1 проверки на обект);**
- По текущия лабораторен контрол – **410 проверки на 360 обекта (средно по 1,1 проверки на обект)**, при които са взети **3868 проби** от лечебни, детски и социални заведения за контрол на текущи дезинфекции, стерилизационна апаратура, качество на стерилизираните инструменти и консумативи, ръце, медицинска апаратура, повърхности, работно облекло, предмети за обслужване, за паразитози в детските заведения – деца, персонал и външна среда и др., в т.ч.:

√ За обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети **2257 проби**, от които при 30 е установен неудовлетворителен резултат (1,3%). От тях 557 са проби за ефективност на стерилизационния процес на инструменти и консумативи, като при 7 проби (1,3%) са установени микробни изолати;

√ По контрола на режима на стерилизационната и дезинфекционна техника са изследвани **180 проби** на 61 апарата за стерилизация на инструменти и консумативи (в ЦБС, МДЛ и АПДП) и 16 проби на 8 сушилни за трапезна посуда. Не са установени неудовлетворителни резултати.

√ **85 санитарно-паразитологични проби** за контрол на външна среда в детски и социални заведения – не са установени положителни резултати;

√ **1330 перианални проби** на лица от детски и социални заведения, с които са обхванати **1298 лица** от подлежащите **1313 - 98%**.

През отчетната 2016 г. са издадени **46 предписания**, съставени и връчени са **7 акта за административни нарушения** и са издадени **6 наказателни постановления** на обща стойност **700 лв.**, със ср. стойност на едно НП **117 лв.**

През 2016 г. в дирекция НЗБ са постъпили **6 жалби**. Всички са приключени, като 5 от тях са определени като неоснователни, а във връзка с едната жалба е връчено предписание на виновното служебно лице.

Методична помощ е оказана в трите МБАЛ (Силистра, Тутракан и Дулово) относно местните и внасяни паразитози, ВБИ и постекспозиционна профилактика, както и на 3-ма ОПЛ по имунопрофилактика.

3. Дейността по административното обслужване на физически и юридически лица през 2016г. включва:

- Изготвени 33 имунизационни сертификата и 11 имунизационни свидетелства;
- Извършени 11 проверки за съответствие със здравните изисквания на лечебни заведения за извънболнична, във връзка с регистрацията им или при промяна на обстоятелствата;
- Извършени 62 изследвания на стерилизационна апаратура по заявена услуга от стоматолози;
- Регистриран 1 здравен кабинет, след проверка за съответствие, във връзка с прил. № 1 на Наредба № 9 за създаване и водене на регистъра за обектите с обществено предназначение;
- Изготвени 78 становища за класификация на отпадъците на лечебни и здравни заведения;

4. Епидемиологични проучвания

През изтеклата 2016 г. са извършени **398 епидемиологични проучвания на 383 огнища при регистрирани 798 заразни и паразитни заболявания**, като в 6% от огнищата е открит източника на зараза. В резултат на активната епидемиологична работа в огнищата са извършени лабораторни изследвания на 152 от установените 815 контактни лица (19%). При 21 от изследваните контактни е установен положителен резултат (14%), а за 10 контактът е бил ефективен и са заболели – 2 с ентероколит с неопределен причинител, 2 с ротавирусен гастроентерит, 1 с дизентерия, 2 със салмонелоза. Няма регистрирани взривове от заразни заболявания и вътреболнични инфекции.

IV. АНАЛИЗ НА ЗАРАЗНАТА ЗАБОЛЯЕМОСТ

През изтеклата 2016 г. в Силистренска област са регистрирани **798 заразни заболявания** (без ОРЗ и грип), с **24 повече от регистрираните 774 ОЗБ през 2015 г. Общата заболяемост от ОЗБ е 705 на 100 хил., срещу 675 на 100 хил. за 2015 г.(прил. № 1)** –ръст от 30 пункта.

Увеличената заболяемост е за сметка на дихателните инфекции, основно варицела и скарлатина. Лек спад има при чревните инфекции, поради намаление на броя на болните от дизентерия, без съществена разлика е заболяемостта от салмонелози, етиологично неопределени ентероколити и колиентерити, а е увеличен броят на ротавирусните ентерити, резултат от подобрената диагностика в последните 4-5 години. Наблюдава се спад при вирусните хепатити и увеличаване на трансмисивните инфекции.

В структурата на заразната заболяемост през 2016 г. водещо място заемат чревните инфекции, които съставляват 63% от общия брой ОЗБ, следвани от дихателните инфекции - 33%. Относителният дял на трансмисивните инфекции е 1,2%, на невроинфекциите и сексуално предаваните инфекции по 0,9%, а на острите вирусни хепатити е 0,6%.

Етиологично **неопределените ентероколити** заемат най-висок дял в групата на чревните инфекции – 67%. През 2016 г. недиференцираните ентероколити са незначително по-малко от предходната година (339 при 348 за 2015 г.), а заболяемостта (299 на 100 хил.) е над средната за страната (235 на 100 хил.).

Най-висока е заболяемостта при децата до 1 годишна възраст, следвана от възрастовата група 1-4 г. Разпределението на болелите по общини показва, че за поредна година най-висока заболяемост е регистрирана в община Кайнарджа (626 на 100 хил. при средна за областта 299 на 100 хил.), където отн. дял на ромското население живеещо при лоши битови условия е най-голям.

На второ място с отн. дял от 14% в групата на чревните инфекции се нареждат **Ротавирусните гастроентерити**. Заболяемостта се е увеличила със 17 пункта в сравнение с предходната година (63 на 100 хил., при 46 на 100 хил. за 2015 г.) и е по-висока от средната

за страната (31 на 100 хил.). Донякъде повишената заболяемост се дължи на по-добрата лабораторна диагностика, предвид насоченото изследване за ротавирус на децата с ентероколитна симптоматика до 5 год. възраст. Инфекцията е характерна за възрастовата група 0-4 г., при която заболяването протича по-тежко.

На трето място при чревните инфекции е заболяемостта от **дизентерия** с 10% отн. дял в групата на чревните инфекции. През 2016 г. тя е намаляла на 44 на 100 хил., при 78 на 100 хил. през 2015 г. Най-поразена е възрастовата група до 1г., следвана от 1-4 г. Ако се проследи заболяемостта от дизентерия по общини (*приложение 8*) прави впечатление, че най-висока е заболяемостта отново в община Кайнарджа (117 на 100 хил., която е значително над средната за областта - 44 на 100 хил.). За сравнение средната заболяемост за страната е 4 на 100 хил. Като основна причина за разпространението на дизентерията са лошата хигиена и ниската здравна култура на населението, сред ромското население, като се има предвид, че през годината не са регистрирани епидемични взривове в организирани детски колективи.

Етиологичната структура при шигелозите е представена от следните серотипове: Ш.Дизентерия 4 (52% от болните и 43 % от заразносите), Ш.Зоне (20% от болните и 20% от заразносите), следвана от Ш.Флекснер 2А (18% от болните и 4% от заразносите). Останалите серотипове са по-слабо представени. Преобладава броят на заразносите спрямо клинично изявените форми. Относителният дял на заразносите към общия брой изолати на Шигела е 64%.

Отн. дял на **Салмонелозите** през 2016 г. е 4% от чревните инфекции, а заболяемостта от тях е 18 на 100 хил., срещу 16 на 100 хил. за 2015 г., при средна за страната - 10 на 100 хил.

Етиологичната структура на салмонелозите през годината показва водеща роля на С. ентеритидис (70% при заболелите и 40% от заразносите), следвана от С.Тифимуриум (при 30% от клинично изявените форми). Съпоставката на клинично проявените случаи спрямо заразносите при Салмонелозата показва, че преобладават клинично проявените случаи (80%).

През 2016 г. се наблюдава леко увеличение на заболяемостта от **колиентерити** (19 на 100 хил., срещу 17 на 100 хил. за 2015 г.), средната заболяемост за страната е 5 на 100 хил. Заболяването е най-разпространено в ранна детска възраст (до 4г.). Серотиповете, предизвикали клинично изявени заболявания са много разнообразни и няма открояващи се по брой. Представени са от ЕТЕК (50%), ЕРЕК (36%) и ЕИЕК (14%).

При въздушно-капковите инфекции челно място със 67% отн. дял заемат случаите на **варицела**, макар през 2016 г. броят на болните да не е нараснал значително (172 случая за 2016г. срещу 163 за 2015г.). Заболяемостта е 152 на 100 хил., срещу 143 на 100 хил. за 2015 г. Макар да показва ръст от 10 пункта тя е много по-ниска от средната за страната (454 на 100 хил.). Варицелата съставлява 64% от въздушно-капковите инфекции в областта. Най-засегната е възрастовата група 1-4 г., следвана от групата 5-9 г., а по общини - Ситово и Силистра, които бяха сравнително пощадени през предходната година. Засегнати са основно детски колективи в детски и учебни заведения. От общо 172 заболели, 33 са класифицирани като възможни случаи, 139 като вероятни, поради наличие на епидемиологична връзка. Заболели от варицела са регистрирани целогодишно, но най-голям е техният брой през месеците от март до юни.

Следващата по разпространение въздушно-капкова инфекция в областта е **скарлатината**. Заболяемостта през 2016 г. е значително по-висока в сравнение с предходната година (64 на 100 хил., срещу 16 на 100 хил. за 2015 г.). Засегнати са деца в организирани колективи, преобладаващо във възрастовата група 1-9 г., основно от общините Силистра и Алфатар. От общо 73 заболели през годината, 36 случая са определени като възможни и 37 като вероятни. Най-голям брой болни са регистрирани през месеците януари и февруари, но единични случаи са отчетени почти през цялата година.

Заболяемостта от **туберкулоза** бележи ръст (19 на 100 хил., срещу 13 на 100 хил. за 2015 г.) и е малко по-висока от средна заболяемост за страната (18 на 100 хил.). От общо 22 диагностицирани случая 18 са с активна форма на туберкулоза на бял дроб и 4-ма пациенти са с туберкулоза на лимфните възли. В края на годината 4 от случаите са определени като

възможни, 14 са вероятни и 4 са потвърдени след получени резултати от културелно изследване.

Относителният дял на **вирусните хепатити** спрямо общия брой заразни заболявания е нисък и съставлява едва 0,6% от всички ОЗБ. Регистрирани са само 5 случая за 2016г. – 1 вирусен хепатит тип Б и 4 случая с неопределен тип.

Не са регистрирани болни деца в имунизационна възраст с признаци на инфекция от ОВХ тип Б. Болният от хепатит Б е млад мъж на 29 г., неимунизиран, няма данни за извършени инвазивни процедури в рамките на инкубационния период, живял е в чужбина, не съобщава за рискови контакти.

Болните с неореден хепатит са изследвани със серологични маркери за хепатит А, В и С, но не са показали положителен резултат и не са потвърдени.

Трансмисивните инфекции регистрирани през 2016 г. заемат 1,2% отн. дял в структурата на заразните заболявания. Те са представени от 6 потвърдени случая на Лаймска борелиоза и 4 случая на Марсилска треска (3 вероятни и 1 потвърден). При регистрираните болни има епидемиологична анамнеза за ухапване от кърлеж.

Сезонната динамика при трансмисивните инфекции се запазва през пролетно-летния сезон, случаите са регистрирани през месеците април, май и юли. Три от случаите на Лаймска борелиоза и 1 на Марсилска треска са при деца във възрастовата група 5-9 г.

През 2016 г. са регистрирани 6 случая на **ОВП** – Неврит на лицевия нерв с периферен произход, без доказан ентеровирус.

Невроинфекции – регистриран за годината е един случай на Пневмококов менингит при жена на 66 г. (усложнение след прекаран тежък отит).

Регистрирани за 2016 г. са 6 потвърдени случая на **сифилис**. Един от случаите е при жена, диагностицирана по повод раждане. Новороденото е с установен титър на антитела непосредствено след раждането, но при извършени контролни изследвания след шестия месец диагнозата Вроден сифилис е отхвърлена. Два от регистрираните случая са диагностицирани след изследвания по повод кръводаряване, а един случай след изследвания за медицинско свидетелство. Всички случаи са без външно проявление на инфекцията и са открити по повод на профилактични изследвания. Четири от случаите са определени като първичен сифилис, а два като късен латентен сифилис.

През 2016 г. са регистрирани **12 случая** на ехинококоза срещу 10 през предходната година. Заболяемостта е 11 на 100 хил., срещу 8,7 на 100 хил. за 2015 г. Няма регистрирани други паразитни заболявания.

Цикличност на заразните заболявания

Недиференцирани ентероколити - с въвеждането и утвърждаването на клиничните пътеки, като основен източник на финансиране на болниците, броят на неуточнените ентероколити в Силистренска област нарасна значително, основно хоспитализирани. Пикът от неуточнени ентероколити беше през 2006 г., когато броят им достигна 527 случая за годината, след което заболяемостта леко се понижи, но се запази трайно висока. През 2016 г. са регистрирани 339 болни, срещу 348 за 2015г. В голяма част от случаите вероятно се касае за диетични грешки или хронични колити, но болните се диагностицират като неуточнени остри инфекциозни ентероколити и се хоспитализират, с цел отчитане на клинични пътеки.

Заболяемостта от **варицела** има подчертано цикличен характер. Тя достигна пик през 2007-2009 г., след което последва рязък спад през 2010. След ново увеличение на болните през периода 2012-2013 г. последва отново спад през 2014 г. От 2015 г. заболяването е в нов подем и през 2016 г. заболяемостта достигна 152 на 100 хил., при 142 на 100 хил. за 2015 г.

След достигнат пик на брой заболяели от **туберкулоза** през 2002 г. (87 лица), заболяемостта започна да намалява, особено след въвеждането на „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата“. Тя подобри дейността по профилактика в заразните огнища с откриване на инфектирани лица и провеждане на навременна и ефективна химиопрофилактика. През 2016 г. са регистрирани 22 болни (заболяемост 19 на 100 хил.) при 15 болни и заболяемост от 13 на 100 хил. през предходната година.

След подем на **вирусните хепатити тип А** през 2002 г., когато регистрираните болни в Силистренска област достигнаха 177, следва трайна тенденция за намаляване до 2014 г., когато поради натрупване на неимунни контингенти беше регистриран взрив от инфекцията, обхващащ няколко общини в областта с общо 50 заболяели. Опашката на взрива продължи и в началото на 2015г. Засегнати бяха райони с преобладаващо ромско население с ниска здравна култура и незадоволителна лична хигиена. През 2016 г. няма регистрирани болни от ОВХ-А.

След 1995 г., когато бяха регистрирани 40 лица заболяели от **вирусен хепатит тип Б**, заболяемостта от тази инфекция започна да спада. Обяснението за тези резултати намираме във въвеждането на ваксината срещу ОВХ-Б в задължителния календар на страната. През 2016 г. е регистриран само един болен и той не е в имунизационна възраст (мъж на 29 години).

Смъртност – през 2016 г. няма починали от остри заразни болести

Епидемични взривове – през 2016г. не са регистрирани взривове от хранителни инфекции или други заразни болести.

ОРЗ и Грип

През изтеклата 2016 г. са регистрирани 1658 болни от ОРЗ и грип срещу 1711 за 2015 г., Вследствие разпространението на новия грипен вирус тип А(Н1N1)/Калифорния, през 2009 г. бяха достигнати епидемични стойности на заболяемостта, като грипният вирус тогава порази предимно деца и млади хора. Осигурените от МЗ антивирусни препарати Тамифлу и Реленца, които РЗИ разпространи в лечебната мрежа безплатно за пациентите, позволи контрол върху епидемичното разпространение на грипните вируси тип А. В следващите шест години фоновата заболяемост в областта не достигна епидемични стойности, а доказаната лабораторно циркулация на грипни вируси беше с малка интензивност. През 2016 г. заболяемостта се увеличи към средата на месец декември, когато през 50-та седмица достигна 155 на 10 хил. Поради последвалите празници и ученическа ваканция, заболяемостта временно спадна през следващите седмици, докато през 2-ра седмица на 2017 г. отново рязко се повиши и достигна епидемична стойност от 228 на 10 хил. Във връзка с това обявихме противоепидемични мерки за ограничаване контактите между болни и здрави лица. В 37% от изпратените проби от болни с грипоподобна симптоматика в референтната лаборатория по ОРЗ и Грип към НЦЗПБ, беше изолиран грипен вирус тип А(Н3N2).

Данни за лицата профилактирани с противогрипна ваксина, отчетени със сведението по имунопрофилактика през 2016 г. показват нисък обхват в областта – 528 лица (0,5% от населението на областта), което е изключително слабо, за да се очаква ефективно повлияване на епидемичния процес при хората над 65 год. възраст с хронични заболявания, с цел ефективен контрол на усложненията и смъртността.

Вътреболнични инфекции

През отчетната 2016г. в болничните лечебни заведения са регистрирани **178 болни с 244 ВБИ**, срещу 202 болни с 280 ВБИ за 2015 г. Отн. дял на ВБИ спрямо общия брой хоспитализирани болни е 0,95%, при средна за страната стойност от 0,77%. От общо 25 808 изписани болни 13 520 (52%) са лекувани с антибиотици, при средно за страната 37%. През 2015 г. този относителен дял е бил 50%. Както се вижда броят на получените антибиотично лечение е висок и се запазва постоянен в годините. Използването на антибиотици невинаги е обосновано, много често те се назначават без лабораторна диагностика и антибиограма или често по профилактични индикации срещу възникването на евентуална инфекция.

Най-добра разкриваемост има в МБАЛ-Силистра, където отн. дял на ВБИ към броя преминали пациенти е 1,45%, следвана от МБАЛ-Тутракан с 0,11%, а в МБАЛ-Дулово 0,08% регистрирани ВБИ през цялата 2016г.

В МБАЛ Силистра 44% от регистрираните ВБИ са в ОАИЛ, 26% в Хирургично отделение, 18% в ННО, в останалите отделения са регистрирани единични случаи. В МБАЛ-Тутракан са регистрирани 6 ВБИ, а в МБАЛ-Дулово едва 3 ВБИ.

Структурата на регистрираните ВБИ според локализацията има следната характеристика: пневмонии свързани с интубация (23%), повърхностни инфекции на хирургичното място (15%), инфекции на пикочните пътища (14%), конюнктивити (9%), локални инфекции свързани с ПВК (6%), инфекции на горни дихателни пътища (4%), инфекции на гастроентералния тракт и инфекции на долните дихателни пътища – по 4%. Останалите ВБИ са единични случаи.

В етиологичен аспект регистрираните ВБИ са представени от разнообразни микробни причинители. С най-голям отн. дял са инфекциите причинени от *Стафилококус соа/-/ (16%), Е.коли (11%), Псевдомонас аеругиноза (9%), Ентерококус фекалис (7%), Кандида род и Кандида Албиканс (по 6%) и др.* Онтосителният дял на неизследваните е 1,2%, а микробиологично недоказаните съставляват 2,8%.

От общо 244 ВБИ, при 240 е извършено микробиологично изследване и са изолирани 233 причинителя, при 7 случая не е доказан микроорганизъм. След определяне на антибиотична чувствителност 216 са определени като клинично чувствителни, един изолат Протеус мирабилис, причинил инфекция на хирургичното място е определен като клинично резистентен, а друг изолат Стафилокок коа (-) е определен като клинично междинен. Останалите 15 изолата не са позиционирани според тяхната чувствителност.

От провеждания лабораторен контрол за обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети 2257 проби. От тях 30 (1,3%) са показали неудовлетворителен резултат.

Проби с неудовлетворителен резултата са отчетени от ръце (4,6%), от инструментариум (1,3%), от болнично бельо и работно облекло (1,2%), специална медицинска апаратура (1%), от повърхности (0,7%), от дез. разтвори за микробно число и АДВ (4%).

Дейност по надзора на беса

През 2016 г. в Силистренска област са регистрирани 112 лица ухапани от кучета, котки и др. животни, срещу 213 за 2015 г. Сред ухапаните преобладават градските случаи (56%), мъжете (55%) и лицата над 19 год. възраст (72%). Най-голям е относителният дял на кучетата – 96%, от тях 57% скитащи и 39% домашни. През последните пет години до 2016 г. броят на ухапаните от животни ежегодно нарастваше. За първи път през 2016 г. ухапаните значително намаляха, като това се обяснява с работата на приюта, разкрит в гр. Силистра в края на 2015 г.

Постекспозиционна профилактика против бяс е извършена на 66 от ухапаните (59%), срещу 75 (35%) за 2015 г. Относителният дял на имунизираните с противобясна ваксина към общия брой ухапани през 2016 г. е по-висок в сравнение с 2015 г., когато имаше затруднение при снабдяване с противобясна ваксина.

Според характеристиката на експозицията преобладават единичните ухапвания (89%), следвани от средно тежките случаи (46%) и ухапванията на долен крайник (53%). Множествените ухапвания съставляват 11%, леките наранявания – 41%.

От всички 66 имунизирани 82% са имунизирани с 3 игли, след което схемата е прекратена, поради приключване на 10 дневния срок за наблюдение на животното, осъществило експозицията. Общо за профилактика срещу бяс са изразходвани 184 дози ваксина Верораб. През последните 7 години постекспозиционната ваксинопрофилактика срещу бяс се извършва само в диагностично-консултативния кабинет на Инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра. Това затруднява профилактиката на лицата от други отдалечени населени места, които трябва да пътуват неколккратно и се отразява на решението им да се обърнат към медицинско лице за консултация или да завършат започналата имунизационна схема.

През изтеклата година епизоотичната обстановка в областта, по отношение на беса беше благополучна. Не са регистрирани лица претърпели експозиция от положителни за бяс животни, не са съобщавани от ОДБХ-Силистра животни положителни за бяс.

Надзор на туберкулозата

Продължава изпълнението на програмата „Подобряване устойчивостта на Националната програма по туберкулоза“, финансирана от Глобалния фонд. Всяко тримесечие извършваме проверки в ПФО към МБАЛ-Силистра за проведената химиопрофилактика на контактните на туберкулоза, за обхвата с консултативна и диагностична дейност на контактните от I-ви и II-ред в огнищата и на децата с хиперергични проби Манту, подлежащи по задължителния имунизационен календар на реваксинация срещу туберкулоза.

Извършваме епидемиологични проучвания на огнищата и при необходимост съдействаме чрез ОПЛ за насочване на контактните за консултация със специалист пневмо-фтизиатър и преценка на необходимостта от провеждане на химиопрофилактика.

За годината са регистрирани 22 болни с клинични данни за туберкулоза, срещу 15 през 2015г. От тях 18 са с диагноза Туберкулоза на бял дроб и 4-ма с Туберкулоза на лимфните възли. При 4 от хоспитализираните диагнозата е потвърдена културелно, 14 са вероятни с положителна директна микроскопия без данни за резултат от посявката и 4 са възможни, само с рентгенологични данни за туберкулоза. При извършените епидемиологични проучвания на болните с активна туберкулоза са установени общо 101 контактни от I-ви и II-ри ред. Всички са изследвани с туберкулинова проба на Манту. От тях 16 са показали хиперергична реакция, а на 25 контактни е назначена химиопрофилактика с Изониазид. През 2016 г. общо две деца в имунизационна възраст са заболели от туберкулоза на лимфните възли. Едното дете е на 1 годишна възраст, родено в Англия и не е имунизарано, а другото е на 1г.4м., имунизирано, има белег от БЦЖ.

За периода са регистрирани 3 семейни огнища, като в един от случаите е открит болен с клинични данни за туберкулоза на бял дроб при изследване на семейните контактни, а в два от случаите са заболяли семейни контактни на преболедали от активна туберкулоза през предходните години.

През периода няма отчетена хиперергична реакция след извършена проба на Манту преди ваксинация срещу туберкулоза по задължителния имунизационен календар.

Общо за профилактика през 2016 г. са изразходвани 120 опаковки Изониазид. Към 31.12.2016г. болничната аптека разполага с 231 опаковки за профилактика.

Дейности по надзора на векторно-предавани трансмисивни инфекции

Продължава изпълнението на „Националната програма за профилактика и контрол на векторно-предавани трансмисивни инфекции при хората“. При текущите проверки на амбулаториите на ОПЛ събираме информация за ухапаните от кърлежи, потърсили медицинска помощ - начин на обслужване, профилактика и изследвания при съмнение за заразяване от трансмисивна инфекция. Съобщения за ухапаните от кърлежи получаваме и от филиалите на ЦСМП от областта, където също се обслужват такива лица. През 2016 г. са регистрирани 160 ухапани от кърлежи лица срещу 184 през предходната година.

Във връзка с увеличаване популацията на кърлежи и комари през пролетно-летния сезон изпратихме писма до общините за необходимостта от създаване на организация за дезинсекционни и дезакаризационни мероприятия и в контекста на опасността от разпространяване на Зика вирусна инфекция. Във връзка с разпространение на нодуларен дерматит при животните, беше организирана еднократна обработка със самолет по поречието на р. Дунав. Общините по поречието на р. Дунав имат сключени договори с фирми за извършване на ДДД мероприятия, които допълнително неколккратно извършиха обработки с наземна техника на самите населени места.

Изготвихме и разпространихме образователни материали за Зика вирусната инфекция, начините за заразяване и предпазване от кърлежово-преносими инфекции, препоръки за действие при лица, заминаващи и завръщащи се от маларични страни.

През 2016 г. в Силистренска област не са регистрирани местни или внесени случаи на малария, както и извършени изследвания на съмнително болни пациенти.

През годината взехме участие в проведената в гр. Русе кръгла маса, организирана от асоциацията на дунавските общини, която работи по съвместен проект „Разработване и приемане на съвместно институционализирано партньорство за управление на риска от прекомерна популация на насекоми, които застрашават общественото здраве и безопасност в рамките на трансграничния регион Румъния-България“.

Дейност по контрола на ХИВ и СПИ

През 2016г. 12 болни с туберкулоза са изследвани за ХИВ по Националната програма за профилактика и контрол на СПИН, не са установени позитивни резултати.

В изпълнение на дейности по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ в РБългария през 2016г. по указание на МЗ проведехме анонимно несвързано епидемиологично проучване за моментна болестност от ХИВ и Сифилис сред родилките от област Силистра през периода 15.03-30.09.2016г. Проучването обхваща всички бременни жени постъпили за раждане в трите многопрофилни болници от областта през този период. Изследвани са общо 653 родилки на възраст от 15 до 45 години. Всички изследвани серологични проби са отрицателни за ХИВ и Сифилис.

През 2016г. с помощта на КАБКИС към РЗИ-Русе и микробиологичната лаборатория на РЗИ-Силистра бяха организирани изследвания с бърз тест на 376 лица, пожелали анонимно и безплатно изследване за ХИВ и 168 лица бяха изследвани по ELISA за сифилис, хепатит В и С. Организирани акции бяха проведени в различни училища и населени места – гр. Силистра, гр. Дулово, гр. Тутракан, с. Ситово, с. Искра, с. Средище, ДДЛРГ „Димчо дебелянов-Силистра. По време на кампаниите беше установено 1 лице с antiHCV. Няма положителни на ХИВ, хепатит Б и сифилис.

По подадената обобщена информация по Прил. 10 от Наредба № 47 се оказва, че за цялата 2016г. МДЛ от областта са отчетели общо 1015 изследвания за ХИВ. От тях 386 (38%) са бременни, 89 (9%) са пациенти на хемодиализа, по медицински показания са изследвани 85 (8%), 12 (1%) са изследваните болни от туберкулоза, 8 (0,8%) след професионална експозиция. Останалите 435 са изследвани по други поводи.

През 2016г. от НРЛ по ХИВ на НЦЗПБ-София е съобщен 1 потвърден случай на ХИВ инфекция (мъж на 36 години).

Дейност по надзора на ОВП и Полиомиелит

По надзора на ОВП наблюдаваме три отделения по нервни болести (с 52 легла), три педиатрични отделения (с 50 легла) и едно инфекциозно отделение в МБАЛ-Силистра (с 15 легла). **Броят на наблюдаваното население от 0 до 15 години е 15 282.**

Ежеседмично получаваме от подлежащите на надзор болнични отделения информация за „нула“ случаи на ОВП. При наличие на съмнително болно дете постъпва съобщение по телефон и с бързо известие.

Със заповед управителите на лечебните заведения за болнична помощ определят отговорните лица по надзора на ОВП, отделенията подлежащи на контрол и методиките за вземане, съхранение и транспортиране на фекални проби.

През 2016 г. са извършени **84 планирани проверки по активния епиднадзор на ОВП**, при които не са открити несъобщени случаи.

През 2016 г. са регистрирани **6 случая на Неврит на лицевия нерв с периферна увреда:**

- *Дете на 9г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ Силистра. Детето е с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. Извършен е прследяващ преглед на 60-тия ден, не са констатирани остатъчни парези.*
- *Дете на 3г., хоспитализирано в педиатрично отделение на МБАЛ Русе, с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. Извършен е прследяващ преглед на 60-тия ден, не са констатирани остатъчни парези.*
- *Дете на 2г.10 мес., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ Силистра, с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит за възрастта си. От вирусологичното*

изследване не се доказва ентеровирус. Извършен е проследяващ преглед на 60-тия ден, не са констатирани остатъчни парези.

- Дете на 4 год., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ-Силистра, с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. Извършен е проследяващ преглед на 60-тия ден, не са констатирани остатъчни парези.
- Дете на 8 год., хоспитализирано в МБАЛ-Шумен, с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. От проследяващия преглед на 60-тия ден – няма остатъчни парези.
- дете на 8 год., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ-Силистра, с редовен имунизационен статус срещу полиомиелит. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. От проследяващия преглед на 60-тия ден – няма остатъчни парези.

Оценка на ефективността на системата за надзор за ОВП

Пълнота на съобщаването - 100% от седмичната сигнална информация е навременна;

Чувствителност на системата - 6 случая на ОВП, при наблюдавано население в областта от 15 282 души (при минимално ниво 1 случай на 100 хил. души);

Пълнота на проучване на случаите- случаите са проучени до 48-мия час, изпратени са по 2 фекални проби, взети в два последователни дни, съхранявани и транспортирани правилно, не са доказани ентеровируси;

Пълнота на проследяването- проведени са проследяващи прегледи на 60-тия ден, не са установени остатъчни парези.

Случаите са въведени в уеб базираната информационна система за надзор на ОВП.

V. ДЕЙНОСТ ПО МИКРОБИОЛОГИЯ И ПАРАЗИТОЛОГИЯ

Дейността на отдел „Медицински изследвания“ включва лабораторни изследвания по микробиология и паразитология. Основен дял в лабораторната дейност са изследванията по профилактични показания, както по плана на РЗИ за осъществяване на държавен здравен, протиепидемичен и противопаразитологичен контрол, така и по заявки на физически и юридически лица (при постъпване на работа, в детски и социални заведения, за изследване на проби от води, храни и външна среда). Освен това се извършват изследвания по епидемиологични показания в заразни огнища на контактни и преболедали лица, а в редки случаи и по клинични индикации, с цел микробиологична диагностика на заболявания.

1. Микробиология

През 2016 г. обемът микробиологични изследвания, извършени в лабораторията на РЗИ-Силистра значително намаля, поради липсата на лекар-титуляр със специалност микробиология в състава на отдел МИ. Дейността се осъществяваше от външен изпълнител-микробиолог на граждански договор. Преобладаващият брой изследвания, извършвани в лабораторията са основно по текущия контрол на отдел „Протиепидемичен контрол“, свързан с качеството на дезинфекция и стерилизация в лечебните заведения. След април 2016 г., основният обем микробиологични изследвания по държавен здравен контрол бяха извършени в микробиологичните лаборатории на РЗИ-Шумен и РЗИ-Варна.

През годината микробиологичната диагностика се реализира в следните направления:

1.1. Санитарна микробиология

Изследвани проби по плана за текущ протиепидемичен контрол:

- 2391 проби с 3947 анализа за контрол на текущите дезинфекции и стерилност в лечебните заведения, както и на апаратура за стерилизация и дезинфекция. Установени са 30 неудовлетворителни проби – 1,2%;
- 112 водни проби с 214 анализа и 12% неудовлетворителни проби, предимно от местни и централни водоизточници и плувни басейни;
- 13 проби от козметични продукти с 26 анализа, без отклонения;

По заявки от физически и юридически лица са извършени:

- 137 анализа на 61 водни проби с 9,8% несъответстващи проби;
- 198 анализа на 54 проби от ядки, храни, безалкохолни напитки и др., с 0,8% несъответстващи проби;
- 62 анализа на 62 проби за контрол на стерилизационна апаратура с биологичен тест, заявени от лечебно заведение за дентална медицинска помощ;
- 10 анализа на 3 проби диализна вода, заявени от МБАЛ-Силистра за нуждите на отделението по хемодиализа;
- 75 утревки от външна среда и технологично оборудване заявени от обекти за обществено хранене с извършени 75 анализа, без отклонения от сан. микробиологичните норми.

1.2. Серология – през 2016 г. са извършени общо 3187 изследвания, в т.ч.:

- 1191 изследвания за HIV, в т.ч. 860 бързи теста и 331 по ELISA;
- 243 – за HBsAg, с установени 4 (четири) положителни проби;
- 300 – за antiHCV, с установени 5 (пет) положителни проби;
- 1453 – за сифилис по ELISA и TPHA.

1.3. Клинична микробиология

С профилактична и диагностична цел са изследвани:

- 346 проби от фецес: извършени са 328 изследвания за шигели с 22 изолата; 291 изследвания за салмонели – без изолати и 246 за Е.коли с 1 изолат.
- 22 проби от клинични материали (урини, гърлени, носни, вагинални и др.), с извършени 55 анализа.

2. Паразитология

Оперативно-контролна дейност

В планираните за текущ контрол 140 обекта са извършени 226 проверки, в т.ч. 39 лабораторни. Профилактични изследвания за чревни паразити са извършени в 35 детски и 4 социални заведения. От взетите 1330 проби (перианални отпечатащи) са установени 49 случая с паразитози – ентеробиоза - 3,7% обща опаразитеност. Основният брой опаразитени са от детските заведения. Във връзка с протиачащите процеси на деинституционализация значително е намалял броят на децата отглеждани в социални домове. Висок отн. дял на опаразитеност е установен в ДГ с. Средище (7 опаразитени от 32 деца – 22%), ДГ с. Зафирово (7 опаразитени с ентеробиоза от 33 деца в колектива – 21%) и ДГ с. Черник (7 опаразитени от 44 деца – 16%). В огнищата бяха предписани лечебно-оздравителни и хигиенни мерки и извършени контролни изследвания, които показаха ефективен резултат. Санитарно-паразитологични изследвания на външна среда са извършени в 17 детски и социални заведения, като са взети 85 проби. При извършените 85 анализа не са установени положителни резултати.

На 3-те болнични заведения в областта е оказана организационно-методична помощ, във връзка с маларията и внасяните паразитози и са извършвани ежемесечни проверки в хирургичните отделения, във връзка със съобщаването на оперираните от ехинококоза пациенти.

През отчетната 2016 г. са съобщени и регистрирани 12 болни с ехинококоза, от които 10 оперирани, без рецидиви.

Лабораторна дейност

През 2016 г. в лабораторията на РЗИ са изследвани 1522 лица и с паразитози са установени 54 от тях (3,5%), срещу 1,7% за 2015 г.

При извършените 1983 анализа на 1763 проби са установени 52 лица с ентеробиоза и 2 с ламблиоза. Изследванията са профилактични.

По метод на изследване структурата има следната характеристика:

- от 1522 перианални отпечатащи са установени 52 положителни за ентеробиоза (3,4%);
- от 215 фекални проби са установени 2 положителни за ламблиоза (0,9%);
- от 85 санитарно-паразитологични проби не са установени положителни резултати.

Обобщена справка по Наредба № 5 за местните паразитози, въз основа на данните от двете лаборатории, в които се извършва диагностиката е представена в следващите 2 таблици, сравнително за 2015г. и 2016г.:

Паразитози 2015 год.	РЗИ-Силистра			СМДЛ-Силистра			ОБЩО		
	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%
Ентеробиоза	2505	38	1,5	4144	69	1,7	6649	107	1,6
Ламблиоза	588	4	0,7	4133	2	0,05	4721	6	0,13
Аскаридоза	588	0		4133	0		4721	0	
Трихоцефалоза	588	0		4133	0		4721	0	
Хименолипедоза	588	0		4133	0		4721	0	
Тениидози	588	0		4133	0		4721	0	
Амебиоза	588	0		4133	0		4721	0	
Фасциолоза	588	0		4133	0		4721	0	
Ехинококоза	0	0		46	21	46	46	21	46
Трихинелоза	0	0		0	0		0	0	
Токсоплазмоза	0	0		20	5	25	20	5	25
Трихомоназа	0	0		345	119	34,5	345	119	34,5

Паразитози 2016 год.	РЗИ-Силистра			СМДЛ-Силистра			ОБЩО		
	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%	Брой изсл. лица	пол/+/ %	%
Ентеробиоза	1522	52	3,4	3943	81	2	5465	133	2,4
Ламблиоза	215	2	0,9	3943	0		4158	2	0,04
Аскаридоза	215	0		3943	0		4158	0	
Трихоцефалоза	215	0		3943	0		4158	0	
Хименолипедоза	215	0		3943	0		4158	0	
Тениидози	215	0		3943	0		4158	0	
Амебиоза	215	0		3943	0		4158	0	
Фасциолоза	215	0		3943	0		4158	0	
Ехинококоза	0	0		63	34	54	63	34	54
Трихинелоза	0	0		0	0		0	0	
Токсоплазмоза	0	0		42	9	21	42	9	21
Трихомоназа	0	0		321	103	32	321	103	32

Намаляване в броя на изследваните лица се наблюдава в дейността и на РЗИ и на СМДЛ. През двете години лабораторията на РЗИ отчита по-висок отн. дял на положителни проби за ентеробиоза и ламблиоза. СМДЛ отчита изследвания за ехинококоза, токсоплазмоза, трихомоназа и трихинелоза, каквито в РЗИ не се извършват, тъй като само СМДЛ работи по договор с РЗОК. Акцента на работа в РЗИ са профилактичните изследвания в детски и социални заведения, които са планирани в организирани детски колективи, поради което в РЗИ се отчитат по-добър обхват, респ. диагностичен резултат въз основа на който се предписват оздравителни мерки в огнищата. Такъв ефект от изследванията за паразитози при децата до 6 годишна възраст, финансирани по профилактичната програма на НЗОК не

може да се реализира, тъй като тези изследвания нямат организиран характер. Предвид посочените разлики сравнителен коментар по данните е трудно да се направи – различни са мотивацията, основанието и организация на изследванията. В РЗИ лабораторната паразитологична дейност се извършва целенасочено с противо-паразитологичен характер на предприетите мерки, а в СМДЛ дейността е на лечебно заведение, което е търговски субект по смисъла на своята регистрация.

Местни паразитози

Контактни паразитози

Ентеробиоза – като най-разпространената паразитоза с епидемиологично значение за колективите в детските и социални заведения подлежи на активен контрол. Ежегодно планираме, организираме и извършваме профилактични изследвания на деца от детски и социални заведения. Въз основа на резултатите от контрола предписваме хигиенни мероприятия и лечение на опаразитените за оздравяване на огнищата. През 2016 г. имаше затруднения във връзка с липса на препарати срещу чревни паразитози в аптечната мрежа. По тази причина предоставихме на ОПЛ координати на аптека в гр. София, където те заявиха необходимите препарати за лечение на положителните на Ентеробиус вермикуларис деца. Други родители закупили препарати за лечение от РТурция.

Освен по контрола на РЗИ, през годината паразитологични изследвания са извършвани и като услуга във връзка със здравна книжка, постъпване на работа, постъпване в детско и социално заведение.

През 2016 г. за ентеробиоза с перианален отпечатък са изследвани общо 1 522 лица и от тях са открити 52 опаразитени (3,4%), като 49 от тях (89%) са установени при организираните по плана на РЗИ профилактични изследвания на колективите в детските и социални заведения и само 3 са случаите на открити опаразитени лица с Ентеробиус вермикуларис при заявено изследване като услуга.

По годишния план на РЗИ с изследване за чревни паразити са обхванати 51 % от детските и социални заведения в областта (39 от 76), като са изследвани 98,8% от лицата в тях, като е установена общата опаразитеност от 3,8% или 49 случая с ентеробиоза.

Ламблиоза – сред изследваните през годината 215 лица са установени 2 опаразитени с Ламблия интестиналис (обща опаразитеност 0,9%), изследвани профилактично за здравни книжки.

Геохелминтози /аскаридоза, трихоцефалоза/

Аскаридоза – няма ендемични огнища в областта. През 2016 г. сред изследваните 215 лица не е установен такъв случай, не са съобщени и от други лаборатории от областта.

Трихоцефалоза не е установена сред изследваните 215 лица, няма съобщени случаи от други лаборатории.

Хелминтозоозии (Ехинококоза, Трихинелоза, Тениидози)

Ехинококоза – през 2016 г. са регистрирани 12 болни с ехинококоза, от тях 10 са оперирани, при един болен е извършен ПАИР, а на жена на 61 г. с ехинокок на бял дроб е взета само биопсия и е оставена за проследяване. От вички болни, девет са с ехинокок на чер дроб, двама са с ехинокок на бял дроб и един с ехинокок на бъбрек.

Заболяемостта е 10,6 на 100 хил., при средна за страната 3,2 на 100 хил. За сравнение през 2015г. са регистрирани 10 случая със заболяемост 8,7 на 100 хил. Най-висока заболяемост от ехинококоза е регистрирана през 2008 г. - 16‰ (21 случая). Обичайно преобладават случаите с ехинококоза на лица живеещи в селата (11 за 2016г.), а по общини през отчетната година водещото място е за община Дулово, където живеят 50% от заболелите. Следват общините Ситово и Алфатар – с по 17%, а в общините Силистра и Главиница са регистрирани по един болен. През 2016 г. болни от ехинококоза в детска възраст не са регистрирани. Така, с натрупване за периода 2001-2016г. от общо регистрираните 181 болни, 27 случая (15%) са при деца до 18 годишна възраст.

Ехинококозата остава проблем с голямо здравно и социално значение, предвид тежестта и продължителността на протичане на заболяването и инвалидизирането на пациентите. За съжаление проблем остава диспансеризацията на оперираните. Те подлежат на диспансеризация от личния лекар в продължение на 5 г. През първата година след

операцията, пациентите подлежат на консултативен преглед със специалист (гастроентеролог или пневмолог), според локализацията, а също паразитолог и хирург. Малка част от оперираните, които сме проследили, изобщо не са потърсили личния си лекар след операцията и не са диспансеризирани, изследвани и консултирани със специалисти. Друга част са консултирани с гастроентеролог, а за консултация с паразитолог, който трябва да назначи серологични изследвания за ехинококоза и евентуално профилактична терапия, е дадено направление от личния лекар, но поради липса на такъв специалист в област Силистра обслужващ специализирана амбулатория по договор с РЗОК, консултативният преглед трябва да се извърши в друга област (най-често гр. Варна), което е свързано с пътуване и финансови разходи и често не се осъществява. Това затруднява адекватната профилактика на рецидивите.

През 2016 г. регистрираните случаи са първични, но през предходните години е имало сериозен брой рецидивиращи случаи.

Трихинелоза не са регистрирани случаи през 2016 г.

Тениидози (Тениаринхоза и Тениоза) не са съобщени и регистрирани такива случаи през 2016 г.

Внасяни паразитози

Малария – през 2016 г. в единствената лаборатория, която област Силистра се изпълнява пакет „паразитология“ по НЗОК не са изследвани кръвни проби на съмнителни за малария лица.

В началото на епидемичният за малария сезон до всички лечебни заведения изпратихме напомнителни писма, относно епидемиологичната обстановка и най-важните профилактични, организационни и лечебни мерки.

Поради липса на биолог от 10 години в инспекцията и през 2016 г. не се извършва наблюдение на водоеми с потенциален риск за развитие на комарни биотопи.

През последните 6-7 години в контрола на паразитозите съществува значим проблем, тъй като в РЗИ липсва паразитолог и не може да се осъществява клинична диагностика при съмнение за трихинелоза, ехинококоза, малария, тениидози и др., както и при необходимост да се обработят контактни в огнищата. Освен това на територията на област Силистра няма регистрирана амбулатория за специализирана медицинска помощ по медицинска паразитология. Това прави непълноценна диспансеризацията на лицата с ехинококоза и често не се случва извън обхвата на клиничния преглед от личния лекар.

Проблемите, които съществуват с лабораторните кадри (лекари и лаборанти) в системата на РЗИ, които се задълбочават с всяка следваща година, възпрепятстват и пълноценния надзор по наредбите за контрол на местните и внасяни паразитози. По тази причина на този етап в РЗИ-Силистра организираме и извършваме само частичен лабораторен контрол в организирани детски колективи, като контролът обхваща опаразитеността с паразити, причинители на контактни паразитози.

VI. АНАЛИЗ НА ИМУНИЗАЦИОННИЯ ОБХВАТ

През 2016 г. за провеждане на основна имунизация срещу дифтерия, тетанус, коклюш, хепатит Б, полиомиелит и хемофилус инфлуенце тип Б бяха прилагани Пентаксим и Енжерикс за родените до декември 2015 г. и Хексацима за родените след това. Настоящата година започнахме с налични 2574 дози Пентаксим, а през месец февруари получихме 470 дози Хексацима за покриване нуждите на новородените след декември 2015 г. През месец март 2016г., поради намалената използваемост на Пентаксим (само за завършване на основни имунизации на започнати с Пентаксим деца и за реимунизации), се наложи преразпределяне на наличните количества и във връзка с това предоставихме на РЗИ-Шумен, РЗИ-Русе и РЗИ-Разград общо 1000 дози Пентаксим. През периода нуждите на АПМП в областта бяха задоволявани ритмично с ваксина срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит и хемофилус инфлуенце тип Б – за основна имунизация и I-ва реимунизация. Вследствие на публикации в медиите и проверка на прокуратурата по отношение дарената от РТурция ваксина Пентаксим, се създаде временно напрежение и

нежелание от страна на някои ОПЛ да използват тази ваксина, поради реакция на родителите. Този период отмина бързо и бяха реализирани 750 дози от получените общо 1250 дози от тази партида, а останалите 500 дози бяха преразпределени към други РЗИ. Поради невъзможност за реализация до края на срока им на годност, преразпределение на количества Пентаксим беше направено и през месец ноември, когато 100 дози с годност до януари 2017г. бяха предоставени на СРЗИ и 300 дози със срок на годност до март 2017г. бяха пренасочени към РЗИ-Варна.

Поради недостиг на Енжерикс през I-во полугодие на 2016г., количествата за нуждите на ОПЛ бяха редуцирани, за да се осигурят новородените в родилните отделения с количества за I-ви прием. Наложих се обратното събиране на 94 дози от наличните при ОПЛ и през I-во полугодие на родилните отделения са осигурявани необходимите количества Енжерикс. Липсата на достатъчни количества от ваксината за доболничната помощ през полугодията не се отрази съществено на II-ри прием, но доведе до нисък обхват с III-ти прием на моноваксината при деца, чиято основна имунизация е започната с Пентаксим. През II-ро полугодие ритмичното снабдяване беше възстановено както за болничната, така и в доболничната помощ и изоставането беше наваксано.

Друга ваксина с дефицит през 2016г. е Тетраксим. През I-во полугодие РЗИ-Силистра нямаше разпределени количества Тетраксим от склада на МЗ. Стартирахме 2016г. с 450 дози ваксина и още през месец март раздаваните количества бяха редуцирани, а през април преустановихме разпределението на Тетраксим за ОПЛ. Това е причината за ниския обхват на 6 годишните деца, подлежащи през I-во полугодие (едва 68%). През II-ро полугодие ритмичното снабдяване с ваксината беше възстановено и до някаква степен беше компенсирано изоставането с реимунизацията, като обект на ваксинация бяха децата с липсваща реимунизация с Тетраксим, подлежащи през последните 3 години.

Снабдяването с останалите ваксини беше прецизирано според нуждите на лечебната мрежа, но беше редовно и не е причинявало забавяне при извършването на имунизациите, поради липса на ваксина.

В изпълнение на писмо на МЗ за подаване на ежеседмична и ежемесечна информация за брой раздадени и налични количества ваксини, такава беше изпращана в началото на всяка седмица за предходната и в началото на всеки месец за предходния, с цел преразпределение на ваксина на национално ниво, при възникнала необходимост.

През 2016г. инспекторите от отдел „ПЕК“ извършиха 150 проверки на дейността по имунопрофилактика в амбулатории на общопрактикуващите лекари, по време на които беше осъществен контрол върху нивото на имунизационния обхват, съхранението на биопродуктите и спазването на хладилната верига.

Дейността по Националната програма за първична профилактика на рака на маточната шийка продължи, макар с по-слаб темп на включване на нови момичета от подлежащите навършили 12-13 години. Инспекторите извършиха тематични проверки на 40 амбулатории на ОПЛ по имунопрофилактиката срещу ЧПВ. Включените в програмата момичета през 2016г. са 157 (134 на 12 год. и 23 на 13 год.) при 184 за 2015г. Извършената тематична проверка установи, че общопрактикуващите лекари определят правилно целевата група. Родителите получават информация от личния лекар на детето си основно при прегледи и посещения в кабинета, също така чрез писма, рекламни материали, покана по телефона. РЗИ-Силистра, с помощта на фирмата дистрибутор на Церварикс, организира тиражиране на писмо-покана до родителите на всички момичета на 12 г. възраст от областта с информация за заболяването и начина за предпазване от него и препоръка към родителите да посетят личния лекар, за да заявят своето решение за ваксинация. За съдействие при предаването на писмата-покани се обърнахме към училищните ръководства. Въпреки, че информацията стига до всички родители на 12 год. момичета, голяма част от тях не пожелаха включване в програмата. Причините за това според личните лекари са страх на родителите от нежелани реакции, който се отнася до всички ваксини. Препоръчителният характер на тази ваксинация, от една страна им дава право на избор на поведение, от друга страна ги плаши от отговорността за взетото решение. Допълнително влияние с негативни нагласи оказват противоречивите материали по темата в интернет пространството и споделянето на страх.

През отчетния период един общопрактикуващ лекар (д-р П. Енчев от гр. Силистра) прекрати договора си с РЗОК, поради напреднала възраст и сериозни здравословни проблеми. Броят на децата в пациентската му листа бе малък и основно в ученическа възраст. Пациентите се презаписаха при други общопрактикуващи лекари от града.

Отчитане и проследяване движението на биопродуктите продължава да се осъществява чрез програмата „Отчитане движението на биопродуктите”, която използваме от 2008 г. В края на всеки месец се засичат количествата биопродукти налични в склада на РЗИ и се сравняват с разпечатката от програмата за документална наличност. Така се осъществява ефективен контрол в края на всеки месец, а при нужда такъв е възможен да се извърши във всеки един момент.

Количествата получена, изразходвана ваксина и остатъка в края на отчетния период се проследява индивидуално за всеки лекар, като тази информация е част от неговото индивидуално досие по имунопрофилактика.

Изграждане и поддържане на базата данни за децата без личен лекар

От родилните отделения на трите МБАЛ в отдел „ПЕК” постъпва информация за новородените. Въз основа на нея се формира регистър на новородените за съответната календарна година по месеци с данни за извършените имунизации след раждане. Неимунизирани се проследяват за избор на личен лекар, с цел последващо извършване на пропуснатите приеми след отпадане на противопоказанията.

Периодично ОПЛ подават информация за новозаписани новородени, а от РЗОК-Силистра на тримесечие официално изискваме данни за избора на личен лекар за новородените, според пациентските листи на всички ОПЛ. При съпоставката на данните по трите регистъра се получава извадка на новородени, за които не е осъществен избор на личен лекар.

Така при справка за родените в областта през I-во полугодие на 2016г., след обработка на информацията се установиха 17 новородени без данни за избран личен лекар. След справка чрез кметствата по местоживее на майката и уточняване на ЕГН на децата установихме, че родителите на тези деца са се изселили в чужбина или други области на страната, където за децата има направен избор на личен лекар.

Предстои извършването на такава справка за децата родени през II-ро полугодие на 2016г.

Осигуряване на хладилното съхранение и транспорт на биопродуктите

Във всички лекарски практики са създадени условия за хладилно съхранение и транспорт на биопродуктите. ОПЛ получават ваксини от РЗИ само при наличие на хладилна чанта.

Всички хладилници в амбулаториите са снабдени с термометри и се води ежедневен контрол на температурата им, която се регистрира в обособени дневници, обект на проверка при всяко посещение на инспекторите.

Биопродуктите в склада на РЗИ се съхраняват в плюсова хладилна камера и 3 хладилника в склада за ваксини. При необходимост може да се използва и капацитетът на още 2 хладилника, намиращи се в работните кабинети на дирекция НЗБ. Изготвени са правила за съхранение на биопродуктите, начин за поддръжане и раздаване на ваксините.

Отчитането на температурата се осъществява от дежурния инспектор в отдел „Противоепидемичен контрол“ най-малко 3 пъти дневно (сутрин при започване на работното време, на обед и преди завършване на работния ден). Отчетените стойности се вписват в работен журнал за всяко хладилно съоръжение поотделно. Изготвен е план за действие при авария на хладилната техника. Осигурен е агрегат на ел. енергия при евентуално спиране на централното електрозахранване.

През 2016г. не са допускани аварии на хладилната техника и бракуване на ваксини, поради неправилно съхранение.

При получаването на биопродуктите от склада на МЗ също се спазват изискванията за транспортиране при оптимални температури, което се постига с охладители.

Нежелани реакции след ваксинация

През 2016 г. в РЗИ-Силистра не са съобщени случаи на нежелани реакции след ваксинация. Във връзка с Наредба № 15 за имунизациите в РБългария – чл. 27, т. 6 и Методично указание за надзор върху нежеланите реакции след имунизация ежесечно се изпращат сведения по приложение № 11 за случаи на НРВ, включително „нулево сведение“.

Дейност на областната комисия за отлагане от имунизации по медицински противопоказания

През отчетния период комисията е провела 6 заседания, на които са разгледани 19 случая на деца с различни хронични заболявания. При 12 от тях е дадено становище за липса на противопоказания да се извършват необходимите имунизации и реимунизации. При три деца с тежка патология, освободени от комисията през 2015 г., е удължен срока за освобождаване от подлежащите имунизации. Останалите 4 деца са освободени за различен период от време:

- Дете на 3 мес. със Спина бифида и хидроцефалия е отложено за 1 год. от подлежащите I-ви прием на Пентаксим и Синфлорикс и II-ри прием на Енжерикс;
- Дете на 12 год. с ДЦП е отложено за срок от 1 г. от реимунизация с комбинирана ваксина срещу морбили, паротит, рубеола.
- Дете на 4 год. с Епилепсия е отложено от IV-ти прием Пентаксим и Приорикс.
- Дете на 7м. със синдром на Аперт с липсващи имунизации е освободено за срок от 1 година.

Сероепидемиологичен надзор над ваксинопредотвратимите заразни болести

През 2016г. в област Силистра са регистрирани 2 (две) деца в имунизационна възраст, заболели от туберкулоза:

- Дете на 1 год. с туберкулоза на лимфните възли, контактно на болните си майка и баба с туберкулоза на бял дроб. Всички са живели в Англия в една стая и са имали тесен битов контакт. Детето е родено в Англия и не е имунизирано срещу туберкулоза.
- Дете на 1г. 4м. е заболяло от туберкулоза на лимфните възли през месец февруари 2016г. Имунизирано е на 14.02. 2015г. и има положителна проверка за белег. Няма данни за контакт с други болни от туберкулоза.

Дейност на Имунизационния кабинет в РЗИ

През 2016г. в Имунизационния кабинет към РЗИ Силистра са извършени следните имунизации:

- срещу **коремн тиф** на лице, заминаващо в чужбина;
- 2-ри и 3-ти прием на 6-компонентна ваксина срещу **дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце и хепатит** на дете, временно пребиваващо в областта;
- реимунизация с **Тетраксим** на 2 (две) деца на 6 год. възраст, живеещи в чужбина;
- реимунизация срещу **тетанус, дифтерия** на жена на 55г. възраст без личен лекар;
- срещу **грип** на 205 възрастни лица от рисковите групи

Имунизационен обхват

Обхватът с имунизации и реимунизации при децата до 18 год. възраст през 2016г. при някои приеми бележи ръст, докато при други е по-нисък в сравнение с 2015г.

През 2016г. при 20 новородени от областта няма данни за извършена имунизация с БЦЖ при раждане, а при 17 - за извършен I-ви прием с Енжерикс. От всички неимунизирани срещу туберкулоза 1 новородено е освободено от областната комисия за освобождаване от имунизации по трайни медицински причини, поради вродено заболяване, 2 са отложени поради с временни противопоказания, заради по-леки здравословни проблеми и 17 поради

недоносеност. Срещу хепатит В не са имунизирани 4 новородени поради временни противопоказания и 13 поради недоносеност.

През периода част от ваксинацията срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце тип В и хепатит В са извършени с Хексацима (за децата родени след декември 2015г.), друга част от подлежащите са имунизирани с Пентаксим и Енжерикс. Това са основно деца, родени преди този период, но и такива които са започнати с Пентаксим. Така общият обхват с I-ви и II-ри прием на ваксини срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце тип В (Хексацима + Пентаксим) през 2016г. е с обхват по 96% за всеки, а за III-ти прием – 95%. При смяната на ваксиналните продукти се създаде известно объркване сред ОПЛ, което по-късно беше преодоляно. На обхвата през I-во полугодие се отрази реакцията на родители и някои лични лекари, по отношение на информацията в медиите и провежданото прокурорско разследване във връзка с дарените от Турция количества Пентаксим, които станаха причина за изчакване и нежелание за прилагане на ваксината. Това разстрои работата на ОПЛ за известен период, но след преодоляване на притесненията имунопрофилактиката беше продължена и към края на полугодията тази ваксина беше изчерпана.

Реимунизациите са извършени с Пентаксим при значително по-добър обхват в сравнение с предходната година.

В сравнение с 2015г. обхватът със Синфлорикс при основната имунизация е с близо два пункта по-нисък, а при реимунизацията с около два пункта по-висок.

Няма съществена разлика в обхвата при основната имунизация и реимунизацията с ваксина срещу морбили, паротит, рубеола.

В края на I-во полугодие направихме анализ на обхвата с Тетраксим през последните три години, предвид проблемите с осигуряване на тази ваксина. Определихме амбулаториите, където има натрупване на неимунизирани контингенти през последните три години и връчихме предписания на общопрактикуващите лекари, със срок децата да бъдат обхванати. Така като подлежащи в отчета за 2016г. са включени и неимунизирани през предходните две години. При последващи проверки беше проверявано изпълнението на предписаните мерки, респ. изпълнение на предписанието. Така в края на 2016г. беше постигнат един сравнително добър обхват, предвид сериозните затруднения с осигуряване на ваксината, вкл. и през изминалата година, когато в периода март-юли бяхме преустановили раздаването на количества. Според данни на териториално статистическо бюро гр. Силистра, родените през периода 2008-2010г., които са навършили 6 годишна възраст през последните три години са общо 3 230 деца. По данни на обобщените отчети на ОПЛ, през последните три години те са обхванали общо с Тетраксим 2959 деца на 6г. възраст, т.е. реализиран е обхват от 92%.

Обхватът на учениците с ППД през 2016г. е по-добър в сравнение с предходната 2015г., като при 7 годишните е с 3 пункта по-висок, при 11 годишните с 1 пункт по-висок и при 17 годишните с 3 пункта по-висок.

Отн. дял на отрицателните реакции на туберкулинова проба на Манту при 7 годишните е 47%, при 11 годишните - 33%, а при 17 годишните - 18%, напълно коректен резултат.

През 2016г. обхватът срещу тетанус и дифтерия е крайно незадоволителен. Това се отнася както за подлежащите ученици, така и за възрастните от 25 до 85+ години.

При 17 годишните обхватът е с 3 пункта по-нисък, а при 12 годишните той е почти без промяна спрямо миналата година. Част от необхванатите възрастни, подлежащи за годината не са реимунизирани поради липса на здравни осигуровки, отказ, отсъстващи или мигрирали лица, които са с местоживеене в областта, но живеят и работят в други области или извън страната.

Мониторинг на имунизациите

От обобщените отчети за извършената имунопрофилактика през 2016г. от ОПЛ, МБАЛ, ЦСМП и Имунизационния кабинет в РЗИ се получиха следните данни за обхват:

- **ППД** – обхватът при всички възрасти е по-добър, като при 7 годишните е 92% и е по-висок с 3 пункта от този през 2015г., при 11 годишните е 92% и е с 1 пункт по-висок и при 17 годишните е 86% - с 3 пункта по-висок от предходната година.
- **БЦЖ** - запазва се почти същият обхват при новородените (98%), при 7 и 11 годишните е еднакъв (99%), а при 17 годишните е увеличен с повече от 1 пункт в сравнение с 2015г. и е 100%.
- **ДТКаХенПуХИБ** - Обхватът с основните приеми срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце тип Б, извършени с Пентаксим и Хексацима е за I-ви прием 96% (срещу 95% през 2015г.), за II-ри прием 96% (срещу 95% през 2015г.) и за III-ти прием 95% (срещу 94% за 2015г.). Като основна причина за липса на имунизация по немедицински причини личните лекари са посочили неявяване след покана от личния лекар.
- **ДТКаПуХИБ** - с 6 пункта се е увеличил обхватът с реимунизацията с Пентаксим (93% при 87% за 2015г.). Като причина за необхват се посочва неявяване и отсъствие от населеното място.
- **Пневмококова ваксина** – със завършен трети прием са 94% от подлежащите при 96% за 2015г. Обхватът с IV-ти прием бележи ръст с близо 2 пункта (92% срещу 90% за 2015г.). Като основните причини за необхват лекарите са посочили неявяване при покана (97% от неимунизираните).
- **ДТКбПи** – реимунизация са получили 88% от подлежащите на 6-годишна възраст. Като относителна стойност няма съществена разлика в сравнение с предходната година, но като подлежащи през 2016 г. са включени голям брой необхванати през предходните 2 години и полученият резултат е удовлетворителен. Причините за необхват от немедицински характер са неявяване след покана (76% от неимунизираните) и отсъствие от населеното място (23%).
- **Хепатит-В ваксина** – в РО от областта са имунизирани 98% от новородените при същия относителен дял през 2015г. На 185 деца, чиято схема на имунизация е започнала през 2015г., е извършен втори прием на ваксината, а на 213 трети прием.
- **Триваксина** – няма съществена разлика в обхватът при децата на 13-месечна и 12 годишна възраст в сравнение с 2015г. През 2016г. са обхванати 92% от подлежащите на 13 мес. възраст и 91% от тези на 12 год. възраст. Причините за необхват са от немедицински характер-неявяване (66%), миграция (19%) и неизтекъл интервал от предходна ваксина (9%).
- **ТД** –обхватът при 12 годишните е 88% и е с 2 пункта по-нисък от миналата година, а при 17 годишните е 80% и почти без промяна. Незадоволителен е обхвата при подлежащите възрастни от 25 до 85+ години – с около 1 пункт по-нисък при 25г. и 55г. и по-висок при всички останали възрасти, в сравнение с предходната 2015г. Основните причини за липса на реимунизация с ТД на подлежащите ученици и възрастни са от немедицински характер. Най-висок е относителният дял на неорганизираните подлежащи за годината – 25%, следват неявилия се на покана (23%), около 23% от необхванатите са неосигурени, 25% са в миграция или отсъстват от населеното място, а 3% са отказали реимунизация.

При планирани през 2016г. общо 27 501 приема с различни ваксини по причини от немедицински характер не са извършени 5 395 от тях (20%), 194 (0,7%) по временни медицински противопоказания и 8 (0,03%) по трайни медицински противопоказания. Преобладаващите причини от немедицински характер за неизвършени имунизации са: неявили се при 31%, липса на организация - 21%, основно при възрастните подлежащи на ТД, неосигурени – 19%, миграция – 13%., отказ при 3% от подлежащите, по-слабо застъпени причини са недоносеност, неизтекъл интервал от предходна ваксина, контакт с ОЗБ.

Най-голям е броят на неосъществените приеми по немедицински причини сред подлежащите на реимунизация с ТД – 4476 (83%), следват необхванатите с ваксинация срещу туберкулоза – 323 (6%), отложени от Синфлорикс 151 (3%), отложените приеми с

Тетраксим 142 (3%), необхванати с Приорикс 139 (2,6%), необхванати с Хексацима – 93 (2%), необхванати с Пентаксим – 50 (1%), , необхванати с Енжерикс 21(0,4%).

Целеви имунизации и реимунизации:

Постекспозиционна профилактика срещу бяс е извършена на 66 лица. Към момента всички пациенти от областта се обслужват в един противобесен кабинет, намиращ се в ИО на МБАЛ-Силистра.

През периода разполагахме с достатъчни количества ваксина Верораб за да задоволим нуждите на Противобесния кабинет. Разходът на ваксина през 2016 г. обаче е по-нисък, като донякъде това се дължи на многократните напомняния за прецизиране на индикациите при определяне имунизационната схема след ухапване от животни, но до голяма степен причината е по-малкият брой ухапвания от кучета, след като в края на 2015г. бе открит приют за кучета, който заработи с пълен капацитет през настоящата 2016г. В приюта кучетата се кастрират, имунизират, обезпаразитяват. Докато през 2015г. броят на лицата ухапани от животни е бил 213 (от които 75 имунизирани), през 2016г. ухапаните са общо 112 лица (от които 66 са имунизирани). Използвани са 184 дози Верораб. Най-голям е относителният дял на имунизирани с 3 дози (82%), с 1 доза (11%), с 2 дози (4%), с 4 и 5 дози по 1,5%. На първия ден след ухапването са имунизирани 56% от ухапаните, на втория ден 12%, на третия ден 1,5%, а след 10 дни - 3%.

Имунизации срещу коремен тиф – извършена на 11 лица от ДВПР с. Правд. Количествата ваксина са остатък от извършена профилактична имунизация през 2014 г. на домакущи и персонал от социалното заведение. През 2016 г. бяха имунизирани новопостъпили домакущи.

Препоръчителни имунизации и реимунизации:

- *Тетанус при нараняване* - приложени са общо 2548 дози ТТ във всички лечебни заведения в областта (МБАЛ, ЦСМП, ОПЛ);
- *Срещу грип* – на 528 възрастни лица от рисковите групи;
- *Срещу ротавирусни инфекции* – 17 получили 1-ви прием и 7 с 2-ри прием на ваксината;
- *Срещу човешки папиломен вирус* – от 503 момичета навършващи 12 год. възраст през 2016г., в програмата са включени 134 (27%) и 23 момичета на 13 годишна възраст. На 115 момичета на 12 г. и 14 момичета на 13 г. е извършен II-ри прием. От стартирането на програмата през 2012 г. до сега от общо 2617 момичета навършили 12 и 13-годишна възраст, 932 (36%) са се включили в програмата с извършен I-ви прием, а със завършена пълна схема на имунизация в края на III-то тримесечие на 2016г. са 641 (24%) момичета. По година на раждане броят на момичетата със завършена схема към 30.09.2016г. е както следва:
- 1999г. – 7; 2000г. – 215; 2001г. – 169; 2002г. – 150; 2003г. – 100.

Отчет за получените и изразходвани биопродукти

По Прил. № 12 (по чл. 27 т. 14) от Наредба № 15 са показани количествата ваксини в началото на 2016г. в склада на РЗИ и при ЛЗ, планираните и получени количества през периода, раздадените на ЛЗ количества, отчетените изразходвани от тях през отчетния период и остатъка в склада на РЗИ към 31.12.2016г.

През 2016г. имаше недостиг на Тетраксим и Енжерикс. Ежеседмично подавахме информация в МЗ за наличните количества ваксини в склада на РЗИ.

Разходът на биопродукти при многодозовите опаковки на БЦЖ остава голям. Например за имунизиранието на 1183 новородени през годината в родилните отделения на трите МБАЛ в областта са изразходвани 307 ампули БЦЖ – средно по 3,8 дози от ампула. Подобна е използваемостта в амбулаториите на ОПЛ. За реимунизациите на 1000 деца в различните възрасти са употребени 251 ампули БЦЖ – средно по 4 дози от ампула.

Подобрена е използваемостта на ППД през периода. За 2922 обхванати деца от различни възрасти са изразходвани 520 ампули ППД – средно по 5,6 дози от ампула.

Бракувани биопродукти:

- Човешки имуноглобулин – 64 амп., парт. № 500 със срок на годност 30.04.2016 г., получен за профилактика по време на взрив от ОВХ –А през 2014г. и 2015г., но липсваха индикации за използването му в рамките на срока на годност;

В началото на 2016г. в склада на РЗИ е имало налични 11 278 спринцовки от 1сс и 17 906 бр. от 2сс. През периода са получени 12 800 броя спринцовки от 1 сс, а за нуждите на ОПЛ, МБАЛ и Имунизационен кабинет са раздадени 11 165 спринцовки от 1 сс. Получени са 6 000 броя спринцовки от 2сс и са раздадени 5 596 броя. В края на периода в склада на РЗИ са налични 12 913 бр. от 1 мл. и 18 260 от 2 мл.

Поради изтекъл срок на годност са бракувани 589 бр. спринцовки от 2сс., с годност до 30.12.2016г.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

Съгласно Устройственият правилник на РЗИ в структурата на Дирекция „Обществено здраве“ не са обособени отдели, поради общата малка численост на администрацията и необходимостта да се изпълнят критериите за минимална численост на отдел, както и наличното ограничение за отн. дял на ръководни длъжности в администрацията. В състава на Д ОЗ са включени 17 щатни длъжности, от които 15 заети (директор на дирекция, 6 инспектори, 2 експерти по ПБПЗ, 2 лабораторни експерти и 2 лабораторни специалисти, 1 технически изпълнител и 1 изпълнител-хигиенист. Към 31.12.2016г. незаети са 2 позиции (главен експерт и младши експерт).

I. СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТА ПРЕЗ 2016г.

Дейностите по ДЗК и ПБПЗ се осъществяват от 6 здравни инспектора, 2 експерти и 1 техн. изпълнител.

За подобряване организацията на работа и повишаване на взискателността на държавния здравен контрол, както и за повишаване качеството на дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето са предприети следните мерки:

- йерархичен контрол върху дейността на служителите, която включва месечно отчитане на резултатите от дейността, проверки в контролираните от служителите обекти и предприемане на административно-наказателни мерки, тримесечна и годишна оценка за изпълнение на целите от индивидуалния работен план на служителите;
- ежеседмични работни съвещания за отчитане на извършената през изтеклата седмица дейност, за поставяне на нови задачи, за запознаване на служителите с дадените от Директора указания на работното съвещание с директорите на дирекции, запознаване с новопубликувани нормативни актове, касаещи държавния здравен контрол, запознаване с получени писма от Министерство на здравеопазването;
- контрол при подготовката, издаването и връчването на документите за административна принуда;
- медийно оповестяване на масовите мероприятия, свързани с промоцията на здравето и профилактиката на болестите, както и своевременното им отразяване на сайта на РЗИ и чрез медиите.
- инициране на работни срещи с други организации за партньорство, във връзка с предстоящи събития по промоция на здравето.

За повишаване на квалификацията на кадрите са организирани:

- обучения със служителите по прилагането на нови нормативни актове в областта на ДЗК;
- семинари с участвалите в обучения и курсове служители, с цел информиране на останалите и запознаване с предоставените от курса материали;
- тематични курсове по план-програмата на НЦОЗА;

- семинари и обучения по предварително изготвен план, по актуални теми подготвяни от служителите в дирекцията.

За недопускане и противодействие на корупция са взети следните мерки:

- йерархичен контрол на дейността в дирекцията;
- разграничение на фронт и бек офисите за изпълнение на административните услуги;
- периодична смяна на контролираните обекти.

Държавният здравен контрол на обектите се осъществява на териториален принцип. Всички обекти на територията на областта са разпределени между здравните инспектори в дирекцията със заповед на Директора на РЗИ. Държавният здравен контрол на продукти и стоки със значение за здравето на човека, на дейности със значение за здравето на човека и факторите на средата се извършват съгласно планираните показатели и в изпълнение на насочени проверки по писма на МЗ и постъпили сигнали и жалби. Дейностите по националните и регионалните програми, свързани с профилактика на болестите и промоция на здравето са разпределени между двамата експерти.

Дейността по държавния здравен контрол на обектите на територията на цялата област се извършва по предварително изготвени тримесечни графици по населени места, съобразно предвидената кратност за контрол. За извършване на тематични проверки или такива по жалби/сигнали се осигурява допълнителен транспорт.

При необходимост се извършва съвместен контрол със служители на ОДП, ОДБХ, РИОСВ, РДНСК, Общински инспекторат и др.

Планирането на дейността за 2016 год. е извършено съгласно указанията на МЗ - дирекция „Обществено здраве“. Планът е разработен по тримесечия, като инспекторите и експертите планират своите задачи месечно и седмично. Всеки инспектор е разработил личен план по отношение на текущи и тематични проверки, пробовземане и други за съответния период от време – седмица, месец, тримесечие на база годишен план. Експертите планират задачите си в зависимост от предстоящите кампании, актуалните теми и избраните дни посветени на здравето.

Ежемесечно се отчита контролно-наказателната дейност по държавния здравен контрол и образователната по профилактика на болестите и промоцията на здраве, като се изготвя материал за сайта на инспекцията. На тримесечие изпълнението на плана се докладва на директорски съвет.

II. ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

В РЗИ–Силистра функционира Експертен съвет по ПЗК, чийто състав и правила на работа са определени със заповед на Директора на инспекцията. Ежеседмично ЕС по ПЗК провежда заседания, на които разглежда постъпилите проектни документи и в 10-дневен срок от заявяване на услугата издава съответните здравни заключения. През 2016г. са проведени 44 заседания на ЕС и са разгледани 67 проектни преписки. Издадени са 67 здравни заключения. Пет проектни преписки не са съгласувани, поради несъответствия със здравните изисквания.

На заседанията на ЕС се докладват и обсъждат преписки от РИОСВ-Русе, относно ОВОС на инвестиционни предложения и ЕО на проекти. През 2016г. са издадени 55 становища за ОВОС/ЕО и 10 становища за обхват и качество на изготвен доклад за ОВОС. Реализирани са 4 участия в разширения състав на Екологичен експертен съвет (ЕЕС) към РИОСВ-Русе.

Здравните инспектори участват в състава и работата на общинските експертни съвети по устройство на територията. През годината са реализирани 64 участия, при които са разгледани 335 проектни преписки, като за 9 от тях е дадено отрицателно становище.

По дейността на ПЗК са издадени 15 становища за въвеждане на обекти в експлоатация или за провеждане на държавни приемателни комисии. Реализирани са 14 участия на здравни инспектори в приемателни комисии.

В регистъра обектите с обществено предназначение са вписани нови 44 обекта.

III. СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

1. ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2016г. на територията на област Силистра подлежащите на държавен здравен контрол обекти, вписани в публичния регистър на обектите с обществено предназначение съгласно Наредба №9/2005г., са **864** (при план 869). Разликата се дължи на заличаване от собствениците на пет от откритите басейни. Извършени са **1502 проверки**, като кратността на проверките в обектите е съобразена със степента на риска и дадените от МЗ указания. Непроверени обекти през отчетният период няма.

Издадени и връчени са 206 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и протиепидемични мерки, от тях 205 изпълнени.

Съставен и връчен е един АУАН, с издадено НП. Издадени са 2 заповеди за спиране експлоатацията на обекти и 15 заповеди за заличаване на обекти от регистъра на обектите с обществено предназначение.

2.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ И СТОКИ, СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

2.1. Контрол на козметични продукти – извършени са 305 проверки на козметични продукти, за спазване изискванията по отношение на състава, етикетирването, опаковките, условията и сроковете на съхранение, условията на предлагане, необходима документация и други специфични изисквания, посочени в съответните нормативни актове. Взети са общо 45 проби и са извършени 65 анализа по химични и микробиологични показатели и за съдържание на тежки метали.

Контрол на козметични продукти по химични показатели

През 2016 г. са взети и изследвани 21 броя проби от козметични продукти, в т.ч:

За водороден пероксид – 8 бр.

- продукти за поддържане (избелване) на кожата - 2
- продукти за поддържане (втвърдяване) на ноктите – 3
- в продукти за хигиена на устната кухина - 3

За тиогликолова киселина и нейните соли – 2 бр.

- в продукти за коса (за изправяне, къдрене, фиксиране на коса) - 2

За оксалова киселина, нейните естери и алкалните ѝ соли – 2 бр.

- в продукти за поддържане на косата - 2

За борна киселина, борати и тетраборати – 3 бр.

- в кремове, емулсии, лосиони, гелове, масла за кожата и др. - 3

За амоняк – 4 бр.

- в продукти за боядисване на косата и почистващи продукти за коса (лосиони, пудри, шампоани - 4

За формалдехид и параформалдехид – 2 бр.

- в продукти за втвърдяване на ноктите – 2

Контрол на козметични продукти по микробиологични показатели

Взети и изследвани са 18 проби, от които 3 проби от продукти за деца:

- продукти за грижа за кожата на лицето, тялото, краката и ръцете - кремове, емулсии, лосиони, гелове и масла за кожата - 3;
- продукти за избелване на кожата – 2;
- продукти за поддържане на зъбите и устната кухина – 2;
- продукти за гримиране и почистване на грима от лицето и очите – 2;
- продукти за поддържане на косата – 3;
- продукти за бръснене (кремове, пяна за бръснене, лосиони) – 2;
- продукти за външна интимна хигиена – 1;
- продукти предназначени за гримиране на деца, в т.ч. и комплекти за деца – 3.

По мониторинга за съдържание на тежки метали

Взети и изследвани са 6 проби от:

- продукти предназначени за гримиране на деца, в т.ч. и комплекти за деца - 3;
- продукти за грижа за кожата на лицето, тялото, краката и ръцете - 3.

2.2. Контрол на химичните вещества, смеси и изделия – извършени са 140 проверки на химичните вещества, смеси и изделия. В РЗИ-Варна са изследвани 2 проби от изделия/аксесоари (обеци и гердан/колие) за съдържание на никел и неговите съединения. Не са установени отклонения.

2.3. Контрол на дезинфекционни разтвори – взети са 100 проби от дезинфекционни разтвори и 100 проби на биоциди. Направени са общо 200 анализа. Несъответстващи по съдържание на АДВ са 25 проби (12%), в т.ч. 18 проби от дезинфекционни разтвори и 7 проби от биоциди.

2.4. Контрол на дрехи втора употреба – през годината са извършени общо 41 проверки за установяване съответствията със здравните изисквания към дрехите втора употреба съгласно изискванията на Наредба № 27. В хода на контрола са съставени и връчени 2 АУАН, с издадени 2 НП.

3.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА БУТИЛИРАНИ НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ И НА ПУСНАТИТЕ НА ПАЗАРА БУТИЛИРАНИ ВОДИ

На територията на областта е регистриран един обект за производство на бутилирани води – цех за производство и бутилиране на трапезна вода в с. Ситово. През отчетния период са извършени четири проверки в обекта. Отклонения от нормативните изисквания не са констатирани.

Здравният контрол върху обектите за търговия с бутилирани води и върху самите бутилирани води е извършен по реда на Регламент (ЕО) № 882/2004, относно официалния контрол на храните съгласно Закона за храните, Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол и е насочен към спазване на нормативните изисквания по отношение на тяхната химична и микробиологична безопасност; състав; правилно етикетирание, представяне и рекламиране, условията и сроковете на съхранение; съпровождащата документация и други специфични изисквания към натуралните минерални, изворни и трапезни води. През годината са извършени общо 156 проверки по контрола на пуснатите на пазара бутилирани води.

През годината е извършен лабораторен контрол на 9 проби бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води по физикохимични показатели и на 20 проби бутилирани води по микробиологични показатели, с общо 499 анализа. Отклонения от нормите не са установени.

4.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

4.1. Контрол на дейността на регистрираните служби по трудова медицина

Извършен е двукратен планов контрол на 6 СТМ, относно изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и Наредба № 3 за условията и реда за осъществяване на дейността на СТМ по отношение на:

- съответствие на данни и документи по регистрацията с фактическото състояние;
- изпълнение на изискванията за промяна на регистрацията при промяна на обстоятелствата по чл. 25г, ал. 1 от ЗЗБУТ;
- изпълнение на изискването за изпращане в РЗИ на обобщен анализ за здравното състояние на обслужваните работещи;
- изпълнение на договорените с работодателя дейности по чл. 25а, ал. 1 от ЗЗБУТ, свързани със здравето на работещите;
- наличие на документи, удостоверяващи дейността на службата по трудова медицина;

- други аспекти на дейността на службата по трудова медицина, подлежащи на контрол от РЗИ.

4.2. Здравен контрол за установяване спазването на съгласуваните седмични разписания на учебните програми в училищата – извършени са 99 проверки за спазване на съгласуваните седмични разписания на учебните програми в училищата по реда на Наредба № 10/2014 г. за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните учебни разписания. Нарушения не са констатирани.

4.3 Здравен контрол на дейностите по поддържане чистотата на населените места от общините – извършени са 119 текущи проверки през годината, насочени към:

- редовно сметосъбиране и извозване на битовите отпадъци;
- поддържане чистотата на улиците и другите обществени пространства (площади, детски площадки и т.н.);
- поддържане чистотата на зелените площи.

Връчени са 1 предписание за поддържане чистотата на тротоарите. Предписанията са изпълнени в срок.

4.4. Здравен контрол по спазване изискванията за осигуряване организираното здравословно хранене на групи от населението – през 2016г. са извършени 135 проверки за спазване на изискванията за осигуряване на здравословно хранене на децата в детските заведения и училищата на областта. Издадени са 5 предписания с мерки за включване на всички групи храни, в т.ч. зеленчуци, риба, мляко, пълнозърнест хляб в седмичното меню; за влагане на всички продукти в съответствие с рецептите от Сборниците с рецепти; за ограничаване влагането на сол и захар при приготвянето на ястията.

При последващ контрол за изпълнение на предписаните мероприятия се установи, че са изпълнени.

4.5. Здравен контрол за спазването на забраната за тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол, регламентирани в Закона за здравето - през 2016г. при систематичния и насочен контрол по чл.54, чл.55, чл.56 и чл.56а от Закона за здравето са извършени 1579 проверки, като 1427 от тях са във връзка със забраната за тютюнопушене. В обхвата на контрол освен обекти с обществено предназначение и обществените места, са проверявани предно обекти за хранене и развлечения.

В изпълнение на Постановление и Писмо на Окръжна прокуратура-Силистра са извършени 99 съвместни проверки с представители на ОД на МВР на местата, посещавани от деца – дискотеки, клубове, игрални зали, ресторанти, кафенета, търговски обекти за продажба на алкохолни напитки и/или тютюневи изделия.

Своевременен насочен контрол във връзка с нарушаване забраната за тютюнопушене е осъществен по повод на 16 постъпили сигнала. Извършени са 16 проверки и са съставени и връчени 5 АУАН.

Общо за констатирани нарушения по чл.56 от 33 са съставени 18 акта и са издадени 19 НП.

5.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ФАКТОРИТЕ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА - ПИТЕЙНИ ВОДИ, ВОДИ ЗА КЪПАНЕ И МИНЕРАЛНИ ВОДИ

5.1. Питейни води – в контрола на водоснабдителните обекти в Силистренска област през 2016г. са включени 71 бр. централни водоизточници, 89 бр. обекти и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, 4 бр. ведомствени водоизточници, както и 74 бр. местни водоизточници (гравитачни чешми). Извършени са общо 476 проверки и са връчени 39 предписания, които са изпълнени в срок.

В изпълнение на програмата за постоянен мониторинг, по плана на ДЗК са взети 122 бр. проби от пунктовете на централно водоснабдяване. По контрола на водоснабдителните обекти са взети още 17 бр. проби от ведомствено водоснабдяване, 25 бр. проби от местни водоизточници и 7 бр. проби от необработени (сурови) води. По показателите за

периодичния мониторинг от пунктове на централно водоснабдяване са извършени анализи на 29 бр. проби.

По химични показатели са извършени 2330 анализа на проби от води за питейно-битови цели, взети от пунктове на централно водоснабдяване, като на нормативните изисквания отговарят 2322 (99,7%). При извършените 275 анализа на взетите проби вода от местните водоизточници на нормативните изисквания отговарят 266 (96,7%).

Санитарно-микробиологичните изследвания на питейно-битовите води показват, че от извършените 288 анализа на води от централното водоснабдяване на нормативните изисквания отговарят 276 от тях (95,8%). От извършените 36 анализа на води от местни водоизточници на изискванията отговарят 22 от тях (61%).

Видно е, че най-много отклонения от изискванията при химичните и микробиологични изследвания на питейно-битовите води се установяват при местните водоизточници, което се дължи на недоброто стопанисване на каптажите, водопроводната система и районите около гравитачните чешми. Изпълнението на техническите и хигиенни изисквания са задължение на съответната община или кметство, на чиято територия се намира местния водоизточник. За констатирани трайни отклонения от изискванията за качеството на водата са дадени 26 предписания за поставяне на табели на чешмите с информация за населението, относно негодността на водата за питейно-битови нужди.

5.2. Води за къпане - на територията на област Силистра не са регистрирани места предназначени за къпане и водни спортове, част от открити водни площи.

5.3. Води от плувни басейни - през 2016г. на контрол са подлежали 10 плувни басейни, от които 8 сезонни (открити) и 2 с целогодишен режим на ползване (закрити). Извършени са 32 проверки, при които е извършен и лабораторен контрол на водата в басейна, в т.ч.:

- 450 анализа по химични и органолептични показатели, от тях 393 отговарят на нормативните изисквания (87,3%). Отклоненията са три по показатели „амоняк“, „остатъчен хлор“, „окисляемост“ и „нитрити“;
- 151 анализа по микробиологични показатели, от тях 148 отговарят на изискванията (98%). Отклоненията са три по показатели „микробно число“, „общ коли титър“ и „Ешерихия коли“.

По заявки на фирмите, стопанисващи плувните басейни са извършени 99 анализа, от които 8 (8%) са с отклонения от изискванията за качество на водите за къпане по показатели „амоняк“ и „остатъчен хлор“.

Във връзка с установени несъответствия в качеството на водата в басейните са връчени 46 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки.

6.НОТИФИКАЦИИ ПО СИСТЕМАТА RAPEX

Извършени са 184 проверки за нотифицирани стоки в търговската мрежа (магазини и складове за търговия с химични препарати и магазини за промишлени стоки) са по писма на Министерство на здравеопазването, във връзка с постъпила информация по системата RAPEX за опасни стоки, открити на територията на Европейския съюз. Не са намерени търсените нотифицирани стоки.

7. ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2016г. са постъпили 28 жалби, свързани основно с дейности от стопански и битов характер. Преобладаващи са жалбите за замърсяване с торови маси и наличие на неприятни миризми при отглеждане на животни в регулацията на населените места. За разглеждане по компетентност 2 от постъпилите жалби са насочени към други ведомства. При извършените проверки се установи, че 22 от постъпилите жалби са неоснователни, а 4 са основателни. За всяка извършена проверка беше изготвен доклад и отговор в срок. При извършените проверки са констатирани нарушения, относно здравното освидетелстване на работещите в обекти за хранене, във връзка с което са съставени и връчени 7 АУАН и са издадени 7 НП.

По повод на жалба за ниски температури в ученическо общежитие, след извършена проверка съчетана с контрол на микроклимат, е издадено предписание за привеждане на

температурите във всички жилищни помещения в съответствие с изискванията на Наредба № 5 от 4 март 1996 г. за хигиенните изисквания към устройството, обзавеждането и експлоатацията на общежития (от 21°C до 23°C). Предписанието е изпълнено в срок. През 2016г. по сигнали за нарушаване на забраната за тютюнопушене, по смисъла на чл. 56 от Закона за здравето, са извършени 16 проверки. Съставени са 5 АУАН и са издадени 5 НП.

IV. ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ

1. Проверка на етикетирането на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води

Обект на проверката: Бутилирани води, предназначени за питейни цели, произведени от страни-членки на ЕС или от трети страни, които са пуснати на Българския пазар.

Цел на проверката: Да се установи в каква степен се прилагат изискванията към етикетирането на горепосочените продукти, регламентирани в Европейското и национално законодателство и да се повиши ефективността на държавния здравен контрол в тази област.

Срок за извършване на проверката: март - юли 2016г.

Резултати от проверката:

№	Показатели	Брой
1.	Проверени бутилирани води От тях:	50
1.1.	Проверени бутилирани минерални води	25
1.2.	Проверени бутилирани изворни води	14
1.3.	Проверени бутилирани трапезни води	11
2.	Брой констатирани нарушения на изискванията на чл. 22, чл. 23, чл. 24, чл. 26, чл. 27 и чл. 28 от Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, ДВ, бр. 68/ 2004 г.	0
3.	Предприети мерки за отстраняване на допуснати нарушения:	0
3.1.	Дадени предписания	0
3.2.	Съставени актове	0
3.3.	Издадени заповеди за спиране реализацията, изтегляне от пазара и др.	0

2. Проверка за спазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно козметичните продукти и на Закона за здравето, относно пуснатите на пазара козметични продукти за гримиране

Обект на проверката: Козметични продукти за гримиране (сенки за очи, очни спирали, моливи за очи, червила, други продукти за гримиране на устните, руж за лице и тяло, включително „карнавален грим“, други продукти за гримиране), пуснати на пазара от трети страни, както и произведени на територията на Република България.

Място на проверката: Обекти за съхраняване и търговия с козметични продукти на територията на област Силистра.

Цел на проверката: да се установи спазват ли се разпоредбите на горесцитираните нормативни актове по отношение на изискванията към състава, етикетирането, нетното съдържание при пакетирането, функцията на козметичния продукт, наличие на забранените съставки, конкретни предпазни мерки, име или търговска фирма и адрес на отговорното лице, Държавата на произход, минимален срок на трайност и необходимата документация/информация за козметичния продукт.

Срок за извършване на проверката: 01.03. – 31.05.2016 г.

Резултати от проверката:

Проверени обекти	19 бр.
Извършени проверки	64 бр.
Проверени козметични продукти за гримиране	64 бр.
От тях:	
Козметични продукти, отговарящи на Регламент (ЕО) № 1223/2009 и на ЗЗ	64 бр.
Козметични продукти, неотговарящи на Регламент (ЕО) № 1223/2009 и на ЗЗ	0 бр.
Предприети мерки за отстраняване на допуснати нарушения:	
Дадени предписания	0 бр.
Съставени актове	0 бр.
Издадени заповеди за спиране реализацията, изтегляне от пазара	0 бр.

3. Проверка на пуснатите на пазара биоциди на територията на област Силистра

Цел на проверката: Проверка изпълнението на задълженията по чл. 25, т. 20а от ЗЗВВХВС за съответствие с чл. 95, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно предоставянето на пазара и употребата на биоцида, като се установи дали доставчиците на активните вещества или доставчикът на биоцидите, пуснати на пазара на Р. България са включени в списъка на Европейската агенция по химикали по чл. 95, ал.1 на Регламент (ЕС) № 528/2012 за продуктите типове, към които спадат съответните биоциди.

Обект на проверката: лицата, които пускат на пазара биоциди, складове за търговия на едро, обекти за търговия на дребно и др.

Предмет на проверката: пуснатите на пазара биоциди

Период за извършване на проверката: март 2016 г.

Резултати от проверката: „Глобал Трейд България” ЕООД с адрес: гр. Силистра, ул. “Добруджа”, №1, ет.5, е юридическото лице, което притежава разрешение за пускане на пазара на следните биоциди:

№ 1080-1/01.04.2011 г. - АНТИБАКТЕРИАЛЕН СПРЕЙ;

№ 1081-1/01.04.2011 г. - АНТИБАКТЕРИАЛЕН ГЕЛ 62%;

№ 1082-1/01.04.2011 г. - АНТИБАКТЕРИАЛЕН ГЕЛ 70%;

Дружеството е преустановило дейността си от 2015г. и към момента не упражнява никаква дейност, което удостоверява с декларация № 1/17.03.2016г.

На територията на област Силистра няма регистрирани други юридически лица, които пускат на пазара биоциди.

4. Проверка на дейността на службите по трудова медицина, регистрирани на територията на област Силистра

Цел на проверката: да се провери спазват ли СТМ изискванията на Наредба № 3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина да водят здравни досиета на работещите на хартиен и електронен носител по образец съгласно Приложение № 6 и да си ги предават по служебен път в случаите по чл. 17, ал. 1 от наредбата.

Предмет на проверката: здравни досиета на работещите водени от СТМ.

Обект на проверката: регистрираните СТМ, със седалище в област Силистра.

Начин на извършване на проверката: по документи, относно водените от СТМ здравни досиета на електронен и хартиен носител по образец съгласно приложение № 6 от Наредба № 3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина.

Период на извършване на проверката: 3-то и 4-то тримесечие на 2016 г.

Резултати от проверката:

№	ПОКАЗАТЕЛИ	БРОЙ
1	2	3
1.	Проверени СТМ	6
2.	Извършени проверки	6
3.	Предприети мерки за отстраняване на допуснати нарушения	-
	1. дадени предписания	-
	2. съставени актове	-

Констатации от проверката по съдържанието на здравното досие: Всички СТМ водят здравно досие на електронен и хартиен носител за всеки работещ в обслужваните от тях фирми. Здравното досие е по образец съгласно Приложение № 6 от Наредба № 3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина. Службите работят с програма в която се вписват данните за работещия по всички раздели - Паспортна част, Професионален маршрут, Данни за проведен предварителен медицински преглед, Данни за проведен периодичен медицински преглед, Данни за посещения на работника, Целта на посещението, Здравно състояние и Заключение на службата по трудова медицина за пригодността на работещия да изпълнява даден вид дейност въз основа на картите от предварителния и задължителния периодичен медицински преглед. Здравните досиета се предават по служебен път между службите по трудова медицина и се съставя протокол, който се съхранява в досието на обслужваната фирмата.

Не са установени пропуски в пълнотата на данните в здравните досиета.

5. Проверка за чистотата на населените места на територията на област Силистра

Цел на проверката: да се установи при организиране управлението на битовите и строителни отпадъци от страна на съответните общини спазват ли се изискванията на чл. 31, ал. 1 от Закона за здравето. Извършени са 118 проверки по населени места във всичките 7 общини.

Период за извършване на проверката: юли-октомври, 2016г.

Резултати от проверката:

Организиране на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места: всички общински администрации на територията на област Силистра имат сключени договори с фирми за изпълнение на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. Осигурени са контейнери и кофи за събиране на смесени битови отпадъци. В градовете Силистра, Тутракан и Главиница е организирано разделно събиране на отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло в специални контейнери за целта. Районите около контейнерите се поддържат чисти, не се допуска разпиляване на отпадъци. Отпадъците се извозват до Регионалното депо за твърди битови отпадъци - гр. Силистра. Отпадъците се извозват от населените места периодично, като в градовете и големите села това се извършва 1-3 пъти седмично, а в малките населени места 2-3 пъти месечно.

Връчено е едно предписание за осигуряване в достатъчно количество на съдове за отпадъци през летния сезон и за ремонт на част от наличните съдове за отпадъци. Предписанието е изпълнено в срок.

6. Оценка на организираното хранене на децата и учениците в област Силистра

Цел на проверката: Изпълнение изискванията на Наредба № 2 от 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години, Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години и Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците

Място на проверката:

- Ученически столове, бюфети и автомати за закуски и напитки на територията на училищата;

- Детски заведения (детски ясли, детски градини) – обектите (кухните), в които се приготвя храна за децата в самите детски заведения или самостоятелни такива обекти (кухни-майки).

Обхват на проверката: оценка на храненето, като се обхвалят с предимство необхванатите през 2015г. С тематична проверка обекти, както и тези с констатирани несъответствия в храненето на децата и учениците с действащите нормативни разпоредби. Извършени са 135 проверки в 15 детски и 14 учебни заведения. В учебните заведения са проверени 4 столови за хранене, 10 бюфети и 2 автомата за закуски и напитки.

Обект на проверката: Здравословно хранене на децата и учениците, чрез осигуряване на пълноценна и разнообразна храна, ежедневна консумация на плодове и зеленчуци, достатъчен прием на мляко, млечни продукти и други богати на белтък храни, увеличаване на консумацията на пълнозърнести храни, ограничаване приема на мазнини, захар, сол.

Период на извършване: целогодишно.

Резултати от проверката:

- **Оценка на храненето на децата в детските заведения на област Силистра, съгласно изискванията на Наредба № 2 от 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години и Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години**

В област Силистра през 2016 г. са проверени 15 детски заведения - 14 детски градини и 1 детска ясла. Към всяко детско заведение работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню. Изключение прави община Ситово, в която все още няма медицински специалист.

Във всички проверени детски заведения при приготвянето на храната се използва Сборник рецепти за хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст от 2004 г., а в детската ясла - Сборник с рецепти за хранене на деца от 0 до 3 години. В едно от детските заведения се използват и двата Сборника с рецепти, тъй като в него има деца от 0 до 3 години и деца от 3 до 7 години. Обемът и качеството на храната се определя от хранителен оклад, който за всяка община е различен и е в рамките на 1.40 лв. до 2.40 лв. на ден.

Най-често допускани нарушения

- Във всички проверени детски заведения са установени несъответствия относно влагането на някои хранителни продукти /зеленчуци, олио, подправки/, спрямо обявената рецепта от Сборника с рецепти. Влагането на тези продукти в по-малки количества води до по-ниска енергийната стойност на ястията.
- Мляко /кисело или прясно/, във всички проверени детски заведения, с изключение на детската ясла, не се предлага ежедневно, а само в някои от дните на седмицата.
- Не е достатъчно ограничено влагането на сол в ястията в 14 от проверените детски заведения.
- Влагането на мазнини в 13 детски заведения е под нормите, обявени в Сборника с рецепти.

- **Оценка на храненето на учениците в ученическите столове, съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците**

В проверката са включени 4 ученически стола в област Силистра. Към всяко учебно заведение работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню.

При приготвянето на храната се използва Сборник рецепти за ученическите столове и бюфети - от 2012г.

В два от проверените ученически столове се предлага закуска и обяд, а в другите два - само обяд.

Най-често допускани нарушения:

- Не се предлагат ежедневно зеленчуци, като салата към обяда, в четирите проверени ученически стола.
- В два от проверените ученически столове са установени несъответствия относно влагането на някои хранителни продукти /картофи, яйца, подправки/, спрямо обявената рецепта от Сборника с рецепти. Влагането на тези продукти в по-малки количества води до по-ниска енергийната стойност на ястията.
- В два от проверените ученически столове не е достатъчно ограничено влагането на мазнини, сол и захар в ястията, съгласно съответната рецепта от Сборника.

- **Оценка на храненето на учениците в ученическите бюфети, съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците**

През периода са проверени 10 ученически бюфета в област Силистра.

- **Спазване на изискванията на чл. 5, чл. 6 и чл. 7 от Наредбата:**

В проверените ученически бюфети се предлагат: бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води; айрян и кисело-млечни напитки; плодов и билков чай. В бюфетите се предлагат още сандвичи с месни продукти /шунка, шпеков салам/ и пресни зеленчуци /зеле, краставица/; тестени закуски с плънка от млечни продукти /сирене, извара/; пица; бисквити: десерти на млечно-плодова основа, шоколад и плодове - най-често ябълки, банани и мандарини.

Във всички проверени ученически бюфети не се предлагат пържени картофени и зърнени изделия; екструдирани зърнени продукти с добавена мазнина; пържени ядки; пържени тестени изделия; захарни и шоколадови изделия, с изключение на шоколад; сладкарски продукти с високо съдържание на мазнина и захар - торти и пасти със сметанов и/или маслен крем, сиропирани сладкиши; сухи супи и сухи бульони.

В проверените 2 автомата за закуски и напитки се предлага същия асортимент напитки, бисквити и десерти на млечно-плодова основа, както в бюфетите.

Често допускани нарушения

- В 3 от проверените ученически бюфети не се предлагат натурални 100 % плодови и зеленчукови сокове, както и плодови и плодово-зеленчукови нектари, в които съдържанието на моно- и дизахариди не превишава 20 % от общата маса на продукта.
- Във всички проверени ученически бюфети не се предлагат тестени закуски и хлебчета за сандвич от пълнозърнесто брашно.

Предприети мерки при констатиране на нарушения:

Издадени са 16 броя предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки, относно:

- включване на всички групи храни /в т.ч. зеленчуци, риба, мляко, пълнозърнест хляб/ в седмичното меню;
- влагане на всички продукти от съответните рецепти на Сборниците с рецепти;
- ограничаване влагането на сол и захар при приготвянето на ястията.

При последващия контрол за изпълнение на предписаните мерки се установи изпълнение.

7. Проверка за етикетиране на прекурсори на взривни вещества под ограничение

Проверката не е извършена, тъй като не беше изпратено, цитираното в Указанието за дейността на РЗИ през 2016г., указателно писмо за провеждането ѝ.

V. ПРОУЧВАНИЯ, АНАЛИЗИ И ОЦЕНКИ:

1. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПО КОМПОНЕНТИ

Контролът върху качеството на околната среда е една от основните задачи на общественото здравеопазване. Потенциалният риск от неблагоприятни промени в околната среда и тяхното отрицателно влияние върху здравето на населението е в основата на провеждащото се в град Силистра наблюдение на параметрите на околната среда за оценка на замърсяването на атмосферния въздух, състоянието на качествата на питейните води, нивото на уличния шум и на електромагнитните полета от базовите станции на мобилните оператори.

Атмосферен въздух

Анализът на параметрите на атмосферния въздух на град Силистра беше извършен въз основа на данните за 2015 г. от пункт за мониторинг – ДООС S1-Профсъюзи. Данните са по месеци и показатели: серен диоксид, азотен диоксид и фини прахови частици. Ползватели на данните са РЗИ и Община Силистра.

Качеството на атмосферния въздух в град Силистра е резултат на взаимодействието на географски, климатични и метеорологични фактори. В района на града няма промишлени източници на вредни емисии за здравето на населението.

Съдържанието на серен диоксид в атмосферния въздух на град Силистра има изразен сезонен характер и се дължи на потреблението на твърди горива (дърва и въглища) за отоплителни съоръжения в бита. Замърсяването с азотен диоксид е местен проблем и се определя основно от емисии от автотранспорта. Съдържанието на фини прахови частици в атмосферния въздух се дължи на изгаряне на твърди горива през зимните месеци, а през летните месеци – предимно на увеличен транспортен трафик, недобро състояние на пътната настилка, строителни дейности, които също са източник на висока запрашеност в градската среда, когато не се извършва периодично измиване и оросяване на улиците.

Всяко замърсяване на въздуха се отразява неблагоприятно върху здравето на човека и неговата работоспособност. Сред болестите, свързани с замърсяването на атмосферния

въздух водещи в структурата на заболяемостта на населението за 2015г. са болестите на дихателната система. Най-честите вредни емисии във въздуха са отпадни газове от отоплителни съоръжения в бита, които са с най-голямо значение на източник на замърсяване през зимния период.

Понижение на емисиите от ФПЧ, азотен и серен диоксид във въздуха може да се постигне чрез активно озеленяване, осъществяване на ефективен контрол на транспортната техника при ремонтни дейности, подобряване състоянието на пътната настилка, оптимизиране организацията на движението на МПС, газификация на града и др.

Цялостната оценка на екологичния проблем дава основание да се счита, че решаването му изисква колективни действия за ограничаване на локалното замърсяване. Провеждането на тези дейности ще помогне да се ограничи и здравния риск за хората.

Във връзка с доклада за качеството на атмосферния въздух на град Силистра, Община Силистра предостави на РЗИ *Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух*. Чрез реализация на определени мерки през 2015 г. Община Силистра е допринесла за намаляване нивата на наблюдаваните замърсители. През годината са реализирани мерки, свързани с ремонт на вътрешно-градски пътища, изграждане на вътрешната газоразпределителна мрежа на територията на гр. Силистра, промяна на използваното гориво в общински учебни и детски заведения, почистване и поддържане на уличната мрежа.

Изготвеният анализ на параметрите на атмосферния въздух на град Силистра за 2015г. е изпратен до Община Силистра с конкретни препоръки:

- Община Силистра да представи в РЗИ Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух с мерки, които са финансово обезпечени.
- Да продължи работата за подобряване състоянието на пътната настилка и оптимизиране организацията на движение на МПС в града.
- Да се предвидят повече площи за озеленяване и залесяване на територията на града, както и изолационни растителни пояси от трайна дървесно-храстова растителност, способна да адсорбира аерозолите от въздуха по булевардите и улиците с интензивен транспортен трафик.
- Да се ползва приоритетно системата за мокро метене на улиците с интензивен транспортен трафик.
- Да се осъществява строг контрол при изпълнение на основни и текущи ремонти и при реконструкции на уличната мрежа.

Питейни води

Контролът върху качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели има за цел да защити здравето на хората от химични и микробиологични фактори на замърсяване на питейната вода и да гарантира нейната безопасност, чрез спазване на регламентирания изискванията към качеството ѝ.

През 2016 година беше осъществен постоянен и периодичен мониторинг за съответствието на подаваната към консуматорите питейна вода по показателите, определени в Приложение №1 и Приложение №2 на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови нужди. Провеждането на мониторинга беше съобразено със зоните на водоснабдяване, честотата на пробовземане и пунктовете за пробонабиране съгласно разработената и утвърдена предварително програма.

Извършеният през годината лабораторен контрол по химични и микробиологични показатели е както следва:

Постоянен мониторинг - изследвани са:

- 117 проби питейна вода по химични показатели. Отклонения са установени при 4 от пробите по показатели „мътност“, „нитрати“ и „амониев йон“ (3,4%);
- 119 проби питейна вода по микробиологични показатели. Отклонения от изискванията са установени при 6 от пробите по показатели „Колиформи“ и „Ешерихия коли“ (3,4%).

Установените отклонения са единични и в различни зони на водоснабдяване. При последващо пробонабиране в същите зони не са констатирани несъответствия.

Периодичен мониторинг – изследвани са:

- 23 проби питейна вода по химични показатели. Отклонения са установени при 4 от пробите по показатели „нитрати“ и „фосфати“ (17,4%);
- 22 проби питейна вода по микробиологични показатели. Отклонения са установени при 4 от пробите по показатели „Ентерококи“ и „Ешерихия коли“ (18%).
- 6 проби питейна вода по радиологични показатели. Отклонения не са установени.

Получените резултати от извършения лабораторен контрол по постоянен и периодичен мониторинг през 2016 година, както и резултатите от предходните няколко години показват, че подаваната вода във всички зони на водоснабдяване на област Силистра е с трайни химични показатели за качество в съответствие с показателите за контрол, предвидени в Наредба №9/2001г. Установените отклонения по микробиологични показатели са инцидентни и са най-често следствие на пропуски в ежедневното обеззаразяване, вторични замърсявания при отстраняване на аварии и амортизирана водопроводна мрежа.

Шум

Съгласно Програма за мониторинг на шума в околната среда и изискванията на Наредба № 54 за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда през 2016г. беше изготвена шумовата характеристика на град Силистра, относно шумовите нива в урбанизираната среда. Определените 15 контролни пункта за мониторинг на шума са разпределени в 3 групи и от измерените еквивалентни нива на шум съгласно Наредба № 6 се установи:

- I-ва група (райони с интензивен автомобилен трафик прилежащи към пътни, ж.п. и въздушни трасета) - всички контролни пунктове са с дневни нива на шума над 60 dB, т.е. не съответстват на граничните стойности на дневните нива на шума.
- II-ра група (райони с промишлени източници на шум) - граничната стойност на еквивалентното ниво на шума е 70 dB(A). В тези пунктове измерените дневни нива на шума са в диапазона от 62 до 69 dB(A), т.е. няма превишение на граничната стойност.
- III-та група (райони подлежащи на усилена шумозащита - зони с учебна, лечебна дейност и жилищни зони) - всички измерени дневни еквивалентни нива на шума са над граничните стойности - от 61 dB(A) до 68 dB(A).

В структурата на потока МПС преобладават леките автомобили, спрямо леко- и тежкотоварните. Отн. дял на тежкотоварните автомобили и автобусите е най-малък, но в последните 2-3 години е факт интензивен трафик на тирове по улици в гр. Силистра, прекатегоризирани като част от републиканската пътна мрежа в посока към и от ГКПП с Румъния..

През 2016 г. в шумовата характеристика на гр. Силистра утежняващ фактор са тежкотоварните МПС преминаващи през града, генериращи шум от двигатели и от агрегатите на хладилни контейнери. Засиленият трафик засяга трасето по ул. „Добрич“ (от входа на града до кръстовището с ул. „7-ми септември“), ул. „7-ми септември“ и ул. „Дръстър“ и е свързан с колоните от тежкотоварни, лекотоварни и леки автомобили изчакващи за преминаване на вход и изход през ГКПП-Силистра, разположен на сухопътната граница с РРумъния. Мерките, които е предприела досега администрацията на Община Силистра са палиативни. На този етап няма работещ алтернативен вариант, така че тежкотоварните МПС да не преминават през жилищната зона на град Силистра, разположена в югоизточната част на града, вместо да се насочват към изградения

фериботен терминал в западна промишлена зона на града. Средните нива на шума трайно се запазват над граничните.

Данните потвърждават задържане нивата на шумовото замърсяване в диапазона 63-67 dB(A), приет за непрекомерно висок шум, но носещ сериозен здравен риск. Отн. дял на пунктовете с измерени нива на шум над граничните стойности е значителен (73%) и факторът шум продължава да бъде проблем за здравето и качеството на живот на хората в града.

Като мощен стресов фактор шумът далеч не изчерпва своето вредно въздействие върху организма само със специфичното поражение на слуховата функция. Освен прякото действие върху слуха (увреждане на слуховия анализатор), шумът оказва неблагоприятно въздействие върху централната нервна система, предизвиквайки нервна преумора, смущения в паметта, раздразнителност; въздействие върху вегетативната нервна система – усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви, изменения в сърдечния ритъм, вазоконстрикция и други промени, които повишават артериалното налягане и др. В определен смисъл може да се твърди, че неспецифичното въздействие на шума заема по-важно място в шумовата патология, отколкото специфичното поражение на слуховата функция. Силният шум влошава качеството на живот, а високите шумови нива през нощта причиняват безсъние, нарушават трудоспособността и водят до преумора.

Анализът на шумовата среда в града заедно с протоколите от измерванията от пунктовете за мониторинг през годината са предоставени на Община Силистра със следните препоръки:

- Община Силистра да представи в РЗИ-Силистра Програма за намаляване нивата на шум в града за 2017 г., с набелязани конкретни мерки и възможност за финансовото им обезпечаване и ефективно изпълнение;
- Да се предвиди подходящо озеленяване със съответните видове храсти и дървета, разположени така, че да екранират транспортния шум в урбанизирана среда, при което е възможно да се намали нивото му с 20 – 25 dB(A);
- За стабилизиране и подобряване на акустичната обстановка в града да се работи в посока подобряване състоянието на пътната настилка, подмяна на остарелия автомобилен парк, оптимизиране организацията на движението на МПС;
- Подкрепа на проекти, свързани с използването на възможности за активни шумозащитни мерки в предполагаемите зони за приоритетна шумова защита;
- Насърчаване на придвижването пеша и с велосипед;
- Ограничаване на автомобилното движение и на скоростта на превозните средства;
- Ограничаване на трафика на тежкотоварни автомобили (тирове, цистерни) през града към и от ГКПП-Силистра.

Въпреки ежегодното предоставяне на докладите с анализ и оценка на шумовото натоварване на града в администрацията на Община Силистра, в РЗИ не е получавана обратна информация за предприетите от общината шумозащитни мероприятия и мерки за ограничаване на шума. Това е сигнал за слаба чувствителност на общинската администрация и незаинтересованост да се подобрят пътната мрежа и трафика в града и жизнената среда в урбанизираната територия на гр. Силистра.

Електромагнитни полета:

Мониторинга на обектите – източници на нейонизиращи лъчения има за цел да установи както съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания на Наредба № 9/14.03.1991г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно- защитни зони около излъчващи обекти (обн., ДВ, бр. 35 от 1991г.), така и да се направи оценка на здравния риск за населението, когато се измерят наднормени нива на нейонизиращи лъчения.

На територията на област Силистра са определени 8 пункта за мониторинг на електромагнитни полета, разпределени в 2 групи:

Първа група - детски, учебни и лечебни заведения, разположени в близост до източника на нейонизиращи лъчения или по границите на хигиенно-защитната зона – 1 пункт;

Втора група – пунктове с голяма концентрация на население и жилищни сгради – 7 пункта. Измерванията са извършени от експертите по радиационна хигиена от РЗИ-Русе.

Резултати от мониторинга през 2016г: (с кратък коментар по групи)

Първа група – измерванията са извършени на 30 и 35м. разстояние от излъчвателя. Две измервания са направени в класните стаи и едно измерване пред входа на училището. При пределно допустимо ниво от $10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$ няма установени превишения при нито едно от извършените измервания.

Втора група – във всеки пункт бяха извършени по няколко измервания от различни разстояния до излъчвателя на ЕМП.

При нито едно от извършените измервания няма установено превишение на пределно допустимото ниво от $10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$.

Изводи

- Измерените стойности на различни разстояния от излъчвателя на ЕМП са в хигиенно допустимите норми съгласно Наредба № 9/1991г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. .
- Обследваните антени на мобилните оператори не представляват здравен риск за населението, живеещо в близост до тях.

2. РАЗВИТИЕ И ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

(оценката обхваща сравнително 2015г. и 2014г.)

Развитие и здравословно състояние на децата от детските заведения

През 2015г. в детските заведения в област Силистра подлежащи на профилактичен преглед бяха **2 727** деца (3 205 за 2014 г.) от 110 групи. От тях на възраст от 1 до 3 год. са 106 деца, а от 3 до 7 год. – 2 621 деца, в т.ч. по пол - 1432 момчета и 1295 момичета.

Оценка на ръста на децата – извършени са измервания на **2 654** деца от подлежащите 2 727 деца (97,3%). Разпределението за ръста по групи е следното: I-ва група (норма) – **2 248** деца (82%); II-ра група (разширена норма) - **332** деца; III-та група (извън нормата) - общо **74** деца, от тях: под нормата – 40 деца и над нормата 34 деца.

Оценка на телесната маса на децата е направена въз основа на измерване на **2 654** от подлежащите 2 727 деца (97,3%). От тях в I-ва група (норма) са **2 161** деца (79%), във II-ра група (разширена норма) са **369** деца, а в III-та група (извън нормата) са **124** деца, от тях под нормата – 44 деца и над нормата – 80 деца. Децата със затлъстяване съставляват 3% от обхванатите с оценка ИТМ.

Оценка за физическа дееспособност - броят на децата, покрили нормите за физическа дееспособност е **1732** (63,5%) от общия брой на обхванатите 2727 с профилактичен преглед.

За диспансерно наблюдение по Наредба № 39/2004 г. са отчетени 7 деца от общо 2 654 (0,3%). Отчетени са 2 случая на астма и 2 случая на атрезия и стеноза на уретера. Останалите заболявания са единични случаи – генерализирани разстройства в развитието – детски аутизъм, алергична пурпура (Schonlein Henoch) и Ентеробиус вермикуларис. Масово не се отчитат диспансерни заболявания, защото такива не се подават от общопрактикуващите лекари на медицинските специалисти в детските заведения.

При основния профилактичен преглед в началото на учебната година са регистрирани общо 35 заболявания и аномалии от прегледаните 2 654 деца (1,3 %). От общия брой прегледани деца 106 са на възраст 0-3 год. и 2 548 – на възраст 4-6 год.

Откритите заболявания са както следва: 9 случая със смущения в зрението, 6 случая с астма, 5 случая със затлъстяване, 3 случая със специални симптоми и синдроми (заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи), 3 случая с вродени аномалии, 2 случая с епилепсия. Останалите заболявания са единични случаи.

При децата на 0-3 год. откритите заболявания са 4 (3,8%) от 106 прегледани деца.

При децата 4-6 год. са отчетени 31 заболявания от 2 548 прегледани – 1,2 %. Преобладават случаите със смущения в зрението, астма и затлъстяване.

Отчетените резултати изискват да се насочат повече усилия към причините и да се работи в посока към подобряване на храненето, провеждане на закалителни процедури, осигуряване на добра среда и оптимален микроклимат в помещенията.

Развитие и здравословно състояние на учениците

През учебната 2015г. в учебните заведения в област Силистра подлежащи на профилактичен преглед бяха **8 372** ученика (9888 за 2014 г.) от 414 паралелки. От тях на възраст 7-14 год. са 5 784 ученика, от които 3 102 момчета и 2 682 момичета. На възраст от 14-18 год. са 2 588, от тях 1 298 момчета и 1 290 момичета.

Измервания на антропометричните показатели (ръст и тегло) са направени на 7875 ученика от подлежащите 8 372 ученика (94%).

Оценка на ръста на учениците е направена въз основа измервания на **7 875** ученика. В I-ва група (норма) са общо **6 827** ученика (87%), разпределени по следния начин: при 7-14 год. – 2 538 момчета и 2 228 момичета, а при 14-18 год. – 1 039 момчета и 1 022 момичета. Във II-ра група (разширена норма) попадат общо **754** ученика (9,6%): при 7-14 год. - 297 момчета и 268 момичета, а при 14-18 год. те са 102 момчета и 87 момичета. В III-та група (извън нормата) са 50 момчета и 39 момичета (общо 89 ученика) на възраст 7-14 год. , а на възраст 14-18 год. – 8 момчета и 1 момичета (общо 9 ученика). Всичко 98 ученика под нормата. Над нормата са 34 момчета и 32 момичета (общо 66 ученика) на възраст 7-14 год., а на 14-18 год. – 62 момчета и 68 момичета (общо 130 ученика). Над нормата са **196** ученика. Общият брой ученици от III-та група (с отклонения) са 294 (3,7%).

Оценка на телесната маса на учениците е направена въз основа на измерване на **7 875** ученика. В I-ва група (норма) при 7-14 год. са 2 451 момчета и 2 130 момичета или общо **4 581** ученика, а при 14-18 год. съответно 980 момчета и 972 момичета или общо **1 952** ученика т.е. всичко в I-ва група са **6 533** ученика (83%) спрямо общия брой изтеглени ученици. Във II-ра група (разширена норма) при 7-14 год. са 322 момчета и 311 момичета – общо 633 ученика, а при 14-18 год. са 129 момчета и 136 момичета – общо 265 ученика. Всичко във II-ра група са **898** ученика (11,4%). В III-та група (извън нормата) са общо **444** ученика (5,6%). Под нормата са общо 93 ученика - 73 ученика на 7-14 год. и 20 ученика на 14-18 год. Над нормата са общо 351 ученика - 195 ученика на 7-14 год. и 156 ученика на 14-18 год. Учениците със затлъстяване съставляват 4,5% от обхванатите с оценка ИТМ.

Изследвания за физическа дееспособност Получили оценка над среден 3 за физическа дееспособност са **8 180** ученика от подлежащите 8 372 ученика (98%). Разпределени по възрастови групи: за 7-14 год. – 5 691 ученика и за 14-18 год. – 2489 ученика. Освободени от часовете по физическо възпитание са общо 153 ученика (1,8%). От тях 68 ученика са на 7-14 год. и 85 ученика на 14-18 год. В групи по лечебна физкултура са включени 14 ученика.

Общият брой на учениците, които са отчетени за диспансерно наблюдение е 39 (0,5 % от общия брой прегледани ученици за областта).

За учениците във възрастовата група 7-14 год. са отчетени като диспансерни 17 ученика (11 момчета и 6 момичета). Отчетени са 4 случая на други поведенчески и емоционални разстройства и единични случаи от другите заболявания при момчетата. При момчетата са отчетени 2 случая на други поведенчески и емоционални разстройства и единични други заболявания.

Във възрастовата група 14-18 год. са отчетени диспансерни 22 ученика (13 момчета и 9 момичета) – с епилепсия (2 случая за момчетата и 1 случай за момчетата), астма (2 случая за момчетата и 1 случай за момчетата), юношеска остеохондроза на таза, бедрената кост (2 случая за момчетата) и единични други.

Регистрираните заболявания и аномалии са отразени при основен профилактичен преглед от общопрактикуващия лекар, които са 221 (2,8%) от прегледаните ученици.

С най-голяма честота са случаите с гастрит и дуоденит (31), пневмония и хронични заболявания на тонзилите и аденоидните вегетации (по 22 ученика), слепота и намалено зрение(18), затлъстяване (16), гръбначни изкривявания (14), смущения в зрението (13), хипертонична болест (12); астма, хроничен бронхит и алергичен ринит (по 10 случая), болести на ухото и на мастоидния израстък (8), специални симптоми и синдроми (закване,

тикове, анорексия, енурезис, стереотипи)–7 случая; нарушения на рефракцията и акомодацията (5), епилепсия (4), специфично забавяне в развитието (3); болести на щитовидната жлеза, глухота, остър и хроничен пиелонефрит и камъни в бъбрека и уретера (по два случая) и други единични случаи.

Разпределение на случаите в I, VII и X клас. При учениците от I клас са регистрирани общо 37 заболявания при основен профилактичен преглед (4,5% от прегледаните), при учениците от VII клас - 47 заболявания (5,6% от прегледаните), при учениците от X клас - 36 заболявания (6,0% от прегледаните).

Изводи и препоръки:

- Анализът е изготвен на база данни от профилактични прегледи с непълен обхват, тъй като от някои училища и ЦДГ не са подадени данни, поради липса на медицински специалисти.
- Извършването на анализа се затруднява от обстоятелството, че общопрактикуващите лекари не попълват точно и пълно талоните от проведените профилактични прегледи, поради което постъпилите в РЗИ данни са непълни и неточни.
- Регистрираната остра заболяемост е за сметка предимно на заболяванията на дихателната система.
- Регистрираната хронична заболяемост е за сметка също на заболяванията на сетивата и на обмяната, заболяванията на дихателната система, гръбначните изкривявания.

За намаляване на заболяванията при децата и учениците е необходимо да се работи по-активно в посока към:

- осигуряване ергономично съответствие на училищната мебел, съобразено с ръста на децата в различните възрасти, което е едно от условията за профилактиката на гръбначните изкривявания;
- осигуряване на осветление, съответстващо на хигиенните норми и намаляване престоя пред телевизорите и компютрите – от голямо значение, за да се предотвратят максимално смущенията в зрението на децата в ученическа възраст;
- осигуряване и спазване на оптималната учебна натовареност чрез правилно съставяне на седмичните разписания;
- контрол и мерки по отношение на здравословното хранене на подрастващите, за намаляване случаите със затлъстяване, ХТБ, гастрити и дуаденити;
- повишаване на двигателната активност на децата и учениците, закаляване на подрастващите;
- дейности за намаляване на рисковите поведенчески фактори – тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене и ниска двигателна активност.

3. ОЦЕНКА НА ХРАНЕНОТО НА ОРГАНИЗИРАНИ КОЛЕКТИВИ

3.1. Оценка на храненето на децата в детските заведения, съгласно изискванията на Наредба № 2 от 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години и Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години

Общи констатации:

През 2016 г. са проверени 15 детски заведения (14 детски градини и 1 детска ясла). Към всяко детско заведение работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню. Изключение прави община Ситово, в която все още няма медицински специалисти в детските и учебни заведения.

Във всички проверени детски заведения при приготвянето на храната се използва Сборник рецепти за хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст (от 2004г.), а в детската ясла - Сборник с рецепти за хранене на деца от 0 до 3 години.

Най-често допускани нарушения

Във всички проверени детски заведения са установени несъответствия относно влагането на някои хранителни продукти (зеленчуци, олио, подправки), спрямо обявената рецепта от Сборника с рецепти.

Мляко (кисело или прясно), във всички проверени детски заведения, с изключение на детската ясла, не се предлага ежедневно, а само в някои от дните на седмицата.

Не е достатъчно ограничено влагането на сол в ястията в 14 от проверените детски заведения.

Влагането на мазнини в 13 детски заведения е под нормите, обявени в Сборника с рецепти.

Констатации при приготвяне на храната

В детските заведения храната се приготвя, като се спазват здравословните кулинарни технологии. Основно се използват: варене, задушаване или печене на умерена температура.

3.2. Оценка на храненето на учениците в ученическите столове, съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците

Общи констатации:

В проверката са включени 4 ученически стола. Към всяко от проверените учебни заведения работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню.

При приготвянето на храната се използва Сборник рецепти за ученическите столове и бюфети, от 2012г.

В два от проверените ученически столове се предлага закуска и обяд, а в другите два - само обяд.

Най-често допускани нарушения

В четирите проверени ученически стола не се предлагат ежедневно зеленчуци, като салата към обяда.

В два от проверените ученически столове са установени несъответствия относно влагането на някои хранителни продукти (картофи, яйца, подправки), спрямо обявената рецепта от Сборника с рецепти.

В два от проверените ученически столове не е достатъчно ограничено влагането на мазнини, сол и захар в ястията, съгласно съответната рецепта от Сборника.

Констатации при приготвяне на храната

Във всички проверени ученически столове храната се приготвя, като се спазват здравословните кулинарни технологии. Основно се използват: варене, задушаване или печене на умерена температура.

3.3. Оценка на храненето на учениците в ученическите бюфети, съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците

През 2016г. са проверени 10 ученически бюфета по спазване на изискванията на чл. 5, чл. 6 и чл. 7 от Наредбата.

В проверените ученически бюфети се предлагат бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, айрян и кисело-млечни напитки, плодове и билков чай. В бюфетите се предлагат още сандвичи с месни продукти (шунка, шпеков салам) и пресни зеленчуци (зеле, краставица), тестени закуски с плънка от млечни продукти (сирене, извара), пица, бисквити, десерти на млечно-плодова основа, шоколад и плодове (най-често ябълки, банани и мандарини).

Във всички проверени ученически бюфети не се предлагат пържени картофени и зърнени изделия, екструдирани зърнени продукти с добавена мазнина, пържени ядки, пържени тестени изделия, захарни и шоколадови изделия, с изключение на шоколад, сладкарски продукти с високо съдържание на мазнина и захар (торти и пасти със сметанов и/или маслен крем, сиропирани сладкиши); сухи супи и сухи бульони.

В проверените 2 автомата за закуски и напитки се предлага същия асортимент напитки, бисквити и десерти на млечно-плодова основа, както в бюфетите.

Констатираните нарушения:

В 3 от проверените ученически бюфети не се предлагат натурални 100 % плодови и зеленчукови сокове, както и плодови и плодово-зеленчукови нектари, в които съдържанието на моно- и дизахариди не превишава 20 % от общата маса на продукта.

Във всички проверени ученически бюфети не се предлагат тестени закуски и хлебчета за сандвич от пълнозърнесто брашно.

Предприети мерки при констатиране на нарушения:

Издадени 14 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки, относно:

- включване на всички групи храни /в т.ч. зеленчуци, риба, мляко, пълнозърнест хляб/ в седмичното меню;
- влагане на всички продукти от съответните рецепти на Сборниците с рецепти;
- ограничаване влагането на сол и захар при приготвянето на ястията.

4. ОЦЕНКА НА СЕДМИЧНИТЕ РАЗПИСАНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ

Спазването на седмичните учебни разписания осигурява условия за най-добро усвояване на учебното съдържание, при най-малка степен на умора и опазване здравето на учениците.

За всяко от 48-те училища, подлежащи на оценки (20 средни, 26 основни и 2 начални) бяха изготвени протоколи за оценка на седмичните разписания за всеки учебен срок на учебната 2015/2016г. и предоставени на директорите на училищата и в РИО - гр. Силистра.

Анализът от оценките за I-вия учебен срок показва, че седмичните учебни разписания на всички училища отговарят на здравните изисквания на Наредба № 10. За всички паралелки в училищата е осигурено правилно разпределение на задължителните учебни часове, а при целодневната организация на учебния ден е осигурено правилно разпределение на задължителни учебни часове и самоподготовка, с осигурено време за организиран отдих и обяд между тях.

От оценките за II-рия учебен срок се установи, че за 2 училища (ОУ в с. Цар Самуил и ОУ „Ив. Вазов” в гр. Силистра) са изготвени протоколи с посочени несъответствия и препоръки за изпълнение на здравните изисквания по Наредба № 10. В двете училища в един от дните при някои паралелки не е осигурен минимум един час от културно-образователните области.

VI. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

През отчетната 2016 г. експертите, занимаващи се с профилактика на болестите и промоция на здравето, организираха и реализираха дейности в съответствие с националните и регионалните приоритети в областта на общественото здраве и свързаните с това профилактични дейности.

Основна цел беше популяризиране на здравни знания и разширяване обхвата с профилактични и здравно-промотивни дейности. Работата имаше за цел ограничаване на вредното въздействие на рисковите фактори на околната среда и поведенческите рискови фактори, с цел подпомагане на информирания избор за здравословен начин на живот. Експертите работиха изключително мотивиращо за повишаване нивото на здравните знания, за изграждане на лични умения и нагласи, както и за формиране на подкрепяща здравето жизнена среда. Обект на дейността бяха главно деца, ученици, медицински специалисти в детските заведения и училищата, но също и класни ръководители, възпитатели, педагогически съветници, родители, граждани.

Екипът планира, организира и осъществи редица масови дейности и прояви, свързани с международни и национални дни, посветени на актуални здравни теми, оказва консултативна и методична помощ по проблемите на здравното образование, възпитание и профилактика на болестите, участва в изпълнението на национални програми, относно хроничните незаразни болести, туберкулоза, ХИВ/СПИН и СПИ и др.

1.ДЕЙНОСТИ ПО ОКОЛНА СРЕДА И ЗДРАВЕ

През месец декември беше изготвен годишен доклад с анализ и оценка на **шумовото натоварване** в град Силистра за 2016 г, който включва анализ на състоянието на акустичната среда по данните от проведения мониторинг на шумовото натоварване през 2016 г. с включена динамика за предходни години. От направените изводи са изготвени и предложения за мерки към кмета на Община Силистра, за намаляване на шумовото натоварване на урбанизираната среда.

През 2016 г. беше изготвен анализ на параметрите на **атмосферния въздух** на град Силистра, въз основа на данните за 2015 г. По-важните изводи са следните:

- Качеството на атмосферния въздух в град Силистра е резултат на взаимодействието на географски, климатични и метеорологични фактори. В района на града няма промишлени източници на вредни емисии за здравето на населението;

- Съдържанието на серен диоксид в атмосферния въздух на град Силистра има изразен сезонен характер и се дължи на потреблението на твърди горива (дърва и въглища) за отоплителни съоръжения в бита. Замърсяването с азотен диоксид е местен проблем и се определя основно от емисии от автотранспорта. Съдържанието на фини прахови частици в атмосферния въздух се дължи на изгаряне на твърди горива през зимните месеци, а през летните месеци – предимно на увеличен транспортен трафик, недобро състояние на пътната настилка, строителни дейности, които също са източник на висока запрашеност в градската среда, когато не се извършва периодично измиване и оросяване на улиците;

- Всяко замърсяване на въздуха се отразява неблагоприятно върху здравето на човека и неговата работоспособност. Сред болестите, свързани с замърсяването на атмосферния въздух водещи в структурата на заболяемостта на населението за 2015 г. са болестите на дихателната система. Най-честите вредни емисии във въздуха са отпадни газове от отоплителни съоръжения в бита, които са с най-голямо значение на източник на замърсяване през зимния период.

Изготвеният анализ на параметрите на атмосферния въздух на град Силистра за 2015 г. е изпратен до кмета на Община Силистра с конкретни препоръки за намаляване на вредните емисии.

2.НАЦ.ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОН. НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ (2013-2020г.)

Тютюнопушене

По повод **Световния ден без тютюн - 31 май**:

- Тематично табло във фойето на РЗИ - Силистра.
- Информационен материал на интернет страницата на РЗИ, с мотото за 2016г. определено от СЗО „Стандартизираните опаковки – нека бъдем готови за тях“.
- беседа на тема „Ще изпушиш ли последната си глътка въздух?“ и „Опасните зависимости“ с цел превенция на тютюнопушенето и употребата на психоактивни вещества (ПАВ) сред 40 ученика от седми и осми клас от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-с. Секулово, община Дулово, която беше онагледена с видеопрожекция на образователни филми на МЗ – „Невидимият“ и „Денят на Яна“. На всички ученици бяха раздадени здравно-образователни материали по темата.
- беседа на тема „Ще изпушиш ли последната си глътка въздух?“ и „Опасните зависимости“, свързани с превенцията на тютюнопушенето и употребата на психоактивни вещества (ПАВ), сред 22 възпитаници от ДДЛРГ „Димчо Дебелянов“-гр. Силистра, включваща видеопрожекция на филма „900 градуса“. Всички присъстващи получиха здравно-образователни материали по темата.

По повод на **Международния ден без тютюнопушене - 17 ноември** бяха проведени 9 мероприятия в различни учебни заведения в област Силистра (в СОУ „Йордан Йовков“ – град Тутракан, СОУ „Христо Ботев“ – град Тутракан, СОУ „Васил Левски“ – град Главиница, ПГ по ООТ – гр. Дулово, ОУ „Христо Смирненски“ – гр. Дулово, ОУ „Д-р Петър Берон“ – с. Чернолик и СОУ „Н. Й. Вапцаров“ – гр. Силистра) сред ученици от различни възрасти.

На ученици и учители беше представена презентацията: „АНТИНИКОТИН – Да изберем здравето, когато други избират тютюнопушенето“, включваща: Съставките на тютюна; какво се случва в организма на пушача; възможни рискове за здравето вследствие на тютюнопушенето; какво е абстинентен синдром; финансови вреди, които налага тютюнопушенето; съвети за отказване от тютюнопушенето; какво ще спечелим когато спрем да пушим. В дискусиата с учениците по темата „Тютюнопушене“,желаещите да се откажат от вредния навик получиха безплатна консултация за отказ от тютюнопушенето. Активни и пасивни пушачи имаха възможността да им бъде измерено нивото на въглероден

оксид в издишания въздух и количеството на карбоксиемоглобин в кръвта с апарат Smokerlyzer. На всеки пушач бяха раздадени за попълване теста на Фагерстгьом за никотинова зависимост, както и тест за мотивация и готовност за отказване на цигарите, както и здравно-образователни материали по темата.

Публикуван беше материал на сайта на РЗИ-Силистра, съдържащ препоръки към хората зависими от никотина: Кога е най-подходящият момент за спиране на цигарите; Причини, поради които да се откажем; Препоръки при силно желание за цигара; Какво печелим когато се откажем от тютюнопушенето; Заблудите на пушача; Справяне с абстинентните прояви; Съвети за здравословно хранене и физическа активност при отказване от тютюнопушенето. Във файла на РЗИ-Силистра беше оформено тематично табло.

През 2016 г. с целево финансиране на НППХНБ РЗИ-Силистра изготви 500 броя дигитални „Алкохолът и ние“, а по модула „Тютюнопушене“ бяха раздадени общо 885 ЗОМ.

Злоупотреба с алкохол

РЗИ-Силистра през февруари 2016 г. проведе кампания по повод **Месеца на трезвеността** с насоченост към тийнейджърите и шофиране след употреба на алкохол, превишена скорост и неспазване на правилата за движение.

Във файла на ПГСУАУ „А. Буров“ – гр. Силистра се проведе информационна кампания на тема: „Какво трябва да знаем за алкохола и тютюнопушенето“. На гимназистите бяха раздавани здравно-образователни материали на тема: „Алкохол“ и „Тютюнопушене“. На предварително подготвено за целта табло всеки желаещ ученик написа по един основен проблем свързан с употребата на алкохол и вредните последствия от него. В кампанията се включиха 115 ученици и учители. Изводите които бяха направени са, че младите хора считат като основни проблеми: катастрофите причинени от шофьори употребили алкохол, насилието и неадекватното поведение, както и подтикването към престъпни действия под въздействието на алкохола.

В четири училища в областта (ПГСС „Н. Й. Вапцаров“ – с. Средище, ОУ „Христо Ботев“ – гр. Алфатар, ПГС „Пеньо Пенев“ – гр. Силистра, СОУ „Йордан Йовков“ – с. Окорш) и в обществото „Младост“ – гр. Силистра бяха проведени беседи и беше представен филма на МЗ „42 градуса“, както и специалните алкоочила, които създават възприятие, съотнесимо с възприятието на човек с 1,2 до 1,5 промила алкохол в кръвта. Всеки желаещ имаше възможността да ги изпробва. Дискутирана беше темата: „Злоупотреба с алкохол“, като нагледно бяха представени последствията за здравето на хората при тютюнопушене и системна употреба на алкохол. Всички ученици получиха здравно-образователни материали на тема: „Алкохол“ и „Тютюнопушене“.

Изготвено беше тематично информационно табло във файла на РЗИ-Силистра, а на интернет страницата на РЗИ-Силистра беше публикуван материал посветен на Месеца на трезвеността.

През 2016 г. по модула „Злоупотреба с алкохол“ бяха раздадени 493 ЗОМ.

Нездравословно хранене

През м. март експертите от дирекция „Обществено здраве“ участваха в еднодневен обучителен семинар в НЦОЗА, във връзка с провеждането на **трети етап на Националното проучване за наблюдение на затлъстяването при деца в първи клас**. Обучението беше проведено от представители на НЦОЗА, МЗ и офиса на СЗО за България, които дадоха на ръководителите на екипи инструкции относно начина на провеждане на проучването и указания за попълването на анкетите.

По повод на Европейската инициатива на Световната здравна организация за наблюдение на затлъстяването в детска възраст бяха организирани и проведени срещи с родители на първокласници от трите избрани за проучване училища (СОУ „Васил Левски“ – гр. Главиница, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Силистра и ОУ „Васил Левски“ – с. Яребица). Родителите бяха запознати с целите на проучването, начина на избиране на училище/паралелка, начина на провеждане на проучването, както и с формуляра за попълване от семейството. След проведеното анкетно проучване се извършиха

антропометрични измервания на учениците от включените в проучването три училища. На децата бяха измерени ръст, тегло, ханш и талия.

По повод на **7 април – Световен ден на здравето** беше публикуван информационен материал за сайта на РЗИ-Силистра и беше изготвена брошура „Знаем ли достатъчно за диабета?“ (по материали на СЗО).

По повод на **19 май – Европейски ден за борба със затлъстяването** на сайта на РЗИ беше поместен информационен материал, включващ препоръки за здравословно хранене на населението и актуална статистика относно здравословното хранене на децата и учениците.

По повод **Световната седмица на кърменето (1 – 7 август 2016 г.):**

Информационно табло на тема: „Кърмене“ във фоайето на РЗИ-Силистра.

На сайта на РЗИ беше публикуван материал, включващ информация за Световната седмица на кърменето и обява за организираното мероприятие.

В гр. Силистра се проведе съвместното мероприятие на РЗИ-Силистра и Училище за родители „ЩО Е ТО?“, предназначено за бъдещи и настоящи майки, под формата на урок на открито на тема: „Кърменето – основа за здрава и успешна личност“. За лектор и консултант по кърмене на нашият урок бяха поканени: д-р Румяна Манева - педиатър, неонатолог, завеждащ неонатологичното отделение към МБАЛ-Силистра и Милена Иванова - акушерка в неонатологично отделение към МБАЛ-Силистра. С 14 бъдещи и настоящи майки обсъдихме темите: „Защо кърменето е важно за моето дете“; „Предимства за майката и бебето“; „Хранене на кърмачката“; „Особености при кърменето на недоносени деца“. Всяка майка имаше възможността да сподели проблеми и въпроси, които я притесняват със специалистите, за да намерят решението им. Всички присъстващи получиха здравно-образователни материали по темите. На сайта на РЗИ бяха публикувани материали и снимки от проведения урок на открито.

В РЗИ-Силистра беше разкрит **Консултативен кабинет по здравословно хранене**, в който екип от експерти и инспектори от дирекция „Обществено здраве“ извършва консултативно-методична дейност относно изискванията на Наредба №2 от 7 март 2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни, Наредба №6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения и Наредба №37 от 21 юли 2009 г. за здравословно хранене на учениците. За популяризиране на Консултативния кабинет беше публикуван материал на сайта на РЗИ-Силистра, включващ информация за извършваните услуги, работното време и адреса на кабинета. Във връзка с дейността на новоразкрития Консултативен кабинет по здравословно хранене беше изготвена бланка-протокол за попълване при провеждане на консултации с цел последваща отчетност на дейността на кабинета и информираност за най-често срещаните проблеми и казуси свързани с организираното детско хранене.

По повод на **Световният ден на прехраната – 16 октомври** за посетителите на РЗИ-Силистра във фоайето беше изготвено табло с информационни материали относно глада и недохранването в световен мащаб по данни на Организацията по храните и земеделието към ООН. За популяризиране и увеличаване на обществената информираност по проблема с прехраната беше публикуван и информационен материал на интернет сайта на Здравната инспекция.

За отбелязване на **20 октомври – Световният ден за профилактика на йоддефицитните заболявания** във фоайето на РЗИ-Силистра беше аранжирано табло по темата. Информация за йоддефицитните заболявания и начините за превенция беше публикувана и на интернет страницата на инспекцията.

Във връзка с организираното от МЗ и НЦОЗА **проучване, с цел оценка приема на натрий сред населението на България на възраст 15-75 години**, чрез определяне екскрецията на

натрий в урината, експерт от дирекция ОЗ подбра лица отговарящи на изискванията за участие в проучването. Осем лица разпределени в четири възрастови групи бяха анкетирани под формата на интервю за оценка на консумираните от тях храни. На анкетираните бяха измерени ръст, тегло, обиколка на талията и кръвно налягане. Експертите на РЗИ-Силистра събраха случайни порции урина от участниците за целите на проучването. Пробите бяха разпределени по указания в две епруветки и изпратени за анализ в НЦОЗА. На този етап не сме уведомени за резултатите от проучването.

През 2016 г. с целево финансиране на НППХНБ РЗИ-Силистра изготви 500 броя дипломи „Здравословно хранене на учениците“, а по модула „Хранене“ бяха разпространени 90 ЗОМ.

Физическата активност

По повод **10 Май - Световен ден за движение за здраве и 17 май – Ден на българския спорт:**

В сградата на РЗИ бяха проведени три Кръгли маси с участието на 7-те съорганизатори на „Дунавски спортен празник“ – представители на Община Силистра, БЧК-Силистра, Ученически парламент и Сдружение с нестопанска цел „За по-добра и красива Силистра“, по време на които се обсъждаше организацията по провеждането на предстоящото спортно събитие.

На интернет страницата на РЗИ беше публикуван материал, относно „Дунавски спортен празник“ и масов крос „Мама, татко и аз“, включващ програма на спортното мероприятие, начален час, сборен пункт и беше отправена покана към всички граждани и гости на град Силистра да се включат в спортната инициатива.

На ключови места в града, бяха разлепени плакати и програми на спортното мероприятие. „Дунавски спортен празник“ и масов крос „Мама, татко и аз“ се състоя на 15 май 2016 г. (неделя) в обновения Дунавски парк на град Силистра, с начален час на програмата и спортните игри: 10:00 часа. В програмата бяха включени спортни състезателни игри – крос, дърпане с въже, скачане с чували и футбол на малки вратички, между игрите бяха направени демонстрации от КК „Шото-Витяз“, СК „Багаин“, както и демонстрация на първа долекарска помощ, от представители на БЧК – Силистра. В спортното мероприятие се включиха участници на възраст от 5 до 70 години, от общо 35 семейства.

На сайта на РЗИ беше поместен материал, включващ снимки от проведеният „Дунавски спортен празник“ и масов крос „Мама, татко и аз“, както и имената на класираните участници на 1, 2 и 3 място във всички игри.

По повод на **Световния ден на сърцето – 29 септември** - на сайта на РЗИ-Силистра беше публикуван материал, с кратка информационна статистика за ръста на сърдечно-съдовите заболявания, както и препоръки, за намаляване риска от тях.

3.ДЕЙНОСТИ ПО ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОСТЕОПОРОЗАТА (205)

Във връзка със **Световния ден без остеопороза – 20 октомври:**

Информационни часове с мото „Да запазим костите си здрави до дълбока старост“ се проведеха в пенсионерски клубове №1 и №5 в гр. Силистра. Здравните инициативи на РЗИ бяха онагледени с мултимедийните презентации „Двигателна активност“ и „Профилактика на остеопорозата“ и преминаха при задълбочено внимание от страна на членовете на пенсионерските клубове. Разяснено беше значението на обездвижването за отслабване на костите и на други фактори, свързани с превенцията на „Тихия крадец“. Посетителите беседата имаха възможността да се информират за здравето на своите кости, като попълнят Едноминутния тест за оценка на личния риск от остеопороза на Международната фондация по остеопороза. Бяха раздадени 118 здравно-образователни материала на присъствалите 59 души в двете аудитории.

На сайта на РЗИ-Силистра беше поместена информация за най- значимото социално заболяване остеопороза, за рисковите фактори, които водят до „порести“ кости и фрактури на костите, какви изследвания се извършват за оценка на остеопороза и съвети за намаляване на риска от заболяването.

Изготвено беше тематично информационно табло във фойето на РЗИ.

4.ЗДРАВНА СТРАТЕГИЯ ЗА ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ, ПРИНАДЛЕЖАЩИ КЪМ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (206)

През 2016 г. експертите в Д ОЗ оказаха организационно-методична помощ и реализираха разнообразни дейности по здравната стратегия за лица в неравностойно положение, които бяха организирани в съответствие с традиционните дни, свързани със здравето:

Информационната кампания „Любовен маратон“ в ПГМСС „Н. Й. Вапцаров“-с. Средище, съвместно с лаборант от отдел „Медицински изследвания“ към РЗИ-Силистра. Бяха обхванати 18 лица (8 жени и 10 мъже) с бърз и анонимен тест за ХИВ. Същите бяха консултирани относно превенцията на ХИВ и други СПИ. В часа по безопасно сексуално поведение гимназистите изслушаха лекция, онагледена с мултимедийна презентация „За да не си ХИВ-инфектиран, бъди информиран!“. Часът продължи с видеолектория по темата и завърши празнично с отварянето на „Поща на влюбените“ – колективно четене на любовни послания, предварително изготвени от средношколците в гимназията. Бяха предоставени презервативи и тематични информационни материали на всички участници.

Информационната кампания "Четиридесет и два градуса" в ПГМСС „Н.Й.Вапцаров“ – с. Средище сред ученици от 9 до 12 клас. В хода на кампанията беше представен филма на МЗ „42 градуса“, както и специалните алкоочила, които създават възприятие, съотносимо с възприятието на човек с 1,2 до 1,5 промила алкохол в кръвта. Дискутирана беше темата „Злоупотреба с алкохол“, като нагледно бяха представени последствията за здравето на хората при тютюнопушене и системна употреба на алкохол. На средношколците бяха раздадени здравно-образователни материали по темите „Алкохол“ и „Тютюнопушене“.

Лекция с презентация на тема „Имунитет Видове имунитет Туберкулоза“ в ОУ „Стефан Караджа“, с. Искра – селище с няколко открити случая на туберкулоза през последните няколко години. Преподаватели и ученици от 6 и 7 клас бяха запознати с начините на заразяване, признаците на заболяването и дейностите по профилактика на туберкулозата и получиха здравно-образователни материали с информация по обсъдените теми.

Беседа на тема „Подрастващите и рисковото поведение“ в ОУ „Христо Ботев“-гр. Алфатар, като сред учениците от 6,7 и 8 клас беше изнесена лекция, онагледена с мултимедийна презентация, последвана от представяне на образователен филм и тематични видеоклипове на МЗ. Кампанията приключи с кратка дискусия по темите „Въпроси и отговори за ХИВ/СПИН“. На участниците в кампанията бяха раздадени информационни материали и презервативи.

Беседа на тема "Алкохолът – приятел или враг?" сред учениците от 6,7 и 8 клас. в ОУ „Христо Ботев“-гр. Алфатар, с дискусия на тема „Злоупотреба с алкохол“, по време на която нагледно бяха представени последствията за здравето на хората при тютюнопушене и системна употреба на алкохол. Прожектиран беше филма на МЗ „42 градуса“. Всички ученици получиха здравно-образователни материали по темите „Алкохол“ и „Тютюнопушене“.

АнтиСПИН кампания „Ангажираност, образование, сила“ сред седмокласниците и осмокласниците от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ в дуловското село Секулово за превенцията на ХИВ/СПИН и СПИ. Участниците в кампанията имаха възможност да изслушат АнтиСПИН лекция, онагледена с презентация „За да не си ХИВ-инфектиран, бъди информиран!“. В следващия етап от кампанията на учениците беше представена видеолектория по темите с мултимедийни материали на МЗ. В хода на кампанията бяха раздадени презервативи и тематични материали на всички участници.

Беседи по темите „Ще изпушиш ли последната си глътка въздух?“ и „Опасните зависимости“ сред ученици от седми и осми клас в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-с. Секулово, община Дулово, с цел превенция на тютюнопушенето и употребата на психоактивни вещества (ПАВ). Съдържанието по темата беше онагледено с видеопроекция на образователни филми на МЗ – „Невидимият“ и „Денят на Яна“. На всички участници бяха предоставени здравно-образователни материали.

Беседа на тема „Рискът от инфектиране със СПИН при започнал рано полов живот“ сред учениците в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-с. Сокол, община Главиница. Експерт от РЗИ запозна младата аудитория с рисковете от преждевременното полово общуване за здравето на подрастващите във физически, психически (психосексуален) и социален аспект.

Мероприятието продължи с видеолектория с мултимедийни материали на МЗ. Беседата завърши с дискусия на тема „На какво трябва да наблегнем в превенцията на ХИВ“. Всички участници получиха информационни материали по темите и презервативи.

ОМП на медицинските специалисти от здравните кабинети в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-с. Сокол и от ОУ „Иван Вазов“-с. Зафирово (община Главиница) за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар.

През 2016 г. по здравната стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства бяха разпространени 874 ЗОМ.

5. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ/СПИН И СЕКСУАЛНО ПРЕДАВАНИ ИНФЕКЦИИ (СПИ) (2016-2020 г.) (207)

Основните дейности по програмата бяха насочени към ученици, медицински специалисти, педагози, ромски популации и др., чрез организиране и провеждане на четири кампании през годината, при които бяха обхванати 935 участници. Системно в учебните заведения беше оказвана методична помощ от експерт в дирекция „Обществено здраве“, свързана с подготовката на лекциите, изнасяни от медицинските специалисти в училищата за повишаване нивото на информираност на ученици и учители.

По повод на **14 февруари – Ден на влюбените** бяха реализирани инициативи с наслова „ХИВ НЕ СЕ ПРЕДАВА ОТ ПРЕГРЪДКА И ЦЕЛУВКА. ПРЕДАВА СЕ ОТ НЕВЕЖЕСТВО.“:

Информационната кампания под надслов „Любовен маратон“ в ПГМСС „Н. Й. Вапцаров“-с. Средище, съвместно с лаборант от отдел „Медицински изследвания“ към РЗИ-Силистра. Бяха обхванати 18 лица (8 жени и 10 мъже) с бърз и анонимен тест за ХИВ, консултирани относно превенцията на ХИВ и други сексуално предавани инфекции. В часа по безопасно сексуално поведение гимназистите изслушаха лекция, онагледена с мултимедийна презентация „За да не си ХИВ-инфектиран, бъди информиран!“. Часът продължи с видеолектория по темата и завърши празнично с отварянето на „Поща на влюбените“ – колективно четене на любовни послания, предварително изготвени от средношколците в гимназията.

Информационната кампания „Светът е голям и любов дебне отвсякъде“ в ПГСУАУ „Атанас Буров“. Екип на КАБКИС към РЗИ-Русе предостави възможност на гимназистите, преподавателите и помощния персонал в училището за доброволно и анонимно консултиране и изследване за ХИВ. Обхванати с бърз и анонимен тест бяха 69 лица (53 жени и 16 мъже). В хода на кампанията експерт от дирекция „Обществено здраве“ привлече средношколците за участие в здравно-образователна игра с изготвяне на табло „Оригинални послания за удоволствията от живота без риск за здравето“ и представяне на АнтиСПИН видеолектория с мултимедийни материали на МЗ.

Съвместната инициатива на на РЗИ-Силистра и Общинския консултативен съвет по въпросите на младежта (ОКСВМ), заедно с представители на Ученическия парламент, ОДК, Община Силистра – отдел „Образование и младежки дейности“, ПИЦ, МКБППМН и Български младежки червен кръст (БМЧК), проведена на площад „Свобода“. Младежи-доброволци в отличителни бели престилки с лого „РЗИ-Силистра“ раздаваха на връстници и минавачи в центъра на града брошури, картички и презервативи, като даваха информация за превенцията на СПИН и СПИ и за местонахождението и дейността на здравната инспекция.

Инициатива на РЗИ-Силистра в рамките на Националната АнтиСПИН кампания за Деня на влюбените в ОУ „Христо Ботев“-гр. Алфатар. На вниманието на учениците от 6,7 и 8 клас беше представена образователна видеолектория с мултимедийни материали на МЗ. Експерт от Д ОЗ изнесе лекция на тема „Подрастващите и рисковото поведение“, онагледена с презентация „За да не си ХИВ-инфектиран, бъди информиран!“. В следващия етап от мероприятиято „Въпроси и отговори за ХИВ/СПИН“ се включиха всички участници в кампанията. „Посланиците на влюбените“ от РЗИ-Силистра отвориха „Любовната кутия“ с

послания на тема „Какво е за мен любовта..?“, предварително изготвени от учениците за усмихнат, празничен финал на мероприятиято.

По време на училищните АнтиСПИН кампании на всички участници бяха предоставени презервативи, здравно-превантивни материали и индивидуални съвети за предпазване от сексуално преносими инфекции. Бяха предоставени и тематични плакати на всяко училище – домакин на проведените кампании.

„Дни на отворени врати“ – за предоставяне на изследвания за ХИВ и СПИ. По данни на лаборатория „Медицински изследвания“ в РЗИ-Силистра са обхванати 7 лица (3 жени и 4 мъже) с бърз и анонимен тесте за ХИВ, както и изследвания за сифилис и хепатит С (по метода ELISA). На изследваните лица бяха предоставени презервативи.

По повод на **Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН – 15 май 2016 г.** бяха реализирани дейности под надслов „Ангажираност, образование, сила“:

Кампания „Ангажираност, образование, сила“ сред седмоласниците и осмоласниците от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ в дуловското село Секулово за превенцията на ХИВ/СПИН и СПИ. Участниците в кампанията имаха възможност да изслушат АнтиСПИН лекция, онагледена с презентация „За да не си ХИВ-инфектиран, бъди информиран!“ и видеолектория по темите с мултимедийни материали на МЗ.

Информационната кампания „Подрастващите и рисковото поведение“ със съдействието на екип от лабораторията към РЗИ-Силистра сред млади хора в риск от ДДЛРГ „Димчо Дебелянов“. Експерт от Д ОЗ изнесе лекция, с която информира и разясни на разнородната по възраст аудитория начините на заразяване и предпазване от ХИВ и СПИ и кога, къде, как се прави изследването за ХИВ-антителата. Шест от участниците, навършили 16 години осъществиха своя първи тест по време на кампанията. Видеопроекцията на образователния филм „Като насън“ и на тематичните видеоклипове на МЗ онагледиха и затвърди казаното преди това от експерта.

Информационната кампания за жители на гр. Дулово на тема „Ангажираност, образование, сила“, с предоставена от РЗИ-Силистра възможност за безвъзмездно и доброволно консултиране и изследване за ХИВ, хепатит С и сифилис от екип на лабораторията в здравната инспекция. В мобилния кабинет, стационариран на градския площад, преминаха експресен тест за ХИВ общо 38 лица (24 мъже и 14 жени), като 33 лица от тях (19 мъже и 14 жени) се възползваха и от допълнително предоставената възможност за изследване за сифилис и хепатит С.

В хода на кампанията бяха раздадени презервативи и тематични материали на участниците.

Национална лятната АнтиСПИН кампания - в област Силистра бяха проведени три Агитационни кампании:

АнтиСПИН инициативата за жителите на гр. Тутракан На ХИВ-скрининг с експресен тест пожелаха да преминат 40 лица (29 жени и 11 мъже). От предоставената допълнителна възможност за изследване на сифилис, хепатит тип С и тип В се възползваха 38 лица (28 жени и 10 мъже).

Изнесена акция в селата Ситово и Искра (община Ситово) Мобилният кабинет на РЗИ-Силистра обслужи пожелалите 59 лица да проверят своя ХИВ-статус (46 жени и 13 мъже). Изследване за сифилис и хепатит пожелаха 57 лица (45 жени и 12 мъже).

Информационна кампания под надслов „Животът не е хазарт. Не го проигравай!“ се проведе в центъра на град Силистра, на площад „Свобода“ и на открития плувен басейн в хотелски комплекс „Дръстър“. АнтиСПИН инициативата на РЗИ привлече 92 лица (69 жени и 23 мъже), които пожелаха да узнаят своя актуален ХИВ-статус чрез бърз и анонимен тест, като получиха и безплатни индивидуални съвети.

По време на трите кампании на всички участници бяха предоставени здравно-образователни материали, презервативи и важни съвети за предпазване от сексуално преносими инфекции.

„**Месец на отворените врати**“ за **безплатни изследвания в лабораторията на РЗИ** – по данни на отдел „Медицински изследвания“ за периода 15 август 2016 г. – 15 септември 2016 г. бяха отчетени 36 лица (8 мъже и 28 жени), доброволно консултирани и изследвани

за ХИВ в лабораторията на РЗИ-Силистра. От тях 33 лица (6 мъже и 27 жени) пожелаха да се възползват и от безплатните серологични изследвания за хепатит В, хепатит С и сифилис. На изследваните лица бяха предоставени презервативи.

По повод на **Европейската седмица за изследването на ХИВ (18.11.2016 г. – 25.11.2016 г.)** и **Световния ден за борба с ХИВ/СПИН – 1-ви декември 2016 г.** се осъществи:

Информационната кампания „Ние сме ЗА превенцията на ХИВ“ в места за социални услуги от резидентен тип (Центъра за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания в гр. Тутракан, Центъра за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания в с. Кайнарджа и Кризисен център за жени и деца, жертва на трафик и домашно насилие в гр. Силистра).

В хода на кампанията „Ние сме ЗА превенцията на ХИВ“ подрастващите и младежите изслушаха лекция, последвана от видеолектория на образователния филм „Като насън“ и клипове на МЗ. В заключителния етап на кампанията участниците „рисуваха“ върху дланите си послания за бъдещата превенция на ХИВ, които бяха фотографирани от експерт на РЗИ.

Беседа на тема „Рискът от инфектиране със СПИН при започнал рано полов живот“ сред ученици от 5-8-ми класове в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-с. Сокол, община Главиница. Мероприятието продължи с видеолектория и завърши с изписване на думи/кратки изрази на дланите на участниците „ЗА“ превенцията на ХИВ.

Кампания под надслов „Свят без СПИН“ сред ученици от 10-ти и 11-ти класове в СОУ „Н. Й. Вапцаров“ в гр. Силистра. Експертът от РЗИ-Силистра привлече средношколците за участие в беседа за припомняне на начините за заразяване с ХИВ, начините за предпазване и фокусира вниманието им върху хигиената в междуличностните отношения и личната отговорност, като най-сигурната превенция срещу СПИН и СПИ. Информацията, поднесена от експерта по време на беседата, беше онагледена с образователния филм „Като насън“ и кратката кинематография в стил нямо кино на черно-бялата лента „Малката кондомораздавачка“.

На всеки един участник в инициативите на РЗИ-Силистра бяха предоставени презервативи и здравно-образователни материали, както и тематични плакати на всяко училище/място за социална услуга от резидентен тип – домакини на проведените кампании.

„Дни на Достъпна грижа за превенцията на ХИВ“ в лаборатория „Медицински изследвания“ на РЗИ-Силистра през периода 15.11.2016 г. – 2.12.2016 г. – от предоставената безплатна възможност за анонимно и доброволно консултиране и тестване за ХИВ са се възползвали 11 лица (8 жени и 3 мъже). На изследваните лица бяха предоставени презервативи.

По време на АнтиСПИН кампаниите, реализирани от РЗИ-Силистра през 2016 г. бяха разпространени 1511 броя здравно-образователни материала и 3856 броя презерватива сред 935 ученици и граждани, изготвени бяха 3 тематични здравно-информационни табла и бяха публикувани 10 здравнообразователни материала на интернет страницата на РЗИ. Бяха проведени 2 радиоинтервюта с експерт от Д ОЗ и поместени 4 публикации в електронни медии и областни ежедневници.

6. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА (208)

Във връзка с Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България и **Световния ден за борба с туберкулозата - 24 март** бяха реализирани 3 инициативи под наслов „Обединени в борбата срещу туберкулозата“:

Здравно-информационната кампания с видеопоказ и презентация на тема „24 март – Световен ден за борба с туберкулозата“ сред 39 ученици от 7 и 8 клас в СОУ „Васил Левски“-гр. Главиница;

Лекция с презентация на тема „Имунитет. Видове имунитет. Туберкулоза.“ сред 31 шестокласници и седмокласници в ОУ „Стефан Караджа“-с. Искра;

Информационната беседа „Обединени в борбата срещу туберкулозата“ сред 19 механизатори от Земеделска кооперация „Христо Ботев – 92“ в гр. Тутракан.

В хода на трите информационни събития бяха разпространени 218 здравно-образователни материала за профилактиката на заболяването.

На ключови места в града бяха разлепени актуални плакати, предоставени от МЗ.

На сайта на РЗИ-Силистра бяха публикувани здравно-образователен материал, озаглавен „Информационна кампания „Обединени в борбата срещу туберкулозата““, в който са поместени и епидемиологичните данни за заболяемостта от туберкулоза в област Силистра от 2004 г. до 2015 г., както и обява за безплатни прегледи за туберкулоза в ПФО на МБАЛ-Силистра.

Във фойето на РЗИ беше оформено тематично табло със слогана „Обединени в борбата срещу туберкулозата“.

7. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛАКТИКА НА ОРАЛНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРИ ДЕЦА ОТ 0 ДО 18 ГОДИШНА ВЪЗРАСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2015 - 2020 г. (209)

На 22 декември 2016 г. беше проведено мероприятие сред приемните родители от община Силистра по темите: Кои са най-честите орални заболявания; Кога трябва да започне профилактиката; Устна хигиена; Какво е силанизиране на молари при деца; Запознаване с Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 годишна възраст (2015 - 2020 г.); Къде и кога могат да бъдат силанизирани безплатно първите постоянни молари на деца от 5 до 8 години по програмата в област Силистра.

През 2016г. по програмата са обхванати общо 207 деца на възраст от 5 до 9 години от общините: Силистра, Кайнарджа, Дулово, Тутракан, Ситово и Алфатар, като общия брой на силанизираните зъби е 800.

8. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СЕКСУАЛНОТО И РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЕ (211)

Лекция на тема „Подрастващите и рисковото поведение“ в ОУ „Христо Ботев“ в гр. Алфатар и сред деца в ДДЛРГ „Димчо Дебелянов“. Експерт от Д ОЗ информира учениците за негативните последици от ранните сексуални взаимоотношения, ранната бременност, която винаги носи своите рискове (раждане на дете с увреждане), възпрепятстване на образователното развитие, болести, предавани по полов път, аборт, сексуални и здравословни проблеми.

Лекция на тема „Какво (не) знаем за пубертета...“ сред четвъртокласниците от 3 паралелки в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-гр. Силистра. Експерт от Д ОЗ запозна аудиторията от ученици с физическите изменения и психологическите промени, които (ще) съпътстват съзряването им. Експертът разясни важността от споделянето на преживяванията, свързани с многото промени по време на пубертета с най-близките – родители, братя и сестри, приятели. По време на лекцията експертът обсъди с учениците как да си изработят здравословен начин на живот и тяхната собствена отговорност за личната хигиена.

Разпространи са 162 информационни материала по темата сред общо 130 участници.

9. ДРУГИ ТЕМИ:

По повод на Световния ден за психично здраве – 10 октомври на сайта на РЗИ беше поместен информационен материал, който разяснява какво представлява „Психологическото консултиране“ и кои са неговите „инструменти“ за намаляване на негативните преживявания на клиентите на психологическото консултиране, как процесът на освобождаване от прекомерното страдание се превръща в път на личностно израстване.

10. ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ

През 2016 г. беше оказвана организационно-методична помощ от експертите в дирекция „Обществено здраве“ на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските и учебни заведения. Организационно-методичната помощ беше насочена към планиране и отчитане на дейността по промоция и превенция на здравето на децата и учениците, анализ на данните от профилактичните прегледи, работа по Национални програми и здравно-образователни дейности.

Обхванати са 66 лица в детски градини, училища и специализирани заведения за социални услуги за деца и възрастни в Силистренска област, като е оказана методична помощ на 63 медицински специалисти и са консултирани 5 немедицински лица.

През 2016 г. бяха организирани редица масови прояви по Национални здравни програми и здравни дни. Общо са проведени 20 масови прояви по различните програми с 1544 участника.

С целеви средства по НППХНБ бяха изработени 1000 броя ЗОМ:

- Дипляна „Здравословно хранене на учениците“ – 500 бр.
- Дипляна „Алкохолът и ние“ – 500 бр.

Реализирани бяха 53 обучителни дейности от експертите с 2149 лица, от тях 1839 деца до 18 г., 257 лица в трудоспособна възраст и 53 лица над 65 г.

Изготвени бяха 12 тематични здравно-информационни табла във фоайето на РЗИ във връзка с отбелязване на традиционните дни на здравето.

Разпространени бяха общо 8311 броя ЗОМ (дипляни, флаери, плакати и презервативи) сред различни възрастови групи от населението.

Всички дейности по профилактичните програми бяха своевременно отразявани, получиха широк медиен отзвук, станаха достояние на обществеността, повишиха авторитета на институцията.

УП.ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Дейността на лабораторията включва лабораторен контрол на проби:

- води;
- биоциди и разтвори за дезинфекция;
- храни;
- козметични продукти;
- химични агенти и прах в работна среда;
- физични фактори на средата – микроклимат, шум и осветление.

Дейността на лабораториите се осъществява на база годишен план, разчетен по тримесечия и месеци, разработен на базата на указания на МЗ. Планът за лабораторен контрол се изготвя съвместно с оперативните звена Д ОЗ и Д НЗБ.

В дейността на лабораториите се включват планови анализи по ДЗК, анализи по повод на жалби и сигнали от граждани и във връзка със заявления за лабораторни услуги от физически и юридически лица.

Лабораторното звено е акредитирано като орган за контрол от вид А, съгласно БДС EN ISO/ IEC 17020:2012.

От 01.07.2016 г. временно е преустановено извършването на контрол на води и храни по санитарно-микробиологични показатели поради напускане на лекаря микробиолог и двамата мл. експерти от отдел „Медицински изследвания“ на Дирекция НЗБ. ИА БСА издаде нова Заповед № А 525/17.10.2016 г. за ограничен обхват на ОКА към Сертификат за акредитация № 32 ОКА.

Пробонабирането по ДЗК се извършва от здравните инспектори, а при заявени анализи като услуги на физически и юридически лица – от лабораторен специалист или експерт.

Резултатите от лабораторните анализи се отразяват в протокол и се придружават със Сертификат за контрол. За показатели извън обхвата на акредитацията, се издават само протоколи от контрол.

Въведена е програма за обучение на кадрите с цел повишаване на квалификацията и професионализма на специалистите чрез включване в курсове и провеждане на вътрешни обучения. През изтеклата 2016 г. един от главните експерти участва в обучение в НЦЗПБ на тема „Лабораторни методи за химичен контрол на дезинфектанти“. Проведени бяха и планираните два тематични семинара с лектори главните експерти от лабораторията. Служителите работиха по индивидуални програми за повишаване на квалификацията за

усвояване на нови лабораторни дейности, за запознаване с нови или изменени нормативни документи, касаещи извършването на контрола.

Материално-техническата база на лабораториите съответства на изискванията на ИА БСА. Лабораторното звено разполага с 3 химични лаборатории, тегловна, приемна сектор и гардеробна.

Химичните лаборатории са оборудвани с необходимите работни плодове, камини, шкафове за съхранение на лабораторната стъклария, консумативи и пособия. Осигурени са два хладилника за съхранение на проби, реагенти и разтвори. Лабораторията разполага с необходимото измервателно оборудване за провеждане на химичните изпитвания: електронна аналитична везна, електронна лабораторна везна, Спектрофотометър Спекол 11, Фотометър SPEQTROQUANT NOVA 60, рН-метър, кондуктометър, рефрактометър, сушилни, муфелна пещ, дестилатори, водни и пясъчни бани. Контролът на физични фактори на средата се извършва с интегриращ прецизен шумомер В&К, интегриращ прецизен шумомер Robotron 00026, комбинирани уреди за измерване на микроклимат тип TESTO 452 и 445 и луксметри. За пробонабиране на прах и химични агенти в работната среда се използват персонални пробовземни помпи APEX CASELLA и дрегери на фирма Хигитест. Лабораториите разполагат с необходимите еталони и стандартни образци за осъществяване на качествен контрол съгласно акредитирания обхват. Средствата за измерване /СИ/ са идентифицирани и картотекирани в регистрационни картони, съдържащи необходимата информация. Всички СИ, които влияят върху резултатите от контрола, са калибрирани съгласно утвърдена Програма за калибриране. Всички СИ, които подлежат на калибриране, имат сертификат или свидетелство за калибриране, удостоверяващо проследимостта на измерванията в съответствие с националните еталони.

През 2016 г. в лабораториите са постъпили 1103 проби и са извършени 5744 физико-химична анализа, в т.ч.:

- 827 проби с 4687 анализа са за целите на ДЗК (75% от пробите и 81% от анализите);
- 276 проби с 1057 анализа по заявления за услуги от физически и юридически лица (25% от пробите и 19% от анализите).

Анализираните проби са групирани по направления, както следва:

- козметични продукти – само за целите на ДЗК 27 бр.;
- биоциди и разтвори за дезинфекция – само за целите на ДЗК 300 бр.;
- храни – за целите на ДЗК 133 бр., по заявления 48 бр.;
- води – за целите на ДЗК 253 бр., по заявления 111 бр.;
- шум – за целите на ДЗК 93 бр., по заявления 13 бр.;
- микроклимат – за целите на ДЗК 21 бр., по заявления 29 бр.;
- осветеност – само по заявления 69 бр.;
- хим. агенти и прах – само по заявления 6 бр..

През 2016 г. са издадени 544 бр. Сертификата за контрол от акредитирания обхват на ОКА и 56 бр. протоколи за контрол, извън акредитирания обхват.

Осъществена през 2016г. лабораторна дейност по държавния здравен контрол и по изпълнение на услугите заявени от физически и юридически лица включва:

1.ВОДИ

Лабораторната дейност по контрол на води по физико-химични показатели обхваща:

- Контрол на питейни, минерални, трапезни и подземни води;
- Контрол на води от плувни басейни;
- Контрол на природни води от открити водоеми.

По мониторинга на питейни води:

В изпълнение на плана на РЗИ-Силистра за контрол и мониторинг на питейни води през

2016 г. са взети и анализирани общо 194 проби води (от първичен и последващ контрол):

По постоянния мониторинг на питейни води:

117 проби от централната водопроводна мрежа на населените места, с отклонения на 4 проби по показател мътност, амониев йон и нитрати. Извършени са 1371 изследвания по физико-химични показатели, с 1367 отговарящи на нормативните изисквания (99,7%);

По периодичния мониторинг на питейни води:

- 23 бр. проби от пунктове на централно водоснабдяване, с отклонения на 4 проби по показател фосфати и нитрати. Извършени са 968 изследвания по физико-химични показатели, с 964 отговарящи на нормативните изисквания (99,6%);
- 6 проби води с извършен радиологичен анализ в РЗИ Варна. Отклонения от нормативните изисквания не са установени.

За обективизиране дейността по ДЗК на води за питейно-битови цели през 2016 г. за анализ в химична лаборатория са постъпили:

- 16 проби от водопроводната мрежа на ведомствено водоснабдяване за питейно-битови цели. Извършени са 192 изследвания по физико-химични показатели, отговарящи на нормативните изисквания;
- 25 проби от местни водоизточници, с отклонения на 8 проби по показател нитрати и ел. проводимост. Извършени са 275 изследвания по физико-химични показатели, с 266 отговарящи на нормативните изисквания (96,7%);
- 4 проби от необработени (сурови) води от водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, поради възникнало наводнение в района на един от кладенците в общ. Главиница. Отклонения от нормативните изисквания не са установени. Извършени са 80 изследвания по физико-химични показатели.

През 2016 г. по повод на жалби за качеството на питейната вода са изследвани:

- 6 проби от централното водоснабдяване. Извършени са 72 изследвания по физико-химични показатели. Отклонения от нормативните изисквания не са констатирани;
- 1 проба от местен водоизточник (гравитачна чешма). Извършени са 11 изследвания по физико-химични показатели. Отклонения не са констатирани.

По контрола на водите от плувни басейни:

По държавния здравен контрол през 2016 г. са извършени 450 физико-химични изследвания на проби от водите на 10 плувни басейни (8 открити и 2 закрити басейна), от тях 393 (87,3%) отговарят на санитарно-хигиенните изисквания, а 57 (12,7%) не отговарят. Отклоненията са по показатели амоняк, остатъчен хлор, нитрити и окисляемост.

По заявления на физически и юридически лица за контрол на плувни басейни са извършени 75 изследвания по физико-химични показатели, от които 8 бр. (11%) са с отклонения по показатели амоняк и остатъчен хлор.

По контрола на продукти и стоки със значение за здравето на човека:

През 2016 г. в РЗИ Варна е извършен анализ на 9 проби бутилирани води (2 бр. натурални минерални води, 1 бр. изворна вода и 6 броя трапезни води) по физико-химични показатели. Отклонения от нормите не са констатирани.

По заявления на физически и юридически лица

През 2016 г. постъпили са 64 проби води от централни и ведомствени водопроводи, кладенци за ведомствено водоснабдяване, местни водоизточници /гравитачни чешми и кладенци/. Извършени са 564 физико-химични изследвания от:

- 6 проби с 40 изследвания на води от централен водопровод, без отклонения от нормативните изисквания по физико-химични показатели;

- 17 проби с 222 изследвания на води от водопроводната мрежа за ведомствено водоснабдяване, без отклонения от норм. изисквания по физико-химични показатели;
- 3 проби със 17 изследвания на води от местни водоизточници (гравитачни чешми и кладенци), с отклонение по показател нитрати в 1 проба;
- 39 проби с 285 изследвания на вода от кладенци за ведомствено водоснабдяване с 3 бр. изследвания с отклонение по показател нитрати;
- 2 проби с 6 изследвания на бутилирана вода, без отклонения от нормативните изисквания по физико-химични показатели;
- 2 проби с 26 изследвания на вода от повърхностни водоизточници (открит водоем и местен водослив);

2.ХРАНИ

По държавния здравен контрол

През 2016 г. са постъпили за контрол 133 проби храни във връзка с оценка на храненето в ученическите столове и бюфети по Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците. От извършените 352 изследвания 130 са нестандартни съответно по показатели: мазнини - 48 броя, готварска сол - 31 броя, други показатели – 51 броя (енергийна стойност, тегло на една порция, тегло на вложените продукти, захар).

По заявления на физически и юридически лица

През отчетния период в сектора са постъпили 48 бр. проби храни по заявления на физически и юридически лица, като са извършени 202 изследвания по физико-химични показатели. Констатирано е отклонение в 1 проба с 1 нестандартно изследване (98% стандартност на постъпилите проби храни). Постъпилите проби храни по вид са както следва:

- 1 проба растително масло, 2 изследвания, без отклонения;
- 5 проби зърнени храни, хляб, брашно, с 15 изследвания, без отклонения
- 26 проби ядки и маслодайни семена, 121 изследвания, без отклонения;
- 4 проби подправки, с 24 изследвания, без отклонения;
- 1 проба безалкохолна напитка - боза, с 1 изследване и с отклонение от нормата по показател киселинност;
- 1 проба малотрайно сладкарско изделие, с 2 изследвания, без отклонения;
- 1 проба готово за консумация кулинарно изделие, с 1 изследване, без отклонение;
- 9 проби готварска сол, с 36 изследвания за органолептика и съдържание на калиев йодат, без отклонения.

Постъпилите за анализ проби храни по повод на заявления на физически и юридически лица са основно във връзка с контрола по поддържането на системите за управление на безопасността на храните или процедури, основани на принципите на HACCP.

3.КОЗМЕТИЧНИ ПРОДУКТИ, ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА И СМЕСИ, БИОЦИДИ И РАЗТВОРИ ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЯ

Контрол на козметични продукти по физико-химични показатели:

За обективизиране дейността по здравния контрол на козметични продукти са постъпили за физико-химичен контрол и са анализирани 21 бр. проби козметични продукти в т.ч.:

- за водороден пероксид – 8 бр.
- за тиогликолова киселина, нейните соли – 2 бр.
- за оксалова киселина, нейните естери и алкалните ѝ соли – 2 бр.
- за борна киселина, борати и тетраборати– 3 бр.
- за амоняк – 4 бр.
- за формалдехид и параформалдехид – 2 бр.

Несъответствия не са констатирани.

По мониторинга за съдържание на тежки метали:

Постъпили са 6 проби козметични продукти, в т.ч. 3 проби от продукти, предназначени за гримиране на деца, в това число и комплекти за деца и 3 проби от продукти за грижа за кожата на лицето, тялото, краката и ръцете.

Пробите са разработени (минерализирани) в лабораторното звено и са изпратени за количествен анализ на тежки метали (олово и кадмий) в РЗИ Варна. Несъответствия не са установени.

Поради липса на производители на козметични продукти на територията на областта, не са постъпвали проби по заявления на юридически лица.

Контрол на химичните вещества, смеси и изделия:

През 2016 г. в РЗИ Варна са изпратени 2 бр. изделия /обеци и колие/ за изследване съдържанието на никел. Отклонения от изискванията на Приложение XVII на Регламент REACH не са установени.

Контрол на биоциди и разтвори за дезинфекция от ООП

За обективизиране контрола на биоцидите за дезинфекция и дезинфекционните разтвори от тях през 2016 г. са постъпили 150 проби биоциди и 150 проби дезинфекционни разтвора. Извършени са 300 изследвания за определяне съдържанието на АДВ. Пробите са взети по ДЗК от лечебни заведения и ООП (здравни, учебни и детски заведения, фризьорски, бръснарски и козметични салони). От тях 16 проби биоциди (11%) и 26 проби дез.разтвори (17%) не съответстват на обявените и изискващи се концентрации.

4. ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Дейността в това направление включва държавен здравен контрол на микроклимат, шум и осветление в ООП, мониторинг на шума в урбанизираните територии, както и по заявления на физически и юридически лица.

Контрол по ДЗК: През 2016 г. по повод на жалби за ниски температури в ООП (средношколско общежитие, търговски обект, библиотека, банка) се извършиха 21 бр. измервания на микроклимата. Отклонения от нормите са констатирани при 16 от тях (76%).

Национална система за мониторинг на шума в околната среда:

Съгласно Програмата за мониторинг на шума в околната среда и изискванията на Наредба № 54 за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда (обн.ДВ бр. 3/2011 г.) са определени 15 контролни пункта за мониторинг на шума в гр. Силистра, които са разпределени в 3 функционални групи:

Първа група – райони, прилежащи към пътни, ж.п. и въздушни трасета (интензивен автомобилен трафик);

Втора група – райони с промишлени източници на шум;

Трета група – райони, подлежащи на усилен шумозащита.

Бяха извършени 90 измервания на дневното шумово ниво в тези пунктове. Пунктовете, в които има превишение на граничните стойности на шума, съгласно граничните стойности в Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на човека (обн. ДВ бр. 58/2006 г.) са съответно:

В Първа група – всички пунктове са с превишение на граничните стойности на шума;

В Трета група – всички пунктове са с превишение на граничните стойности на шума.

Във Втора група – няма превишение на граничните стойности на шума;

От извършените 90 измервания на шума, над граничните стойности са 69 броя /77%/.

Преобладават пунктовете с нива 63-67 dB/A/ са 7 на брой, в диапазона 68-72 dB/A/ - 6 на брой, а в диапазона 58-62 dB/A/ - 2 на брой.

Дейност, свързана с получени жалби за шум

През 2016 г. е постъпила 1 жалба препратена до РЗИ-Силистра от Омбудсмана на Р България по повод на завишени нива на шум от трафика на МПС, пътуващи за ГКПП-Силистра и преминаващи по ул. „Дръстър“. Извършените 3 бр. измервания не съответстват на изискванията на Наредба № 6, за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението, обн. ДВ бр. 58/2006 г. Този пункт е включен в актуализираната през месец май 2015 г. „Програма за мониторинг на шума в околната среда в гр. Силистра“, тъй като в част от улиците на града водещи до ГКПП трафика на тежкотоварни автомобили (тирове) е увеличен. През 2016 г. не са постъпили жалби за шум, предизвикан от локални източници.

По заявления на физически и юридически лица – контрол на физични фактори:

Извършени са 111 измервания със 178 изследвания, в т.ч.:

- за микроклимат - 29 бр. измервания с 87 бр. изследвания;
- за осветление – 69 бр. измервания с 69 бр. изследвания;
- за шум – 13 бр. измервания с 22 бр. изследвания.

От общо извършените 178 изследвания по заявления на физически и юридически лица 20% не съответстват на нормативните изисквания.

5. ХИМИЧНИ АГЕНТИ И ПРАХ В РАБОТНА СРЕДА

Дейността по отношение контрола на химични агенти и прах в работна среда се извършва само като услуга по заявки на физически и юридически лица. През 2016 г. са извършени 6 измервания на прах в работна среда, с 1 отклонение от нормативните изисквания.

НАСОКИ ЗА РАБОТА НА РЗИ ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

1. Провеждане на ефективен здравен контрол на обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда, надзора на заразните болести и опазване на общественото здраве.
2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.
3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС, мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.
4. Провеждане на лабораторни изследвания при спазване на процедурите, съгласно получената акредитация по БДС ISO 17 020.
5. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.
6. Дейности по национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в жизнената среда.
7. Анализирание на регионално ниво на демографските показатели и здравното състояние на населението, оценка на зависимостта им от факторите на жизнената среда и начина на живот.
8. Разширяване на инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.
9. Провеждане на активен епидемиологичен надзор над заразните заболявания, ефективен контрол на протиепидемичния режим на работа в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация.

10. Осъществяване на ефективна система за опазване на страната от внос на заразни болести, укрепване капацитета на звената за граничен здравен контрол и изпълнение на изискванията, залегнали в Международните здравни правила.
11. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск чрез създаване и поддържане на механизми за своевременна и адекватна реакция при здравни заплахи от биологично естество, в т. ч. биотероризъм.
12. Дейности по Националния план за готовност при грипна пандемия, сезонни грипни епидемии.
13. Постигане на висок обхват при изпълнение на Имунизационния календар на РБългария, планиране и отчитане на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функционираща „хладилна верига”.
14. Ефективна координация на РЗИ с МЗ, лечебните заведения в областта, националните центрове по проблемите на общественото здраве, неправителствени организации и др. при изпълнение на дейностите по превенция и контрол на заразните заболявания.
15. Ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести и по профилактика на болестите и промоция на здраве
16. Експертно и методично участие в действащите на регионално ниво комисии и съвети по определени здравни проблеми.
17. Повишаване на квалификацията на кадрите в РЗИ.
18. Анализиране на потребностите от човешки ресурси в областта на здравеопазването, планиране и координиране дейностите по провеждане на следдипломно обучение в системата на здравеопазването.
19. Подобряване на качеството на медицинското обслужване на населението в областта, чрез осъществяване на ефективен контрол на лечебните заведения по спазване на медицинските стандарти, регистрацията и медицинското обслужване.
20. Организиране, ръководство и контрол на медицинската експертиза в областта.
21. Подобряване качеството на административното обслужване и повишаване на удовлетвореността на гражданите от дейността на РЗИ.

Д-р Теодора Начева
Директор на РЗИ-Силистра